

Katechismus třetího řádu sv. Františka.

Kniha poučení pro terciáře.
Dle řeholní knihy P. JANA MARIE
O. M. Cap. přeložil JAN TAGLIAFERRO.

TŘEBÍČ 1921.

Nákladem „Serafinských Květů“.
Knihhtiskárna Fr. J. Trnky v Třebíči.

Č. 2730.

Nihil obstat.

Dr. ANT. JELEN.

censor ex officio.

Imprimatur

Dr. JOS. POSPÍŠIL,

vicarius generalis.

Z biskupské konsistoře v Brně, 20. května 1920.

Imprimatur

V Praze, dne 30. května 1920.

P. KAMIL O. M. CAP.,

min. provincialis.

Č. 2730.

Nihil obstat.

Dr. ANT. JELEN.

censor ex officio.

Imprimatur

Dr. JOS. POSPÍŠIL,

vicarius generalis.

Z biskupské konsistoře v Brně, 20. května 1920.

Imprimatur

V Praze, dne 30. května 1920.

P. KAMIL O. M. CAP.,

min. provincialis.

Ú V O D E M.

Nedostatek důkladného poučení o třetím řádu sv. Františka dal podnět k vydání této knihy. Byla zvolena jedna z nejlepších řeholních knížek německých, a sice „Das Ordensbuch der Tertiaren“ od P. Jana Marie O. M. Cap., a z ní vzata část poučná, sestavená v otázkách a odpovědích. Doufáme, že pro letoší rok jubilea třetího řádu vhodnou bude kniha tato jak ředitelům třetího řádu tak terciářům, aby získali důkladného poučení o řeholi a způsobu života terciářů, rovněž o vedení třetího řádu. Místy se vyskytující strohost slohová, budiž připočtena na vrub německé předlohy.

V TŘEBÍČI, v den sv. Markéty Korčonské 1921.

V y d a v a t e l.

Obsah:

	Str.
I. Sv. František a jeho tři řády	1
II. O třetím řádě vůbec	9
III. Pravidla členů třetího řádu	35
IV. Výklad řehole	39
Hlava I. § 1. Podmínky přijetí .	39
§ 2. Přijetí žen provdaných	46
§ 3. Obláčka a šat řeholní	47
§ 4. Noviciát a professe .	55
Hlava II. Význam její	63
§ 1. Zevnější způsob života terciářů	65
§ 2. Terciáři a světské radovánky .	71
§ 3. O jídlech	76
§ 4. Posty	80
§ 5. Přijímání svatých svátostí	85
§ 6. Řeholní modlitba	92
§ 7. Závěť	95
§ 8. Terciáři v rodině	98
§ 9. Příznačná ctnost terciářů .	109
§ 10. Zevnější obcování	115
§ 11. Mše svatá a měsíční shromáždění .	120
§ 12. Pokladna řádová	126
§ 13. Péče o nemocné terciáře	128
§ 14. Poslední služba lásky .	129
Hlava III. Organizace třetího řádu .	131
§ 1. Obec řádová a její úřady	133
§ 2. Visitace obce řádové .	139
§ 3. Jmenování visitátora	143
§ 4. Vyloučení z řádu	144
§ 5. Řehole nezavazuje pod hříchem	145
§ 6. Dispens od předpisů řehole	146
V. O odpustcích a privilejiích třetího řádu	147

I.

Sv. František a jeho tři řády.

1. Kdo byl svatý František ? Sv. František byl obdivuhodným mužem, kterého Pán Bůh vyvolil, aby v době, kdy svět ve víře a mravech ochabnul, zjevem svým živě znázornil obraz Vykupitelův a tím zanítil ve vychladlých srdcích lásku k Bohu a oživil ducha křesťanského a mravnost křesťanskou.

Úspěch jeho vystoupení byl neobyčejný, neboť láska k Ježíši Kristu uchvátila opět srdce lidská, církvi a hlavě její dostalo se znovu povinné poslušnosti a lásky a mnoho duší bylo pobádáno k ctnostem vznešeným. Pán Bůh ho vedl k tomu, že založil tři řády, které jeho činnost podporovaly a v ní pokračovaly. Tak stal se sv. František podporou církve, obnovitelem života křesťanského a tvůrcem nového apoštolátu.

2. Co víme o původu svatého Františka ? Světec narodil se v Assisi v Itálii dne 26. září 1182. Otec jeho byl bohatý kupec jménem Petr Bernard Morikoni, matka Pika pocházela ze vznešeného rodu Bourlemontů z Pro-

vence. Na křtu svatém dostal jméno Jan Křtitel, ale později býval otcem nazýván Francesco, a pod tímto jménem byl všem známým.

3. Jaké bylo mládí svatého Františka? Mladá léta prožil František s marnivými, zábavymilovnými mladíky, jichž vůdcem býval. Pán Bůh ho však chránil, že svými jemnými mravy a svým vrozeným citem pro počestnost a slušnost uvaroval se výstředností v mravech; již tehdy bylo na něm pozorovati něco mimořádného, co vzbuzovalo úctu. Mluví-li František později o svém obrácení, nemíní odvrácení od nepravostí, ale úplné odvrácení od světa a naklonění k Bohu a k životu Bohu docela oddanému.

Byl sice vzděláván pro stav obchodní, přece však srdce jeho netihlo k penězům a majetku. Pán Bůh vnuknul mu takový soucit s chudými, že si umínil neodepřítí almužny, poprosí-li někdo o ni pro lásku Boží. Jeho ušlechtilé a milé chování spojené s mravy jemnými, jeho neobmezená dobročinnost, vlohý a dobré vlastnosti daly tušiti, že Pán Bůh později své požehnání hojně na něho vyleje.

4. Jak povolal Pán Bůh svatého Františka k vyšším věcem? Pán Bůh chtěl sv. Františka povolati k vyšším věcem, vytríbil ho strastmi a tak připravil k větším milostem. Navštívil ho dlouhou nemocí; když ji přestál a ve snách spatřil skvělý palác se zbraněmi válečnými, ozdobenými křížem, zatoužil po slávě vojenské a vydal se hledati štěstí na poli válečném. Tu uslyšel v noci hlas Boží: „Františku, kdo ti více může prospěti, pán či služebník, chudáš či boháč?“ I odpověděl: „Více prospěje mi pán a boháč.“ Na to hlas Boží: „Proč opouštíš pro

služebníka Pána a pro chudého člověka bohatého Boha?" František tázal se: „Co chceš, Pane, abych učinil?“ Pán odpověděl: „Vrať se do vlasti, neboť sen, který jsi měl, znamená dílo duchovní, jež má býti na tobě provedeno, nikoli lidskou moudrostí, nýbrž Božím přispěním.“

5. Jak dokonána byla vnitřní proměna sv. Františka? Od onoho zjevení stranil se František rušných, veřejných záležitostí a prosil Boha za osvětlení. Když na to potkal malomocného, jehož zjev ho odporem naplňoval, sestoupil s koně, přemohl svůj odpor a políbil malomocnému ruku. Od té chvíle, jak sám říká, vyšel ze světa, vyhledával samotu a oddával se modlitbě. Zjevením Ukřižovaného poznal, že má následovati slovo: „Chce-li kdo za mnou přijíti, zapři sebe sám a vezmi kříž svůj a následuj mne.“ (Mat. 16, 24.) a naplněn byl láskou k chudobě a pokoře a serafínskou láskou k Bohu.

6. Jak vedl Pán Bůh sv. Františka k veřejné činnosti? Brzy na to slyšel hlas Boží: „Františku, jdi a oprav můj dům, jenž, jak vidíš, se rozpadává.“ Nechápaje ihned dosahu těchto slov, domníval se, že chce Pán Bůh, aby kostel opravil. Jel tudíž do Foligna, prodal tam sukno i koně, a dal obnos stržený chudému knězi na opravu jeho kostela.

Sotva se o tom dozvěděl otec lakotný, běžel k biskupovi assiskému a důtklivě žádal, aby se František zřekl dědictví otcovského, což tento učinil s takovým zápalem, že i šaty své vrátil otci a přikryl se pláštěm chudého sluhy biskupova, řka: „Nyní v pravdě mohu říkati: „Otče náš, jenž jsi na nebesích.““ Tím upevněn v pokoře Kristově, začal opravovati kostel sv. Damiana z darů, které v Assisi vyžebal z lásky k Ukřižovanému, vlastníma pak rukama

snášel kamení k stavbě. Když toto dílo dokončil, opravil podobně kostel sv. Petra a kosteliček Panny Marie An-
dělské, zvaný Portiunkula. Tato oprava tří kostelů byla
předobrazem tří řádů, které František měl založit.

7. Co přivedlo sv. Františka k založení prvního řádu ? Jednoho dne slyšel při mši svaté slova Kristova, jimiž apoštolů vysílal hlásat evangelium, přikazuje jim, aby nebrali ničeho na cestu (Mar. 6, 8.) Milovník chudoby zvolal radostně : „To si přeji, po tom toužím z té duše.“ Pak zezul obuv, odhodil mošnu, zlořečil penězům a spokojil se jenom holí. Tak horlivě začal následovati evangelickou dokonalost a jiné povzbuzovati k pokání, že brzy přidali se k němu stejně smýšlející mužové. Tím položen základ prvního řádu, řádu „menších bratří“, jichž jediným pravidlem životním mělo být evangelium, život Pána Ježíše s všemi jeho zásadami, ctnostmi a příklady. Tak povstal první řád pro muže roku 1209.

8. Jak založen druhý řád sv. Františka pro ženy ? Mnohé panny povzbuzeny slovem a příkladem svatého Františka, snažily se následovati Spasitele v dokonalosti evangelické. První byla Klara z Assisi. Narodila se roku 1194 z rodu vznešeného, byla pečlivě vychována a podala záhy důkazy vyššího povolání. Sv. František poznal v ní duši Bohem omilostněnou, ujal se jí a po mnohých obtížích umístil ji v domku vedle kostela sv. Damiana. Zanedlouho přidružila se k ní její sestra Anežka a jiné duše serafinské. Tak povstal r. 1212 druhý řád svatého Františka, jenž církev naplňoval milou vůní svatosti panen Bohu zasvěcených.

9. Jak povstal třetí řád sv. Františka pro lidi ve světě ? Když sv. František vykonal vše potřebné k upev-

nění obou řádů, vyšli jeho druhové do různých krajů hlásat lidem spásu; a jak dí Lev XIII. „neváhali“. Bez lidských prostředků, bez učnosti, bez vzdělání předstoupili před lid. Na cestách a silnicích, bez přístřeší a bez kazatelny a bez okázalosti řeči začali lidi napomínati, by pohrdali věcmi časnými a rozjímali o věcech nebeských. A podivuhodně se dařila činnost, jež se zdála tak nevhodnou. V zástupech hrnuli se k nim lidé po spáse toužící, by hříchy oplakávali, křivd zapomínali, spory odkládali a se smířovali. Jest neuvěřitelné, s jakou oddaností lid lnul k Františkovi. Následovali ho, kamkoliv šel, a nezřídka prosili ho obyvatelé měst i vesnic, aby je přijal pod své vedení.

Tak vzal počátek třetí řád, řád kajících, „jenž zahrnuje každý stav, každý věk i oboje pohlaví, ale neruší svazků rodiny a poměrů domácích.“ Žádá od členů toliko, by zachovávali zákony evangelia, jež pro křesťana nejsou těžkými. Chce, aby zachovávali přikázání Boží i církevní, vystříhali se nesvornosti, by neškodili bližnímu, nenosili zbraní, skromni byli v životě, přepychu v šatech se varovali a vystříhali se zábav nebezpečných mravům. Nízcí i vznešení spěchali, by vstupovali do tohoto řádu, takže časem stali se králové i kněžny, papežové, kardinálové i biskupi členy jeho. Třetí řád stal se mocnou hradbou veřejného blaha. Tím, že zachovávali řeholi, kterou předepsal sv. František, a následovali ctnosti světce, vzkvěťala mravnost v obcích křesťanských, přestaly spory mezi měšťany aneb se aspoň mírnily, vyrvány zbraně z rukou zuřivců, chudým a nuzným dostalo se pomoci, slovem i příkladem potírána bujnost, tento nepřítel blahobytu tento nástroj nemravnosti. (Lev XIII.)

Založením tří řádů, k nimž v následujících stoletích náleželi nesčetní členové ze všech stavův, stal se svatý František opravdu Abrahamem, t. j. otcem mnohých národův.

10. V čem pozůstávalo tajemství velkých úspěchů sv. Františka ? Pozůstávalo v tom, že byl věrným obrazem a dokonalým následovníkem Ježíše Krista. Jako Spasitel žil i sv. František v chudobě a hanbou zahrnut byl od svých pohrdán. Jako božský Mistr, vyslal František též své učeníky do celého světa co posly pokoje nebeského a spásy věčné. Bohem samým poznačen byl svatými ranami jako odměnou za jeho serafínskou lásku k Ukřižovanému a apoštolskou horlivost pro spásu lidí. Byl chudým mužem, jenž dle nebeského vidění Innocence III. podporoval klesající zdi chrámu lateránského a je chránil před spadnutím.

11. Čím posílen byl sv. František v apoštolském povolání ? Sv. František byl tak pokorným, že byl na rozpacích, má-li veřejně vystoupiti a kázati. Láska k samotě a k modlitbě se v něm zakořenila a sebe považoval za neschopna k apoštolské činnosti a obával se újmy vnitřního života. Modlil se za osvícení a uklidnil se teprve, když mu sv. Klara a br. Sylvester řekli, že prozřetelností Boží jest povolán, by pracoval nejen na vlastní spásu, ale i na spásu bližních. Pán Bůh sám mu vložil do úst slova, jež má mluvíti.

12. Jak sv. Bonaventura stručně líčí sv. Františka ? Krásně a krátce, hluboce a zbožně dí sv. Bonaventura : „Ukázala se milost Boha Spasitele našeho v těchto posledních dnech v jeho věrném služebníkovi Františkovi, na něhož shlédli s tolikou přízní, že ho nejenom z prachu

života světského pozvedl, ale zvolil ho za věrného *zachovatele, vůdce a hlasatele evangelické dokonalosti*, věřícím postavil za svítilnu, aby vydával svědectví o světle a cestě Boží a připravoval Bohu cestu k srdcím jejich. Byl jako *hvězda jitřní* uprostřed mraků, zářící jasným leskem svého života i své nauky, čímž osvěcoval ty, kteří seděli ve tmách a ve stínu smrti. Byl jaksi *duhou* krásných barev mezi mraky, představuje na sobě znamení svazku s Bohem. Hlásal lidem spásu a pokoj a sám byl *andělem pokoje*. Byl též jako *druhý předchůdce* Bohem určen, by připravoval cestu v poušti chudoby nejvyšší a hlásal pokání slovem i příkladem. Proto ho Pán Bůh předcházel milostmi nebeskými a ctnostmi velikými a proniknul ho láskou serafínskou, takže přišel *v duchu a v moci Eliáše, jako anděl*, kterého Jan (Zjev. 7., 2.) viděl vystupovati od východu slunce, majícího znamení Boha živého, obraz ukřižovaného Spasitele, jehož rány vtisknuty byly jeho tělu podivnou mocí Ducha Boha živého.

13. Kdy zemřel sv. František ? Zemřel v 45. roce věku svého v Assisi roku 1226 večer dne 3. října a byl po dvou letech za svatého prohlášen papežem Řehořem IX.

14. Čím je terciářům život sv. Františka ? Je pro ně vzorem, který mají bedlivě pozorovati a chápati, aby ho na sobě napodobili.

15. Které byly přirozené vlastnosti povahy svatého Františka ?

1. Rytířská, velkodušná mysl, která ho nadchnula pro všechno šlechtné, dobré a vznešené a oddalovala ode všeho nízkého.

2. Přímá a bezelstná duše, která ho vnímavým činila pro všechny dobré dojmy a je hluboko vštěpoval v mysl.

3. Soucitná a útrpná láska k chudým a trpícím, tak že byl štedrým až k marnotratnosti.

16. Které mimořádné milosti udělil Pán Bůh sv. Františkovi ? Pán Bůh omilostnil ho obzvláště : 1. Myslí zcela směřující k nebi a životem nadpozemským, čímž se mu dostalo při veškeré přirozené prostotě půvabu okouzujícího ; 2. trvalou láskou k modlitbě, jež sejevila ustavičnými povzdechy lásky ; 3. mocnou náklonností k samotě a skrytosti, z níž ho vytrhla jenom láska k duším ; 4. láskou neobyčejnou k Ukřižovanému, jehož měl stále před očima od té chvíle, kdy promluvil k němu s kříže ; tento láskou připodobnil se úplně Ukřižovanému, když mu vtisknuty byly sv. rány ; 5. velikou touhou státi se podobným Spasiteli a jeho nauku doslovně a neporušeně prováděti.

17. Které ctnosti vynikají obzvláště na sv. Františku ? 1. Obzvláštní záliba v chudobě evangelické ; 2. stálý duch kajcnosti a umrtvení ; 3. hluboká pokora srdce ; 4. neochvějná a naprostá poslušnost k vrchnosti církevní ; 5. vřelá láska k Bohu, která mu zasloužila jméno „serafa v těle“.

18. Jaké povinnosti mají terciáři k svatému Otci Františkovi ? Mají ho : 1. ctíti a milovati *jako svého otce*, jenž je přijal za své duchovní dítky a otcovsky jim žehná a je chrání ; 2. jej následovati *jako svého vůdce a učitele*, zvláště ve ctnostech. „Jste-li synové Abrahovi, skutky Abrahamovy činite“ (Jan 8, 39.) ; 3. přisvojovati si vždy víc a více jeho ducha, jenž jediné dává předpisům řehole sílu posvěcující.

Terciáři mají tudíž znáti život svatého Otce Františka, kteréžto znalosti nabudou pozornou četbou jeho životopisu. —

II.

O třetím řádě vůbec.

19. Co rozumíme stavem řeholním? Veřejný stav církevní těch, kteří se snaží po dokonalosti evangelia.

20. Kde je nejlépe vystižen vzorevangelické dokonalosti? V klášterních řádech, poněvadž zachovávají tři rady evangelické jako hlavní prostředky k dokonalosti.

21. Co je řád klášterní? Náboženská společnost církevní, jejíž členové společně žijí a po evangelické dokonalosti se snaží zachovávajice tři sliby: chudoby, čistoty a poslušnosti.

22. Jaký původ má život řeholní? Nebyl lidmi vynalezen ani církví zaveden, nýbrž sám Pán náš Ježíš Kristus jemu učil, k němu radil a pobízel, takže již apoštolové a první učeníci jej zachovávali.

23. Jsou řády klášterní v církvi potřebné? Jsou potřebným zařízením, které trvali musí až do konce světa, protože bez ideálu evangelické dokonalosti nedostávalo by se církvi toho, co Kristus Pán chtěl míti v ní uskutečněno.

24. Jaké výhody poskytuje klášterní stav řeholní?

1. **Jednotlivým členům:** ochranu před nebezpečími světa, hojných milostí, účinné sebeposvěcení řízením představených a vzájemným dobrým příkladem spolučlenův a větší jistoty spásy.

2. **Církví:** Řády jsou stálým svěděním její svatosti, protože mají výslovný účel svatost pěstovati a skutečně daly církvi mnoho svatých. Od dávna dávají řády církvi nejlepší zápasníky a průkopníky, takže jsou její nejmocnější oporou a nejsilnější ochranou. Právem dějiny svědčí, že pronásledování církve začíná pronásledováním řeholníkův.

3. **Lidské společnosti:** Řády váží si ideálů evangelia a zachovávají lidskou společnost před mravní hnilobou. Řeholníci jsou proto „solí země“. (Mat. 5. 13.)

25. Proč jest tolik různých řádů? Protože snaha po dokonalosti a zachovávání rad evangelických jsou možny za různých poměrů životních, ku př. apoštolát, výchova, ošetřování nemocných. Duch svatý stále pečuje v církvi nově povolanými zakladateli řeholí o časově nová sdružení, kterými na základě evangelia přetvořuje se jenom zevní forma, nikoli podstata života řeholního. Tak se mnohým věřícím umožňuje, by podle různých vloh přirozených a náklonností zasvětili se Bohu v stavu řeholním.

26. Kteří jsou vynikající zakladatelé řádů? Z četných zakladatelů uvádíme: 1. Zakladatelé starých poustevníkův. sv. Pavel, sv. Antonín. 2. Sv. Benedikt, zakladatel mnichův na západě. 3. Sv. František a sv. Dominik, zakladatelé řádů apoštolských, spojených s formou mnišskou. 4. Sv. Ignác, zakladatel Tovaryšstva Ježíšova, bez formy mnišské. 5. Četní novější zakladatelé řeholí, kteří více zdůraznili činný život.

27. Jsou všichni věřící určeni pro klášterní život řeholní? Nikoli, poměrně málo lidí je pro něj určeno, a sice jenom ti, kteří mají zvláštní milost povolání.

28. Jest snaha po dokonalosti jenom věcí těchto málokterých ? Nikoli ; Kristus Pán dí všem věřícím : „Budte dokonalí, jakož i Otec váš nebeský dokonalý jest“ : (Mat 5, 48.) a sv. Pavel píše : „To jest vůle Boží, vaše posvěcení“. (I Thes. 4, 3.)

29. V čem tedy záleží dokonalost, které žádá Kristus Pán od všech věřících ? Nutno dokonale zachovávatí přikázání Boží v duchu evangelia.

30. Co ztěžuje dokonalé zachovávání přikázání Božích ? Svět se svými statky, poctami a požitky, se svými zásadami a příklady, jimiž trojí žádost člověka stále se ponouká a tím zachovávání přikázání stíženo jest tak, že jenom málo lidí dojde ve světě dokonalosti. (Mat. 13, 4—8, 19, 25 ; Luk. 13, 23).

31. Kterak možno při nebezpečích světa státi se dokonalým křesťanem ? Nesmíme se připodobňovati tomuto světu (Řím 12, 2), nýbrž v duchu se odloučiti od světa.

32. Jak nejsnáze se podaří lidem ve světě toto duchovní odloučení od světa ? Když, pokud možno, za vzor si vezmou klášterní život a svou snahu o ctnost snaží se opřít o nějaký řád.

33. Kdo první tuto myšlenku skutkem vyjádřil ? Sv. František, Bohem osvícen vynalezl, při návalu lidu do jeho řádu, tento prostředek, aby horlivým věřícím ve světě popřál výhody a požehnání stavu řeholního, aniž by je vytrhoval z pozemských poměrů, v nichž je Pán Bůh chce míti. Spojil horlíce pro spásu ve svatou společnost, nazval ji bratrstvo kajících a vedl je moudrými předpisy, aby žili podle ducha a zásad evangelia.

34. Co je tedy třetí řád sv. Františka ? Je to církevně schválená společnost řeholní pro lidi žijící ve světě, která má za účel ve spojení s prvním řádem sv. Františka posvěcovat členy podle dané řehole.

35. Které věci podstatné patří k pojmu třetího řádu ? Třetí řád je : 1. společnost pro věřící žijící ve světě ; 2. společnost přidružená ke klášternímu prvnímu řádu sv. Františka ; 3. společnost, jejímž účelem jest členy posvěcovati a je tak připravit k účinné práci na spáse bližního ; 4. společnost, jejíž zákony svatý zakladatel složil v řeholi ; 5. společnost, kterou církev dle podstaty, účelu a řehole výslovně za pravý řád uznala a schválila.

36. Proč pravíme, že třetí řád je společností ? Poněvadž ty, kteří ve světě roztroušeně žijí a se snaží po stejném cíli posvěcení, nenechává osamocené a ojedinelé, ale je shromažďuje k svaté společnosti aneb sbraťení, tak, že tvoří celistvý sbor, z něhož jednotliví mají oporu, pobídku a podporu pro své posvěcení. Ve spojení je tajemství síly. „Běda samotnému“. (Kaz. 4, 10.)

37. Proč třetí řád je pro věřící žijící ve světě ? Poněvadž je určen jenom pro lidi světa a sice bez rozdílu stavu a pohlaví ; jenom ti, nikoli členové vlastního řádu, potřebují náhražku života klášterního. Proto nemohou se do třetího řádu přijímati členové řádů klášterních aneb kongregací klášterních. (16., 7., 1887.)

38. Jak se nazývají členové třetího řádu ? Nazývají se krátce podle latinského jména : *terciáři*.

39. Proč se praví, že třetí řád je ve spojení s klášterním řádem sv. Františka ? Třetí řád předpokládá, jak již jméno jeho praví, klášterní řád pro muže.

(a druhý pro ženy) a děkuje tomuto za svůj původ; trvá zevně i vnitřně jenom ve spojení a souvislosti s ním.

40. Jaké důsledky plynou ze souvislosti třetího řádu s prvním? Tři základní důsledky: 1. Třetí řád je organicky a nerozlučně s prvním řádem tak spojen, že řízení jeho patří prvním řádu. Proto jsou představení prvního řádu dle stanov představenými třetího řádu.

2. Z téhož kořene a na tomtéž kmeně vyrostlý jest třetí řád oživen tímtéž duchem serafinského Otce. Totéž řečeno o způsobu, jak sleduje svůj cíl, vlastní posvěcení a apoštolát. Terciáři mají pokud možno dle ducha zachovávat nejen rady evangelické, především chudobu, ale i zvláštní františkánské ideály aneb zásady, jež svatý František odkryl jako novosti v evangeliu a s nadšenou horlivostí v původní čistotě a svěžesli oživil a jako dědictví ve svých třech řádech chtěl mít chovány a konány.

Jest to duch chudoby, jenž má málo potřeb, a správně pochopené bezstarostnosti (Mat. 5, 3, 6, 19, 25—34.), pokory, prostoty srdce a povolnosti (Mat. 11, 29, 18, 3; I. Kor. 14, 20; Mat. 5, 39—41.), sebezapření a pokání (Mat. 16, 24; Luk. 13, 5.), jež se zdají tvrdé a trpké, ve skutečnosti však duši osvobozují, ji k Bohu zvedají a umožňují, bychom hledali a zakoušeli věcí nebeských. Jest to vážnost života, která ve světle věčnosti tělu dává jenom co je nutné, a duši věnuje všecku péči, (Mat. 16, 26.); ona přísnost mravů, jež se vyhýbá nebezpečné široké cestě a odvážně kráčí po úzké stezce (Mat. 7, 13—14.), ozářena a povzneseena pokojem a radostnou nadějí dítek Božích. Jest to onen duch bratrské lásky, jenž vlévá svatou a vroucí náklonnost k těm, kteří v Kristu s ním jsou spojeni jako údové

těla jednoho, jenž vyhání tvrdé sobectví a vlévá onu srdečnou účast, jež jako vlastní spolucítí radost i žalost bližního. (Řím 12, 10.) Jest to konečně ona síla lásky, která jeho pudí, aby všem lidem zjednal milost a štěstí, jakého doznal v Kristu (II. Kor. 5, 14); vše to je povznášeno a prozářeno hlubokou a živou láskou k Ježíši Kristu a touhou se mu ve všem připodobniti. „Budte následovníky mými, jako i já jsem Kristovým“. (I. Kor. 11, 1.) Z tohoto ducha vytryskla pravidla řeholní, a toho ducha vlévají tím účinněji, čím lépe se zachovávají; nežádají mnoho, ale stručně ukazují směrnice, které ducha toho naleznou.

3. Z obou jmenovaných důsledků vyplývá kázeň třetího řádu, jež má býti věrným odleskem klášterní kázně řeholní. Terciáři mají podobný šat řeholní (zkrácený aneb nezkrácený), noviciát, professi a stálé pravidlo životní jako první řád; ř í z e n í, jež spočívá v rukou klášterního řádu, má oživující vliv na členy třetího řádu. Představení vdechují řádu život, a celé tělo uvádějí v činnost tak, že splní svůj úkol a účel dle úmyslu zakladatelova a církve. Poučují, napomínají, kárají, ukládají pokání, dozírají a vedou vůbec, jak se děje v shromážděních řádových, kano-nických visitacích a jiných zařízeních. Tomuto vlivu představených musí odpovídati učenlivost, poddanost a poslušnost terciářů, k čemuž výslovně se zavazují při professi (třebas ne pod slibem aneb hříchem). Jenom tam, kde tato kázeň panuje, tam kvete třetí řád k blahu členův a společnosti.

Těmito třemi věcmi jsou členové třetího řádu pravými řeholníky, ne v plném smyslu klášterních řeholníků, ale přece, pokud možno, dokonale se mu připodobňují a proto mají podíl na přednostech a právech vlastních řeholníkův.

Takto tvoří se členy ostatních řádů sv. Františka velkou serafínskou rodinu řeholní.

41. Jaký účel má třetí řád ? Třetí řád má účel jako klášterní první řád : 1. vlastní posvěcení členů řeholních (sebeuposvěcení) ; 2. horlivé působení pro spásu bližních (apoštolát).

Dva úkoly a jenom *jeden* účel, neboť nejdou samostatně vedle sebe, ale navzájem se podporují a si pomáhají. Sebeuposvěcení pomáhá k posvěcení jiných, a práce na spáse bližního je prostředkem k vlastnímu posvěcení.

42. V čem záleží posvěcení u sv. Františka ? Ve věrném a doslovném následování Pána Ježíše a apoštolův, to jest, nejen v dokonalém zachovávaní tří rad evangelických: chudoby, poslušnosti a čistoty, nýbrž i v konání ctností, jež Spasitel zvlášť zdůraznil a sám konal, jež apoštolové se od něho naučili. (Viz Ot. 40, 2.)

43. Jak tedy mají terciáři sebe posvěcovati ?

1. Ve skutek uváděti mají rady evangelické duchem, smýšlením a touhou. Všem řečeno: „Blahoslaveni chudí duchem“, (Mat. 5, 3.). „Neskládejte sobě pokladů na zemi, ale skládejte sobě poklady v nebi“, (Mat. 6, 19.). „Nepečujte úzkostlivě o život svůj, co byste jedli, ani o tělo své, čím byste se odívali“, (Mat. 6, 25. Viz též I Kor. 7, 30.). „Chce-li kdo za mnou přijíti, zapři sebe sám a vezmi kříž svůj a následuj mne“, (Mar. 8, 34.). „Blahoslavení čistého srdce, neboť oni Boha viděti budou“, (Mat. 5, 8.). „Čas jest krátký; zbývá, aby také ti, kteří mají manželky, byli tak, jako by jich neměli“, (I Kor. 7, 29.).

2. Cvičiti se mají ve ctnostech, které sv. František obzvláště si zamiloval a které byly základem jeho svatosti: pohrdání světem, sebezapření, pokání a umrtvení, pokora

a prostota, skromnost, láska k modlitbě a věcem božským a poslušnost k církvi. To je serafínský život duchovní. Bez těchto součástí není dokonalosti života, jež vrcholí v dokonalosti lásky, která sama opět potřebuje ostatních ctností jako opory a pohnutky ke skutkům. (Mat. 22, 37; I Kor. 13, 1—8.).

44. Které prostředky vedou terciáře k dokonalosti?

1. Společenské a stavu přiměřené sdružení terciářů, z čehož jednotlivcům se dostává opory a pobídky.

2. Řehole, jež prostě a jistě ukazuje cestu vedoucí k sebeposvěcení.

3. Vedení představených, jež oživuje celek i jednotlivce a zvláště chrání před ochabnutím pečujíc o kázeň řeholní;

4. Příklad a horlivost spoluúdu povzbuzuje;

5. Zvláštní a hojné milosti stavovské, jež Pán Ježíš slibil („stokrát více vezme“ Mat. 19, 29.) a církev svým požehnáním zaručila, které rozmnožují se přimluvou patronky řádu serafického, neposkvrněné Panny a Matky Boží, svatého Otce Františka, mnohých svatých řeholních a společnými zásluhami terciářův.

45. Jest každý terciář zavázán býti dokonalým?
Toho se nežádá; třetí řád jako každý řád není stavem dokonalých, nýbrž stavem, ve kterém dokonalost se získá, jinými slovy, terciář je Bohu a církvi zavázán užívatí prostředků vedoucích k dokonalosti dle předpisu řehole.

46. Z čeho plyne úkol třetího řádu horlivě působiti na spásu bližních?

1. Z příkladu Ježíše Krista, jenž vedl nejenom skrytý život v modlitbě, práci a pokání, ale „chodil dobře čine“ (Sk. ap. 10. 38.), učil, pomáhal, těšil a apoštolů připravoval.

2. Z příkladu sv. Františka, jenž při své pokorě a zálibě k samotě uznával činnost apoštolskou za povolání svoje i svých dítek (viz Ot. 6. a 11.).

3. Z velikého přikázání, v němž je obsažena všeliká dokonalost, Boha milovati z celého srdce a bližního jako sebe sama (Mat. 22. 37.).

4. Ze smýšlení církve, jež jistě z toho důvodu třetímu řádu přízniva byla a posléze papežem Lvem XIII. svůj názor zřejmě projevila.

Zachovávaš-li řeholi, složenou z nejhlavnějších rad evangelických, osvobodíš srdce od pomíjejících statků tohoto světa a přičiníš se, bys se b e o b ě t o v a l Bohu v e s l u ž b ě b l i ž n í h o. Dvojí duch odloučení od pozemského a lásky k bližnímu vládnul od začátku v třetím řádě a má podle úmyslu Lva XIII. opět se uplatnit. Pouze pobožnosti konati bez zevnější činnosti neodpovídá původní myšlenice třetího řádu ani vůli církve.

47. Jak lze působiti vůbec pro spásu bližního ?

1. Modlitbou „Modlete se zasebe vespolek; mnoho může modlitba spravedlivého usilovná.“ (Jak. 5. 16).

2. Příkladem: Veliká moc a účinný apoštolát je apoštolát ctnosti a svatosti. „Tak svěť světlo vaše před lidmi, ať vidí skutky vaše dobré a velebí Otce vašeho, jenž jest v nebesích.“ (Mat. 5. 16.) „Veďte život dobrý mezi pohany, aby pro dobré skutky vaše, pozorující je, vlebili Boha v čas navštívení. (I. Petr 2. 12.)

3. **Skutkem.** Třeba rozhodně zasahovati všude tam, kde toho žádá láska, kde se jedná o zájem bližního. Církve aneb společnosti. Při všech dobrých podnicích mají terciáři pomáhati podle sil, hmotně, mravně a osobně. Zvláště skutky milosrdné ode dávna vykonávali terciáři.

48. Která jsou pravidla pro tuto horlivou práci terciářův ?

1. Mají se řídití pokyny svaté řehole, které podporují tuto práci a ty jsou: láska a zájem pro víru a církev (§ 1.), řeholní modlitba za blaho celého křesťanstva, (§ 6.) udržovati a pěstovati staré ctihodné zvyky křesťanské (§ 3. 5. 11.) apoštolát příkladu a kázně rodinné (§ 8.) podporovati spolky náboženské a charitativní (§ 8.) potírati zlý tisk (§ 8.) Konati skutky milosrdenství, (§ 9.) snaha prostředkovati mír (§ 9.), apoštolát bratrství (§ 9. 12. 13. 14.) jenž zavírá souhrn různých ctností dle vzoru prvních křesťanův.

2. *Ať se drží návodu představených řádových*, kteří pobádají a navádějí k společné a soukromé činnosti apoštolické. Požehnání poslušnosti a moc jednoty zajišťuje úspěch a chrání činnost před přehmaty.

49. Jak si přeje třetí řád působiti pro spásu duší ?

1. Soukromou činností jednotlivých terciářů. Tato činnost je tichá, nenápadná, předně ve vlastním kruhu domácím. Terciáři mají křesťanskou kázeň zaváděti v rodinách. Bázeň Boží, zbožnost, věrnost v povinnostech, trpělivost, laskavá snášelivost jsou tu apoštoly. Z rodiny šíří se činnost pro spásu duší na příbuzné a přátely, i známé, s nimiž se stýkáme, podle vlivu společenského postavení. Podobenství evangelia o soli, světle, a kvasu označují jak působiti.

2. Společnou činností obce řeholní, která je vždy spolkem pro rozhodné praktické křesťanství aneb spolkem potírajícím zlořádu a má jinak dle potřeby a vhodnosti obětavě zakládat zvláštní podniky. Vše je daleké od počínání si Armady spásy aneb přepjatosti methodistických.

50. Jaké vlastnosti má mít apoštolská činnost terciářů pro spásu bližního?

1. Musí vycházeti z lásky k Bohu, k Ježíši Kristu a k duším, které vykoupil. „Láska Kristova nás pudí“ (II. Kor. 5, 14.);

2. provázena býti ryzí ctností, pokorou, skromností, opatrností, mírností, trpělivostí, aby vzdělávala a nikoli aby kazila“ (II. Kor. 13, 10.);

3. o p o v í d a t i osobním poměrům, stykům, vlastnostem a schopnostem, jak každému sluší, neporušuje jiných povinností. Jedno se nehodí pro všechny; každý dostává od Boha svoje poslání (viz Ef. 4, 7. a I. Petr 4, 10.);

4. p o d ř í z e n a býti pod dozor církevní vrchnosti, totiž představených řeholních a duchovního správce. Apoštolát věřících jest jenom doplňkem vlastního apoštolátu kněžského, koná-li se o své újmě a osobivě, ztrácí oprávněnosti a je nebezpečnou výstředností, jak dokazují dějiny starých i nových dob (sektářství, fanatismus, nepravá mystika; viz mariavité).

51. Proč má třetí řád řeholi?

Doněvadž je pravým řádem církevním a vlastním životním stavem křesťanské dokonalosti, jenž musí býti spravován a řízen pevnými, trvalými zákony, upravujícím celý život, oproti pouhým bratrstvům a spolkům, jimž stačí stanovy méně důkladné a snadněji změnitelné.

52. Od koho pochází řehole třetího řádu?

Pochází od svatého Františka. Svůj řád pro lidi ve světle žijící z počátku uspořádal ústními pravidly, ale brzy (1220) napsal řeholi, asi s pomocí kardinála Hugolina (pozdějšího papeže Řehoře IX.) Tato zůstala s některými dodatky a změnami od papeže Mikuláše IV. téměř 700 let, až Svatý Otec Lev XIII. dne 30. května 1883 ji změnil, zkrátil ji a zmírnil její předpisy.

53. Jaký je obsah nynější řehole?

Ma tři hlavy. První pojednává o třetím řádu dle povahy jeho náboženské, to jest jako o řádu čili stavu Pánu Bohu zasvěceném, a dává předpisy o přijetí, oděvu řeholním, noviciátu a profesi. Druhá hlava pojednává o třetím řádu podle jeho povahy posvěcující aneb jako společnosti ku posvěcení členů, podává předpisy o způsobu života, jaký mají vésti terciáři, aby vyhověli účelům řádu. Hlava třetí upravuje společenskou povahu třetího řádu, ustanovuje jeho souvislost s klášterním řádem sv. Františka a zásadní zařízení a vedení třetího řádu.

54. Ztratila řehole třetího řádu významu zmírněním Lva XIII.? Nikoli, právě ono probudilo třetí řád k novému životu neměnic něčeho v podstatě a povaze řádu, jeho duchu a účelu. Časová změna ukázala se jako dílo božské Prozřetelnosti v církvi, jež chce základní myšlenku třetího řádu zachovati jako věčně platnou. Proto odstraněno, co nebylo podstatné, co tehdy bylo přiměřeno, dnes však je bezúčelné a nahrazeno časovými věcmi.

55. Jak se má terciář chovati oproti řeholi?

1. Má si ji vážit pro její původ, obsah i účel;
2. ji znáti, chápati a studovati;

3. ji užívat i a do života uvádět, svůj život ji přizpůsobovat, aby odpovídal řeholi dle písmene i ducha ;

4. o zachovávaní řehole představeným řádovým (nikoli zpovědníkovi) počet vydati ;

5. třeba-li pokorně přijímat pokání za přestupky ;

6. dle potřeby vyžádat si od představeného dispens od předpisu řehole, aby aspoň ukázal poslušnost a dobrou vůli k řeholi.

56. Čeho nutně třeba, aby náboženská společnost stala se řádem ? Uznání a schválení apoštolské Stolice. Toho dostalo se třetímu řádu v hojně míře v každém století :

1. Již Honorius III. potvrdil ústně r. 1221 nový řád sv. Františka, Řehoř IX. potvrdil a obhájl ho r. 1230, Mikuláš IV. přidal r. 1289 některé změny k řeholi a potvrdil řád slavně. Přes 36 papežů ho uznalo, pochválilo, odpustky a výsadami obdařilo, 109 bullí se čítá v jeho prospěch. Konečně v naší době Lev XIII. 1883 přímo obnovil, opravil a rceme podruhé založil třetí řád, zmírnil původní řeholi, aby řád učinil přístupnější a přizpůsobil jej dnešním poměrům, nezměnil však povahy a podstaty řádu. Dále doporučil tento papež v nesčetných projevech při veřejných i soukromých audiencích i v okružních listech třetí řád biskupům, kněžím i věřícím a prohlásil, že od něho očekává mnoho, k vyléčení zla naší doby.

2. Papežové nejen všeobecně schválili třetí řád, ale výslovně uznali, že třetí řád má známku pravého řádu. Tak praví papež Benedikt XIII. : „Třetí řád jest svatým, záslužným, křesťanské dokonalosti přizpůsobeným, a zároveň pravým a vlastním, od bratrstev rozdílným řádem ;

byl jím vždycky a jest jím ještě, protože jako ostatní řády má řeholí, papežskou stolicí schválenou, noviciát, profesí a habit." (Konstituce Paterna Sedis ze dne 10. 12. 1725.) A Lev XIII. praví: „Někteří se domnívají, že novou konstitucí ze dne 30. května 1883 třetí řád sklesl na pouhé bratrstvo aneb sdružení. To však není naším úmyslem, nýbrž jeho podstata a povaha zůstala, jak jsme již prohlásili; není pouhým bratrstvem, ale zůstává pravým řádem." (3. 7. 1883.)

3. Tímto uznáním apoštolské Stolice stojí třetí řád přímo pod papežem, jenž si vyhrazuje právo měnit něco na řádě aneb jeho řeholí a rozhodovati ve věcech toho řádu. Od 29. června 1908 je posvátná kongregace officia příslušným apoštolským úřadem pro záležitosti třetího řádu.

57. Bylo založení třetího řádu událostí mimořádnou? Nebylo novotou v tom smyslu, že by zavedlo do světa křesťanského nový a dosud neznámý způsob života, ale novým a neobyčejným bylo, že ku cti přivedlo život prvních křesťanů, jenž (jak dí Montalembert) měl povahu klášterní a v lidu byl dlouhou dobu zanedbáván. Před Františkem spokojovali se tím, že duše vyvolené přijímali do klášterů, ale lidu si valně nevšímali; byli spokojeni, když se zachovávaly nejdůležitější části křesťanského náboženství, avšak ideály evangelia mu neukládaly aniž mu poskytl účast na životě klášterním. Proto bylo činem velkolepým svatého Františka, aneb lépe milostivým řízením Božím ku blahu lidstva, zaváděti opět původní křesťanský způsob života a dáti mu pevnou a užitečnou podobu. Odtud nadšeně chápali se této nové a přece prastaré myšlenky; zdálo se, jakoby se probudily

doby apoštolské ; k tomu mocně přispívala osobnost sv. Františka, jenž se zdál věrným obrazem Ježíše Krista.

58. Jsou ještě jiné třetí řády mimo řadu svatého Františka ? Třetí řád sv. Františka byl též napodoben. Apoštolská stolice přiznala právo zřizovati třetí řád jenom řádům se slavnými sliby. Jsou-li při rádech s jednoduchými sliby, mají toliko povahu affiliate. (29. 3. 1875 ; 12. 5. 1900). Mimo řadu sv. Františka mají třetí řád : Dominikáni, servité, trinitáři, augustiniani, premonstrati, minimové, karmelité ; oblaté sv. Benedikta jsou stejní se světskými terciáři jiných řádů (15. 1. 1895.) Dle rozhodnutí ze dne 31. 1. 1893 nelze náležeti dvěma aneb více třetím řádům.

59. Hodí se třetí řád pro všechny stavy a třídy společnosti ? Je založen, aby všechny vrstvy společenské spojil ve svazu náboženském. Proto nerozlišuje mezi různými třídami lidské společnosti. Pohled do dějin dokazuje, že v něm byly všechny stavy, papežové, biskupi, kněží, králové, knížata, šlechtici, občané, kupci, řemeslníci i dělníci. Řád sv. Františka není vyhrazen zvláštní třídě společenské, jest pro všechny, jako křesťanství, a tak zařízený, že všem poskytuje prostředky k svatosti.

M a n ž e l é mají v třetím řádě prostředky k posvěcení, nejsouce rušení v povinnostech povolání. Svatý František měl právě manžely na zřeteli, když volal k pokání.

P a n n a má v třetím řádě své místo, má útěchu a náhradu, nemůže-li Pánu sloužiti v klášteře. Mezi terciáři posilují se mladí lidé, synové i dcery, pro boj životní a cvičí se v ctnosti.

B o h a t ý učí se v rodině sv. Františka býti milosrdným a šedřým k chudým, **c h u d ý** necílí se opuštěným, neboť v řádě je ve společnosti dobrovolně chudých. Není jed-

noty, která by se tak jako třetí řád hodila pro celou lid-skou společnost. Jest ryze křesťanský, ryze katolický.

60. Podal třetí řád důkaz, že posvěcuje věřící všech stavů? Dějiny světců třetího řádu podávají pro to skvělý důkaz. Četní světci, blahoslavenci a ctihodní slu-hové Boží vyšli ve všech stoletích z třetího řádu. Podobá se krásnému stromu, jenž nikdy neztratil své plodnosti.

„Tito světci jsou bez vyjimky světci zvláštní krásy, úchvatně půvabní, že pohled na ně duši divně vábí a po-vznáší. Světci třetího řádu tvoří ve velké zahradě ostat-ních svatých zvláštní záhonek, na němž jsou vzácné kvě-tiny milé vůně a barvy sestaveny rukou nebeského za-hradníka.“ (P. Norbert Stock.)

Svatých a blahoslavených, jichž úctu církev uznala, čítá třetí řád aspoň 84; přes 100 jich čeká na blahoře-čení a svatořečení. Ze všech tříd a stavů společnosti má třetí řád světce: první terciář, bl. L u c h e s i u s byl kup-cem, bl. N e v o l o n, obuvníkem, sv. I v o napřed advo-kátem, pak farářem, bl. P ě t r S e n e n s k ý hřebenářem, sv. K a r e l B o r r o m e j s k ý biskupem, bl. G e r h a r d z V i l l a m a g n a křížákem, sv. K o n r á d poustevníkem; sv. M a r k ě t a K o r t o n s k á kajnicí, sv. R ů ž e n a z V i t e r b a a sv. F r a n t i š k a z p ě t i r a n byly chudé panny. Patronové třetího řádu sv. k r á l L u d v í k a sv. A l ž b ě t a D u r i n s k á byli reky ve všech ctnostech knížecích a zároveň dokonalými vzory křesťanské kázně rodinné.

Od časů sv. Františka ze všech světců, kteří nebyli v klášteře, většina náležela k třetímu řádu. To je nedot-knutelná chvála třetího řádu, jako pečeť božského po-tvrzení.

61. Je třetí řád časový?

1. Je velmi časový a bude jím vždy, pokud je křesťanství časové, neboť je „správně pochopeným (a konaným) životem křesťanským“. (Lev XIII.)

2. Povolání strážcové církve vybízejí i za našich dnů k všeobecnému přístupu k třetímu řádu. Papežové Pius IX., Lev XIII. a Pius X. věnovali třetímu řádu zvláštní pozornost a vidí v něm záchranu proti bédám doby.

Lev XIII., druhý zakladatel třetího řádu, pochopil ducha řádu znamenitě, odhalil spasitelné síly v něm spočívající, a všeho zkusil, aby jich využil pro záchranu a posvěcení duší. Jeho projevy o třetím řádu plní knihu a zaslужují zevrubné studium všech, jimž svěřeno je blaho lidu křesťanského.

62. Co chválí Lev XIII. na třetím řádě?

1. Pochází z ducha Božího: „Vždy jsem považoval třetí řád za zřízení moudrosti křesťanské, jež vychází z božského vnuknutí a přináší hojné ovoce všeho dobra pro náboženství a celé lidstvo.“

2. Povaha jeho je svatá a má ducha a sílu evangelia:

„Jest věrným zachováváním evangelia, jest vhodným prostředkem pohnouti svět, by opravdu a upřímně zachovával evangelium; je správně pochopeným životem křesťanským; poskytuje prostředky jak konati ctnosti křesťanské; všechna síla třetího řádu spočívá v tom, nabádati lidi, by následovali Ježíše Krista, milovali církev, a konali všechny ctnosti křesťanské; domácí pokoj, klid veřejný, čistota mravův a vzájemná příznivost, dobré užívání a zachování majetku, jež jsou nejlepším základem vzdělanosti a státu, kvetou jako z kořene z třetího řádu sv. Františka.“

3. Je archou záchrannou, „svatým domem, jenž přijímá všechny, kteří jsou nuceni žít mimo klášter, aby je pobožnostmi a předpisy zachoval čistými před nákazou zlého světa.“

4. Docílil skvělých úspěchů pro jednotlivce i společnost: „byl mocnou silou pro dobro a přivedl poctivost a křesťanský mrav opět k rozkvětu ve státě; třetí řád je velikým v církvi, po sedm století osvědčil se jako hlavní opora nejvyšších pastýřů církve.“

63. Co očekává Lev XIII. od třetího řádu pro nynější dobu? Doufá pevně, že třetí řád přinese záchranu:

1. V nebezpečích nevěry a mravní zkázy: „stále opakuji a při každé příležitosti mluvím o tom a jsem přesvědčen, že svět zachráníme třetím řádem a duchem sv. Františka“; „i nyní ještě je třetí řád účinným prostředkem svět přivést zpět, by zachoval opravdu evangelium“; „kveteli dílo svatého Františka, pokvete též víra, zbožnost a mrav křesťanský; potlačována je též nezřízená žádost po věcech pozemských a pomíjejících, vášně přemáhají se snadněji ctnostmi; spojení svazkem opravdové lásky bratrské budou se všichni křesťané vzájemně milovati, a neodeprou patřičné úcty k chudým a nuzným, kteří na sobě nosí obraz Ježíše Krista.“

2. V útiscích církve: „Nalézám v tomto řádu silnou oporu, jež mi pomáhá hájit práva církve.“

5. Ve zmatcích společenských: „sociální reforma, jejíž nutnost každý uznává a které neprovede žádný politický zákonodárce, může dosažena býti třetím řádem“; „od třetího řádu lze očekávati skvělý úspěch, že volnost, bratrství a rovnost práva opět zaujme v myslích, jak je

Kristus Pán lidstvu získal a sv. František hledal. Mínilme svobodu dítek Božích, kterou neslouží ani satanu ani vášním, tyranům nejhorším; bratrství, spočívající na Bohu, založené na společném Tvůrci a otci všech; rovnost, jež má základ v spravedlnosti a lásce, neruší rozdílů mezi lidmi, nýbrž z rozmanitosti života, úřadů a zaměstnání způsobuje onen účinný soulad, jenž přirozeně přispívá k prospěchu a vážnosti státu."

64. Čeho si přeje o třetím řádě Lev XIII. ?

1. Aby se rozšiřoval : „přeji si, aby se třetí řád denně více šířil“ ; „nic nám není tak milé jako největší rozšíření svaté moci bojovné třetího řádu“ ; „přeje si, aby počet terciářů dostoupil millionu, dvou millionů, ano chtěl bych, aby všichni křesťané byli členy třetího řádu, nade všechno si žádám, aby se šířil duch svatého Františka“ ; „kěz by národové křesťanští k způsobu života třetího řádu se hrnuli tak horlivě a četně, jako kdysi k sv. Františku samému ze všech stran přicházeli ve svaté horlivosti."

2. Aby biskupové a duchovní správcové podporovali třetí řád, pokud možno ; „Snažte se, aby lid třetí řád znal a vážil si ho. Pečujte, aby duchovní správcové lid o tom pilně poučovali, co je, jak snadno každý může přistoupiti, kolik užítku duchovního poskytuje pro spásu duší, a jak velký prospěch veřejný i soukromý slibuje“ ; „přeje si, aby klerikové již v seminari odívali se odznaky kajicnosti v třetím řádě“.

3. Aby všichni pracovali, by se řád šířil a upevňoval : „pracujme se svatým Františkem, snažme se jednoho, pak druhého, na to deset získati, tak se znenáhla třetí řád všude rozšíří jak símě úrodné“ ; „pracovati na rozšíření třetího řádu znamená konati dílo Boží, dílo Ježíše

Krista"; „třeba veliké horlivosti, aby rozšiřován a upevnován byl třetí řád.“

65. **Je žádoucí, aby třetí řád byl v každé farnosti?** Jest žádoucí, neboť to odpovídá úmyslům Lva XIII. Blahoslavený farář Arský, Jan Vianney, říkal všem farářům, tázajícím se o radu, jak se reformuje obec: „Zaveďte ve farnosti třetí řád a pěstujte ho dobře a brzy se změní Vaše farnosti. Třetí řád je Bohem zvoleným prostředkem k mravní a náboženské obnově farnosti.“ Výhody plynoucí jsou mnohé:

1. Je-li třetí řád ve farnosti dobře veden, jistě v ní svaté svátosti budou hojněji přijímány; vzroste zájem o život církevní; služby Boží budou čteněji navštěvovány; přibude smyslu a obětavosti pro ozdobu a okrasu domu Božího; farář jako představený terciářů své autoritě přidá váhy a vlivu. V terciářích bude míti nejlepší pomocníky, kteří ho podporují v jeho záměrech a podnicích ku blahu farnosti. Nelze podceňovati, že terciáři se modlí za potřeby duchovní správy.

2. Třetí řád má ony tiše působící síly, jež posvěcují rodiny. Odstraňuje škůdce života rodinného, totiž rozpuštělost, rozkošnictví, světskou mysl, a uvádí do rodiny bázeň Boží, zbožnost, prostotu, věrnost v povinnosti, jimž se blaho rodin trvale upevňuje. To dovede třetí řád více než jiný spolek, poněvadž řediteli poskytuje více moci, aby prosadil účinné požadavky řehole.

3. Jak důležitý by byl třetí řád zvláště pro mládež. Mládež je vydána převelikým nebezpečím pro víru a nevinnost. Všeobecná nevázanost strhuje právě mládež neodvratně do záhuby. Nedomnívej se, že nelze mládeže získati pro třetí řád aneb že žádá od ní příliš mnoho. Právě mládež

je pro věci vyšší a ideály více nakloněna jako jiný stav. Třeba ji toliko nadchnouti pro třetí řád, věci se náležitě chopiti, kázeň zachovati, ji představiti vzory mládeže z třetího řádu a nalezneme, že je vnímavá pro dobro a krásu v náboženství. Horlivý farář se tu dožije divů; porovnej dějiny mučovníků v době japonského pronásledování křesťanův. Mládež má odvahu, jakmile se její zájem probudí.

4. Všeobecně zavádí řád hlavně tři ctnosti, potřebné křesťanské společnosti, pokání, modlitbu a lásku. Pokání. Třeba uvědomiti lidu křesťanskému, že pokání nezbytně třeba k ctnostnému životu křesťanskému a k věčné spáse. „Nebudete-li pokání činiti, všichni podobně zahynete.“ (Luk. 13, 5.) Třeba ukázati, že pokání není tak hrozné, že pouhé slovo by již odstrašovalo; že hřešiti a Boha se vzdalovati má více trpkosti, muky a námahy, než pokání jakéhožádá život ctnostný; že pokání je útechou a úlevou, že z něho čerpá duše štěstí, blaho a pokoj. Jak snadno uvádí třetí řád do tohoto ducha pokání.

Modlitba. Umění modliti se třeba znovu zavěsti, zbožnost musí srdce opět k Pánu Bohu obrátit, aby se probudil smysl pro věci nebeské a záliba v ctnosti. A toho snadno a účinně dosahuje třetí řád.

Láska. Celá snaha po ctnosti vrcholí v lásce. Právě že se ji nedostává, panuje tolik sobectví, nepřejnosti, neupřímnosti, nesvornosti, nepokoje. Třetí řád dýše ve všem duchem „lásky neličené“ (II. Kor. 6, 6.) Pěstuje vzájemnou příznivost a dobročinnost nejen mezi členy, kteří se považují za dítky veliké rodiny františkánské, ale i ke všem bližním.

66. Není třetí řád zbytečný v obci, kde jsou bratrstva a spolky? Bratrstva a spolky jsou dobré a potřebné, ale proto není třetí řád zbytečný. Jest lepší než bratrstva, spolky, družiny, neboť cíl jeho jest vyšší, prostředky účinnější, přednosti větší. Církev sama dává třetímu řádu přednost před všemi ostatními církevními spolky. Horlivý duchovní správce, jenž chce vyhověti potřebám a blahu všech farníků bude pěstovati spolky, aby sloužil množství, ale nezanedbá třetího řádu, aby těm, kteří jsou dobré vůle neodepřel dobra tak znamenitého. Kdysi vydá počet z duší nejen z těch, které jeho vinou zahynuly, ale z těch, jež zbaveny byly jeho nedostatečnou horlivostí mnohých milostí. Nepředstírej nedostatku času ani jiných obtíží, při dobré vůli mizí všechny překážky.

67. Z jakých příčin pocházejí předsudky a nechuť k třetímu řádu?

1. Z politování hodné netečnosti (necitlivosti a lhostejnosti) ke škodám a nebezpečím naší doby. Lidé se obávají, že by byli vyrušeni z pohodlného klidu, příliš lpí na obvyklém životě, nechťejí viděti škody, aby se nemusili vzchopiti.

2. Z veliké neznalosti třetího řádu. Lidé se nepřičiní, aby poznali řád tak vřele doporučený apoštolskou stolicí, aby pochopili hluboké jeho idey, raději posmívají se skreslené představě o řádu, kterou jim vybájila jejich obrazotvornost. Mají-li duchovní vůdcové křesťanského lidu místo správného pochopení jenom předsudky, pak nic divného, že i lid zůstává při pojmech nesprávných. To jest vlastně náboženská zaostalost, kterou zahanbují prosbami a neučení křesťané, kteří dobré a krásné ve věcech náboženských vycífuji svým smyslem zbožným.

3. Někdy zavinuje nechuf povážlivý nedostatek smyslu církvevního. Dává se mnoho na vlastní úsudek, místo aby se drželi v otázkách náboženských a církevních autority církve. Právě takovým třeba poraditi třetí řád, aby se v něm naučili více smyslu církevního.

4. Mnohdy pochází nechuf z toho, že se štítí všeho zvláštního, mimo řádného; obávají se, že nápadnými se stanou, že se o nich bude mluvit, že je vykřičí za pobožnůstkáře. Někteří by rádi žili zbožně a křesťansky, ale zevně, ať to nikdo nepozoruje. Bázeň lidská je zdržuje, by rozhodně zakročili pro dobro; toto zlo již mnohé dobro zamezilo.

5. Konečně nezamlčujeme, že třetí řád před Lvem XIII. v mnohém poklesl. Dřívější přísné předpisy zavinily, že jenom málokterí vstupovali, a že mnoho terciářů bylo třeba dispensovati od závazků, čímž celá řehole síly pozbývala. Tak zůstal v třetím řádě jenom malý zástup starých žen aneb několik terciářů pouze dle jména. Že to nebylo cti, je zřejmo. Vina nepadá na třetí řád sám, ale na zmírající horlivost lidu křesťanského, na nedostatek obětavosti. Z toho vidět, jak moudře jednal Lev XIII., když časově zmírnil předpisy řeholní, aby tak umožnil přísnější kázeň řeholní. Že pak třetí řád má vždy některé členy podivíny, není příčiny, řádu samému utrhovati, neboť který slav nemá ve svých řadách podivínů? Na představenstvu řehole je, takové živly pečlivě vzdalovati.

68. Lze někoho zdržovati bez závažných důvodů od vstoupení do třetího řádu?

To by bylo hříšným, neboť

1. jednalo by se tím proti výslovné vůli církve, která často a důtklivě povzbuzuje k vstupu;

2. poškozoval by se bližní na blahu duše, když se zbavuje léku a tolika duchovních milostí;

3. překáželo by se dílu Božímu ku blahu lidské společnosti pod těžkou zodpovědností;

4. kdo tak činí, tomu hrozí nemilost Boží, jak napsal papež Řehoř IX. 26. 6. 1228: „Zneužívá dobroty Boží, kdo překáží aneb zadržuje ty, kdo Bohu sloužiti chtějí (v tomto řádě). Všem těm kletby Boží se dostává, jak známo“. — „Kdo by odrazoval koho, by vstoupil do třetího řádu, ten hřeší těžce, protože maří tím velké dobro duchovní a duchovní prospěch pro duši.“

69. Jest obtížno náležitě k třetímu řádu ?

Třebas třetí řád ukládá řadu povinností, jsou tyto celkem snadné, zvláště s ohledem na velký zisk duchovní, jak dokáže stručný přehled předpisů řeholních. Terciář má totiž

1. d e n n ě konati řeholní modlitbu dvanáctkrát Otče náš, Zdrávas, a Sláva Otci; modlívati se před jídlem a po jídle; obcovati mši svaté, je-li možno; a večer zpytovali svědomí.

2. m ě s í č n ě sv. svátosti přijímali, shromáždění řádového se účastňovali, podle jmění přispívali potřebám obce řádové, zvláště chudým a nemocným terciářům;

3. r o č n ě zachovávali dva postní dny, totiž ve svatvěčery před sv. Františkem a před svátkem Neposkvrněného Početí Panny Marie; podrobili se visitaci představených řádových a přijali pokání za přestupky proti předpisům řeholním;

4. vůbec stále nosili šat řeholní, škapuliř a pásek, jako odznaky pokání; ve všem se vysťíhati přepychu a pýchy;

vyhýbati se lehkovážných tanců, nebezpečných divadel, a nestřídmých hodů, odporujících mravní vážnosti křesťanské; býti skromným a střídmým; dávatí v rodině dobrý příklad; sobě i podřízeným netrpěti špatných knih a novin; podporovati dle sil zbožné podniky a dobré skutky; se všemi zachovávatí pokoj a lásku a rozepře urovnávatí; ve svatě bázni Boží a lásce k pravdě se zdržovati lehkovážných přísah, v čistotě srdce se chrániti oplzlých řečí a kluzkých žertů; svěšené úřady řeholní v pokoře přijímatí a horlivě zasílavati; dostaviti se k pohřbu terciáře, modliti se za něho růženec a obětovati za něho sv. přijímání; kteří mají pořídití poslední vůli, ať udělají závěť, aby i jejich časné záležitosti byly v pořádku, až je Pán zavolá.

70. Co se způsobí u terciáře, věrně li zachovává řeholi?

Terciář se tím jako pravé dítko sv. Františka stane :

1. pravým učeníkem a následovníkem Ježíšovým, jenž vniká víc a více do jeho ducha a osvojí si jeho ctnosti.

2. opovrhne světem a věcmi pozemskými, kdežto vzroste smysl pro věci nebeské ;

3. přítelem a horlitem všeho dobrého, pravým apoštolem příkladem a působením ;

4. andělem míru, jenž je povolán smířiti chudé s bohatými, vyrovnati třídní nesrovnalosti, učiti spokojenosti a zabrániti a smířovati nesvorné ;

5. dobrodincem lidstva, jenž dobra nejvyšší, ideály evangelia, ušlechtilost křesťanské mravnosti hledí zachováti ;

6. vzorem věřících, věrně konaje svoje povinnosti, soucitným a nezištným k jiným, bezúhonným ve svém životě.

71. Není tedy čestným a oblažujícím, náležití k třetímu řádu? Náležití k třetímu řádu jest čestno a šťastným činí terciáře, neboť:

1. terciář jeví se opravdu rozumným a opatrným oproti pošetilcům toho světa: „Všecko zkoušejte, co dobré jest, toho se držte“ (I. Thes. 5, 21.);

2. jeví se velkomyslným a odvážným, jenž odhodlaně snaží se po nejvyšším, neznaje nízké bázně lidské;

3. nepotřebuje se stydět za třetí řád, stává se údem velké rodiny Serafínské se skvělou řadou předků svatých; „jsmeť synové svatých a očekáváme život, který dá Bůh těm, kteří své oddanosti k němu nezmění“ (Tob. 2, 18.);

4. stává se zvláštním miláčkem božského Srdce Ježíšova a chráněncem Dámy neposkrvněné, jimž je zasvěcen stavem řeholním a professí;

5. účastným se stává hojných statků duchovních, to jest patří k těm, za které v první řadě ve všech Serafínských řádech se obětuje, modlí, pokání činí a zásluhy sbírají: „účastníkem jsem já všech bojících se tebe a ostříhajících příkázání tvých“ (Ž. 118, 63.);

6. stává se omilostněným dítkem Božím, jemuž „stokrát více“ milosti slíbil božský Spasitel (Mat. 19, 29.);

7. prodlévá v přístřeší bezpečném, chráněn před proudem zkázy světa;

8. jest miláčkem církve, zahrnutým hojnými odpustky, jakých nenalezne v žádném jiném ústavě;

9. získává novou záruku věčného vyvolení, jež církev mu odevzdává z příslibení Páně a zjevení sv. Františka. *Sláva a bohatství v domě jeho. (Žalm 117, 3.)*

III.

Pravidla členů Třetího řádu sv. Františka,

který slove řád světských lidí.

Hlava I.

*O přijímání do řádu, o noviciátu a
o professi.*

§ 1. Do řádu mají přijímány býti jen takové osoby, které čtrnáctý rok věku svého překročily, jsou nad to mravné, pokoje milovné a především u vyznávání katolického náboženství osvědčené, jakož i římské církvi a apoštolské stolici věrně oddané.

§ 2. Ženy provdané mají býti do řádu přijaty jen s vědomím a souhlasem manželovým; kdyby zdálo se býti radno jednání opačné, staň se tak jen se svolením zpovědníka, jenž jest rozhodčím jejich svědomí.

§ 3. Do řádu přijatí ať nosí malý škapulíř a pásek, jak obyčejem jest; kdo by jich nenosil, pozbývá výsad a práv udělených.

§ 4. Ti, kteří do Třetího řádu vstoupili, ať žijí celý rok v noviciátu (zkušebném čase), potom ať předepsaným způsobem učiní vyznání (professi) a slíbí, že budou zachovávatí příkázání Boží a církevní a že za všechny chyby, jichž by proti slibu svému se dopustili, zadost učiní.

Hlava II.

O způsobu života.

§ 1. Údové Třetího řádu ať ve způsobu života i

v oděvu se řídí pravidlem prostřednosti, která každému sluší, varující se nákladného a hledaného přepychu.

§ 2. *Tancův a neslušných divadelních her, jakož i nestřídmych hodů a pitek, ať se co nejpečlivěji varují.*

§ 3. *V jídle a pití ať jsou střídmi; ke stolu ať nesedají ani od něho neodcházejí, pokud se k Pánu Bohu nábožně a vděčně nepomodlili.*

§ 4. *V předvečer svátků Neposkvrněného početí Panny Marie, jakož i sv. Otce Františka ať se všichni postí; velmi chvályhodni jsou ti, kteří kromě toho po starém zvyku terciářů nejen každý pátek se postí, ale i každou středu masitých pokrmů se zdržují.*

§ 5. *Spáchaných hříchů mají se každý měsíc zbavití svaťou zpovědí; rovněž mají každý měsíc přistupovati ku stolu Páně.*

§ 6. *Terciářům stavu duchovního, kteří se denně modlí církevní hodinky, neukládají se tímto odstavcem žádné jiné povinnosti.*

Světští členové, kteří se nemodlí ani kněžských hodinek, ani hodinek Marianských, nazvaných „Malé hodinky k nejbl. Panně Marii, ať se modlí každodenně dvanáctkrát „Otče náš“ a „Zdravas Maria“ se „Sláva Otci“, vyjma že by pro nemoc tak činiti nemohli.

§ 7. *Kterí mají pořídití poslední vůli, nechť zavčas o majetku svém pořízení učiní.*

§ 8. *V domácím životě ať se vynasnažují, aby ostatním dobrým příkladem předcházeli; rovněž ať zbožné podniky a vše dobré podporují. Nechť netrpí, aby knihy a noviny, které ctnost a mravnost ohrožují,*

do jejich domů byly donášeny a od jejich podrízených čítány.

§ 9. *Přívětivou lásku jak mezi sebou tak i k nečlenům ať pečlivě osvědčují. Kde jen mohou nechť se vynasnaží, by všude rozepře urovnávali.*

§ 10. *Přisahati nemají nikdy, leč v případě nutném. Oplzlých řečí, jakož i dvojsmyslných, kluzkých žertů ať se všemožně chrání. Na večer nechť zpytují svědomí své, zda-li snad něčeho takového lehkovážně se nebyli dopustili; stalo-li se tak, nechť chybukajícnosť napraví.*

§ 11. *Mši svatě buďtež ti, jimž to obťízí nečiní, denně přítomni. K měsíčnímu shromáždění, jež představený řádu ohlásí, ať se dostavují.*

§ 12. *Každý člen přispívej dle poměru jmění svého něčím do společné pokladny, z níž jednak buďte podporováni nuzní členové, zvláště nemocní, jednak budiž pečováno o důstojné konání bohoslužby.*

§ 13. *Nemocné členy mají představení buď sami navštěvovati nebo o to se postarati, aby někdo jiný jim služby lásky prokazoval. Taktéž mají je, je-li nemoc povážlivá, napomínati a pohnouti, aby se záhy postarali o spásu své duše.*

§ 14. *Ku pohřbu úda zemřelého ať se dostaví členové místní i z okolí a ať se společně modlí Mariánské modlitby dle návodu svatého Dominika, t. j. sv. růženec a sice třetí díl růžence, na pomoc a nebeskou útěchu zemřelého. Mimo to ať kněží při mši svatě a světšti údové, možno-li jim, svatým přijímáním Těla Páně za věčné odpočinutí zemřelého milosrdně a ochotně prosí.*

Hlava III.

O úřadech, visitaci a o řeholi.

§ 1. Úřady se mají vždy u přítomnosti k shromáždění svolaných údů odevzdávati. Tyto úřady trvejtež tři roky. Svěři-li se komu nějaký úřad, nemá se ani zpečovati bez příčiny jej přijati, ani nedbale jej zastávati.

§ 2. Dohlížitel či visitátor ať pilně přihlíží, zda předpisy řeholní náležitě se plní. Proto má každoročně, dle potřeby častěji, podle možnosti všechny obce řádové navštívit a schůzi konati, naříditi, by se k ní všichni představení a členové dostavili. Dá-li visitátor někomu stran úřadu napomenutí nebo vážný rozkaz, nebo uloží-li některému údu za trest spasitelné pokání, má je tento pokorně přijati a nevzpírat se chybu napravit.

§ 3. Visitátoři mají býti bráni z Prvního řádu sv. Františka nebo z Třetího řeholního řádu (v klášterích žijících) a ustanoví je kustodové aneb kvardiánové, když za to požádáni byli. Úřad visitátora člen nekřez přijati nesmí.

§ 4. Neposlušní a vůbec škodliví členové budtež po druhé a po třetí na povinnosti své upamatováni; nenapravitelní budtež z řádu vyloučeni.

§ 5. Přestoupil-li snad kdo tyto předpisy řeholní, věz, že se proto žádného hříchu nedopustil, leda ve věcech, které beztoho přikázáním Božím a církevním se nařizují.

§ 6. Nemůže-li některý člen z důležité a spravedlivé příčiny některé předpisy této řehole zachovávat,

jest dovoleno dáti mu v té věci prominutí, aneb po případě něco jiného za to uložití. K tomu dává se řádným představeným jak Prvního tak Třetího řádu sv. Františka, jakož i dotýčným visitarům plná moc a právo.

IV.

Výklad řehole.

Hlava I.

*O přijetí do řádu, noviciátu a professi.
Podmínky přijetí.*

§ 1. *Do řádu mají přijímány býti jen takové osoby, které čtrnáctý rok věku svého překročily, jsou nad to mravné, pokoje milovné a především u vyznávání katolického náboženství ošvědčené, jakož i římské církvi a apoštolské stolici vždy věrně oddané.*

72. Je přístup k třetímu řádu každému beze všeho otevřen? Nikoliv; třeba si církev přeje, aby co nejvíce věřících vstupovalo do řádu, přece chce, aby vstup dovolučen byl jenom hodným a způsobilým. Řád nepatří jako církev a stát k nutným společnostem, k nimž třeba náleželi; jest spíše svobodnou společností s účely zvláštními, jež smí přijímati jenom takové členy, kteří jsou schopni a ochotni plniti závazky společnosti.

73. Proč nehodné a nezpůsobilé třeba vzdalovati?

1. Poněvadž čest řádu na venek snižují a zlomyslným dávají příčinu k snižování řádu;

2. poněvadž řádu samému škodí, jsou dobrým členům pohoršením, brzdou a břemenem;

3. poněvadž nejsou vhodni spolupůsobiti, aby účel řádu byl vyplněn (vlastní posvěcení a apoštolát).

74. Komu přísluší rozhodovati o schopnosti čekatele? V řeholních obcích řediteli v souhlasu s radou řeholní; mimo obce řeholní přísluší úsudek jedině knězi splnomocněnému.

75. Jaké povinnosti mají představení řádu, když se hlásí čekatelé?

1. Mají pečlivě zkoumati povahu, život a poměry čekatele, otázkami, vysvědčeními a dotazy;

2. v žádném případě nepovolovati hned přijetí; vždy má předcházeti postulat několika měsícův;

3. neschopné a nehodné neuprosně odmítnouti.

76. Jakou zkoušku čekatelů předpisuje řehole? Řehole žádá zkoušku o pěti podmínkách přijetí, totiž:

1. věk předepsaný; 2. dobré mravy; 3. povaha pokojná; 4. věrné katolické vyznání; 5. poslušnost k římské církvi a stolici apoštolské.

77. Co předpisuje řehole o věku čekatelů? Řehole žádá, aby nikdo nebyl přijat před dovršeným 14. rokem věku; mladší byli by neplatně přijati.

78. Jest dobře přijímati do řádu mladistvé čekatele? Doporučuje se, ale za jistých podmínek:

1. Církev tímto předpisem ukazuje své přání, aby mládež záhy přistoupila k řádu, jenž ji vyškolí v ctnostech křesťanských;

2. mládež sama tím získává, plní radu Písma svatého: „Dobré jest muži, když by nesl jho od mladosti své“ (Pláč 3, 27.). Mladá nezkažená srdce, nadšená pro všechno

dobré, zvykají si snadněji na ctnostné skutky a opřená o pevné vedení posilují se poznenáhlu v dobrém;

3. i obec řeholní se jimi posiluje, neboť v mladých čekatelích, kteří rádi a snadno zvykají na předpisy řehole, vychovává si členy, kteří jsou ke cti řádu. Každá obec řeholní měla by se proto snažiti, aby získala mnoho mladých lidí; to by jí poskytlo života, svěžesti a půvabu.

79. Za jakých podmínek se doporučuje přijímati mladé čekatele?

1. Čekatelé když dávají svou povahou, rodinou a poměry svými naději, že vytrvají. Naprosté spolehlivosti tu ovšem není jako ve věku pozdějším.

2. Řád pak má zvláštní péči a bdělost vynakládati, aby je vzdělával a vychovával.

80. **Co říci o těch, kteří zásadně mladé lidi do řádu nepřijímají?** Jednají z důvodů, jež Církev neschvaluje, a zbavují mladé lidi prostředku k posvěcení a spáse, na něž mají právo podle vůle Církve.

81. **Mají se i velmi staří lidé přijímati do třetího řádu?** Vůbec nejsou řádu ku prospěchu; ale aby se jim neodepřelo velkého duchovního dobra řádu, lze je přijíati jako „tiché“ terciáře.

82. **Která jest další podmínka přijetí do řádu?** Mravnost čekatele. Jenom mravní směji býti přijati. Jakkoli není třeba k přijetí do řádu býti dokonalým a bez chyby, přece se žádá mravnost jako základ zdokonalení, na němž v řádě sluší pracovati.

83. Kdo je mravný ve smyslu řehole?

1. Kdo je bezúhonný, to jest nezavdal příčiny k pohoršení aneb žalobám;

2. kdo má aspoň v obyčejné míře ctnosti svého věku a svého stavu (mravnost, skromnost, věrnost v povolání, poctivost).

84. Mohou býti přijati, kdo vedli špatný život, ale kteří se polepšili?

1. Takové zásadně vylučovati je proti duchu evangelia a sv. Františka. Božský Spasitel dí: „Nepřišel jsem povolati spravedlivých, nýbrž hříšných“ (Mat. 9, 13) a sv. František založil třetí řád kajících netoliko pro duše nevinné.

2. Dříve než se přijmou, je třeba, aby podali patrné známky opravdového a trvalého polepšení a opět sobě získali vážnosti svých bližních.

3. V jistých případech může při všem upřímném polepšení čest třetího řádu žádati, by přijeti bylo odepřeno. V některých případech odpovídá opatrnosti i takové nepřijímati do řádu, jichž příbuzní se netěší dobré pověsti.

85. Mají býti přijímáni chudí, kteří sebe sami neuživí? Chudoba, kterou božský Spasitel tolik velebil a sv. František tolik miloval, není o sobě překážkou pro vstup do řádu. Ale úplně chudí mohou býti do řádu přijati jenom tehdy, když o jejich výživu jest již postaráno. Vůbec má představenstvo dbáti, aby nebyli přijímáni, kdož se práce štítí aneb nejsou života počestného, aneb jenom na podporu obce řeholní počítají.

86. Lze přijímati duševně obmezené? Nikoli; terciáři mají míti osvícenou nábožnost a mysl ideální, aby vyhověli cílům řádovým. Kde se nedostává pravidelné schopnosti k vzdělání a účelivosti, bylo by přijetí pochybené. To však neplatí o lidech, kteří jsou prostí a skromní.

ale pro dobro a náboženství mají často více pochopení než „velcí duchové“. Co neurozené jest ve světě a opovržené a čeho není, to vyvolil Bůh, aby zkazil to, co jest, (I Kor. 1, 28).

87. Proč žádá řehole od čekatelů povahu pokojnou ?

1. Poněvadž žádná společnost nemůže prospívat bez svornosti svých členů uvnitř a zevně míti vliv aneb vůbec trvání.

2. Poněvadž třetí řád je jednotou vyššího druhu, jejíž údové v lásce Ježíše Krista a svatého Otce Františka mezi sebou jako ve velké rodině se stávají bratry aneb sestrami. Obec řeholní má se podobati první obci křesťanské, v níž všichni byli jedno srdce a jedna duše ; jejich základním zákonem je proto svorná láska bratrská. Kde této není, tam obec řeholní ztratila právo existenční. Při zkoušce přijetí třeba přísně toho dbáti.

88. Které povahy nazývají se pokorné? Ty, které jsou šetrné, skromné, ústupné, rozvážné v řeči, zdrželivé v úsudku, laskavé v chování. Kdož jsou umínění, nesnášliví, svěhlaví, prudcí, pomlouvační, ukvapení v řeči a úsudcích, aneb si libují v podivinství a nedovedou se podrobovati, nehodí se pro řád.

89. Platí ještě předpis staré řehole, že před přijetím se mají smířiti nepřátelství? Vůbec nemá býti přijat nikdo, kdo žije v nepřátelství. Smířlivost jest povinností křesťanskou ; kdo jí nekoná, má z řádu býti vyloučen. V praxi však třeba rozlišovati. Kde se jedná o zášť, nepřátelství, pomstychtivost a nesmířlivost, tam není řeči o vstupu do řádu ; jinak však, jedná-li se o při-

pady zastaralé, jež je lépe nechat, aneb o nedorozumění jiné závady v stýcích, jež ani veřejného pohoršení nevzbuzují ani vlastní zášti v sobě nechovají.

90. Kdo je osvědčen u svatém vyznání katolického náboženství?

1. Kdo je p r a v o v ě r n ý, to jest neochvějně se drží všech pravd božského zjevení v hlubokém přesvědčení, s rozumem i srdcem, s plnou oddaností zjevení božimu; bez rozumování, jak to pojímá, učí a vysvětluje církev, nezeslabuje, nekrátí ani nerozředuje ničeho ve smyslu moderních směrův.

2. Kdo v ě ř í s t a t e č n ě, to je svou víru statečně vyznává a jí se zastává, pokud může podle svých poměrů a schopností.

91. Kdo je vždy věrně oddán římské církvi a apoštolské stolici?

1. K d o s m ý š l í c í r k e v ě, to je, kdo si váží církve jako své matky duchovní a ji miluje, rád plní její předpisy, jejímu úsudku se rád podrobuje, a vždy věrným je svému biskupu a duchovnímu správci.

2. K d o s m ý š l í p a p e ž s k y, to je vidí ve Svatém Otci náměstka Kristova, hlavu církve, Otce křesťanstva a jemu je oddán hlavou, srdcem i rukou.

92. Třeba aby čekatelé měli všechny tyto dobré vlastnosti v plné míře? Stačí, mají-li je v míře obyčejné, jak bývá u začátečníků, ale přece tolik, aby byla naděje, že pokročí v dobrém směru a stanou se dobrými, užitečnými údy řádu.

93. Proč žádá řehole tolik podmínek, pro přijetí do třetího řádu?

1. Aby ukázala, že vstup do třetího řádu jest něco vyššího, než vstup do bratrstva, jež nezná takových podmínek ;

2. aby se dostalo řádu jenom takových členův, kteří jsou ochotni a schopni spolupůsobiti na dvou hlavních cílech řádu, na vlastním posvěcení a záchraně bližních ;

3. aby vštípil všem terciářům, že vlastností vyjádřené v těchto podmínkách jsou nezbytným základem pro zdárnou činnost další.

94. Třeba k vstupu do řádu mimo těchto podmínek zvláštní milosti povolání? Nikoli, stačí dobrá vůle, státi se horlivým terciářem, poněvadž třetí řád neukládá jako stav kněžský a život klášterní, obtížných a mimořádných povinností, nýbrž toliko podstatně žádá vésti život opravdu křesťanský.

95. Třeba k vstupu do řádu souhlasu zpovědníka? Jest dobře míti souhlas zpovědníka k vstupu, ba a některé obce řeholní ve větších městech ho žádají, aby se uchránily členův nevhodných. Ale nutným to není; má-li ředitel jiné záruky, mine se bez toho.

96. Má se od čekatelů žádati vysvědčení jejich faráře? Vstup do řádu nezávisí od rozhodnutí faráře, ale přece jest žádoucím, aby věděl, že farník jeho patří k třetímu řádu a aby čekateli dal vysvědčení zachovalosti. U neznámých čekatelů nemá se nikdy od toho upustiti.

97. Mají čekatelé hned po zkoušce býti připuštěni k vstupu? Nikoli, mezi přihláškou a obláčkou má býti postulát aspoň několika měsíců, v kteréžto době mají postulanti choditi k poučení novicův.

98. K čemu slouží postulát?

1. Přípravuje větší porozumění pro důležitý krok, jež mají před sebou ;
2. buď upevní úmysl vstupu, aneb včas odpudí nestálé ;
3. připravuje na posvátný obřad obláčky.

Přijetí žen provdaných.

§ 2. Ženy provdané mají býti do řádu přijaty jen s vědomím a souhlasem manželovým ; kdyby zdálo se býti radno jednání opačné, staň se tak jen se svolením zpovědníka, jenž jest rozhodčím jejich svědomí.

99. Přijímá třetí řád též provdané ?

Ano, jest nejenom pro svobodné, svatý František založil třetí řád právě pro rodiny, aby je opět učinil křesťanskými. Rovněž je terciářům dovoleno vstoupiti do svatého stavu manželského.

100. Proč mluví řehole výslovně o ženách provdaných ?

1. Poněvadž žena v křesťanské rodině má hlavní úkol, v němž jí mocně podporuje třetí řád ;

2. protože přijetí ženy do třetího řádu je vázáno na zvláštní podmínku.

101. Proč jest třetí řád pro ženy tak důležitý ?

1 Protože ženy chrání před zlem, jež zavinuje úpadek rodin. Slabá nábožnost a nepatrná bázeň Boží i nedostatek lásky k Bohu zbavují ženu nejpotřebnější vlastnosti, totiž ducha obětavosti, tak že se šlití oběti, stává se povrchní, odtud tolik škod v rodině, nekázeň v životě domácím a špatná výchova dítek.

2. Že jim dává sílu duše pro jejich těžké povinnosti. Opravdová zbožnost, časté přijímání sv. svátostí, duch

odříkání, důvěra v Boha, duch kající přemáhají všechny obtíže. Žena terciářka bere na sebe povinnost, státi se horlivou křesťankou, to jest věrnou manželkou, zbožnou matkou, bohabojnou, vážnou, pracovitou, obětavou, tichou a laskavou ženou.

102. Pod kterou podmínkou směji ženy býti přijaty? Směji býti přijaty jenom s vědomím a za souhlasu manžela.

103. Proč předpisuje řehole souhlas manželův?

1. Poněvadž to vůbec odpovídá poměru ženy k muži „Ženy budtež podány mužům svým jako Pánu, neboť muž jest hlavou ženy jako Kristus jest hlavou církve“. (Eť. 5, 22.)

2. Protože z příslušnosti ženy k řádu bez souhlasu muže snadno povstávají různice a nepřístojnosti.

104. Připouští řehole vyjimku od tohoto předpisu? Vyjimka jest možná jenom dle výslovného úsudku zpovědníka.

Obláčka a šat řeholní.

§ 3. Do řádu přijatí ať nosí malý škapulíř a pásek, jak obyčejem jest; kdo by jich nenosil, pozbývá výsad a práv udělených.

105. Jak se přijímá do třetího řádu? Obláčkou, kterou dle Ceremoniale třetího řádu koná představený řádový, aneb kněz splnomocněný.

106. Jest vstup do řádu krokem důležitým? Je krokem velmi důležitým neboť:

1. vstupující volí tím (ovšem napřed na zkoušku) církevní stav životní, jenž je lepší a dokonalejší než oby-

čejný stav lidí světských a je uprostřed stavu světského a klášterního ;

2. stává se osobou řeholní, jež ve všem se má snažiti po vlastním posvěcení ;

3. stává se duchovním dítkem sv. Františka, jehož ducha si má osvojiti, jeho řeholi zachováti a jeho zvláštní lásky hodným se státi ;

4. stává se členem velikého řádu světového, veliké, svaté, církví schválené společnosti, jejíž dobra se účastňuje, na jejichž cílech spolupracuje, jejímž předpisům se podrobuje.

107. Co čekatelé mají činiti ?

1. Mají si tento krok zrale uvážiti a náležitě se připraviti ;

2. mají si obřady obláčky důkladně přečísti a pochopiti hluboký smysl jejich, o to má pečovati novicmistr ;

3. poslední přípravou je dobrá životní zpověď (předpokládá ovšem svolení zpovědníka) a hodné sv. přijímání, což se má státi již pro získání plnomocných odpustků.

108. Jakým způsobem lze přijímati členy ? Dvojm způsobem :

1. Řádným, pravidelným způsobem stává se terciář členem kanonicky zřízené obce řeholní ;

2. vyjimečným způsobem, jímž terciář k třetímu řádu patří, ale nikoliv obci řeholní. Terciáře první, lze nazvati organisované terciáře, poslední osamocené, tiché aneb soukromé terciáře.

109. Co říci o tichém aneb soukromém členství ?

1. Povaha a řehole třetího řádu znají jenom příslušníky řádu jako členy obce řeholní. Ale záhy již, jak se

zdá, od dob sv. Františka, povstalo tiché členství. Dle konstituce Lva XIII. z roku 1883 zdálo se, že odstraněno bylo soukromé členství, ale kongregace odpustkův dne 17. července 1891 prohlásila ho za přípustné.

2. Soukromými členy bývají osoby na místech, kde není obce řeholní. Tam jest to nutné a dlužno považovati za prozalímní, až totiž počet terciářů a okolnosti umožní utvořiti obec řádovou. Pak jsou to osoby, jichž úřad a postavení nedopouští připojiti se zevně k obci řádové a plniti její závazky. Takovými jsou ku př. biskupové, kněží a jiné osoby stavu vznešených. Konečně jsou to osoby, jimž se třeba obávají v rodině aneb povolání obtíží a nesnází, kdyby se veřejně přidružili k obci řeholní. Chtějí proto zůstatí jenom tichými terciáři. To je ovšem výjimka, která povoluje se jenom z oprávněné a vážné příčiny.

3. Všeobecná zkušenost učí, že tiší terciáři hledají v třetím řádě jenom četné odpustky a jiné duchovní výsady ale nemají vůle, státi se pravými dítkami sv. Františka. Spokojují se většinou tím, že zachovávají, co považují za nejdůležitější z řádu, že se totiž modlí řeholní modlitbu a nosí škapulíř a pásek. Ostatních předpisů řeholních nedbají; nevědí si s nimi rady, protože je nikdo nenabádá, aby důkladně znali řeholi, vnikli v jejího ducha, ji prováděli, si osvojili serafinského františkánského ducha. Zřídka stanou se takoví terciáři tiší horlivými terciáři. Právě proto, že přibývalo takových terciářů, zavinilo úpadek třetího řádu. Proto představenstvo řeholní musí přihlížeti k tomu, aby tiší terciáři byli řídkou výjimkou a aby se i tichým terciářům dostalo aspoň nějaké náhrady za nedostatek pravidelného poučení (časopisy třetího řádu) a aby aspoň jednou za rok písemně neb ústně po-

čet vydali představenstvu řádu. Dle nového práva církevního (CJC. can. 694, § 2.) musí každý terciář zapsán býti v seznamu některé řádové obce.

110. Jak se koná obláčka? Obyčejně toliko před obcí shromážděnou veřejně a slavně u oltáře se všemi obřady, jak je předpisuje ceremoniale; tak to odpovídá svatosti a důležitosti úkonu i ohledu na obec řeholní, jež má býti svědkem obřadu. Venkovští žadatelé i tiší členové mohou býti přijati mimo shromáždění.

111. Může býti více postulanti zároveň oblečeno? Ano, v tom případě se modlitby a slova obláčky říkají v množném čísle, a kněz drže v ruce všechny škapulíře praví: „Odějž vás Pán...“ a pak tiše vkládá každému postulanci škapulíř (18. června 1898). Právě tak si počíná podáváje pásek a svíci. Pomáhá-li při obláčce představený aneb novicmistr, kněz sám podává postulanci škapulíř, pásek a svíci. Není-li příliš mnoho žadatelů, je radno slova obláčky opakovati u každého postulanta.

112. Jak často má býti v obci řeholní obláčka? Doporučuje se konati ji jednou, na nejvýš dvakráte za rok. Když mariánské družiny a jiná sdružení jenom jednou za rok členy přijímají, též i třetí řád nemá konati obláčky jen nahodile, jako věc nepatrnou. I nauka noviců by tím trpěla.

113. Má býti promluva při obláčce? Ceremoniale předpisuje proslov o výbornosti a účinnosti třetího řádu, s tím ovšem promluva k shromáždění se může spojit.

114. Jaký je šat řeholní terciářů? Škapulíř s páskem:

1. Škapulíř má býti větší než obyčejný škapulíř, jak je zvykem v třetím řádě (18. června 1886), jakkoli

stačí i malý škapulíř (30. dubna 1885). Dle Julia II. má býti z hnědé aneb popelavě šedé vlny. Obě části mohou býti spojeny jakýmikoli tkanicemi (10. června 1888). Škapulíř má se nositi na způsob šatů, má s ramen viseti na prsa a plece a nikoli pouze v kapse uschován býti. Pro terciáře, kteří patří též k bratrstvu karmelskému, nestačí jeden a týž škapulíř (10. června 1886).

2. P á s e k může býti ze lnu, konopí, vlny neb bavlny; opasuje se kolem beder. Obvyčně bývá s třemi uzly na počest nejsvětější Trojice aneb s pěti uzly na počest pěti ran Krista Pána. Škapulíř a pásek může se nositi na spodním šatě.

115. Jak přísně se předpisuje nositi roucho řeholní? Roucho řeholní má se nositi stále, ve dne, v noci, ve zdraví i v nemoci pod trestem ztráty všech výsad a práv řeholních (ku př. odpustků); odložiti roucho řeholní na krátkou dobu oprávnjuje sama nutnost a opatrnost. Delší odložení — přes celý den — vyžaduje dispense ředitele řádu.

116. Ztrácí terciář členství, nenosí-li delší dobu neoprávněně šat řeholní? Jenom tehdy ztrácí členství, když po delší čas nenosí z pohrdání a s vůlí zřici se řádu. Štalo-li se však jenom z nedbalosti, lhostejnosti aneb pohodlí, patří sice k řádu, ale ztrácí odpustky a milosti řádu.

117. Bylo roucho řeholní terciářů vždy totéž? Roucho řeholní podobou a barvou se měnilo. Původně nosili delší habit na způsob prvního řádu, jenž však sahál jenom nad kolena, někteří nosili ho též svrchu. Protože nošen byl většinou skrytý, záhy zkracovali šat; tak od

polovice 15. století mívali krátkou tuniku zvanou kaperon. Papež Julius II. předepsal 1508 terciářům, aby nosili aspoň kaperon široký čtyři palce, jenž na prsou i na plecích visí tak, aby páskem mohl býti přepásán. I toto větší roucho Julia II. bylo opět zkráceno. Benedikt XIII. potvrdil tento škapulíř a Lev XIII. schválil jako řeholní roucho terciářův. Až dosavad je větší škapulíř Julia II. považován za vlastní roucho řeholní, kdežto obvyklý menší škapulíř jest jenom trpěn.

118. Mohou terciáři i nyní nositi veřejně velký habit řeholní?

1. S o u k r o m ě a ve všedním životě není terciářům dovoleno nositi dlouhý habit, leda se zvláštním dovolením biskupovým a za zvláštních podmínek.

2. Dovoleno jest terciářům dlouhý habit, když vystupují společně při svých shromážděních, průvodech, poutích a pohřbech. Tak je zvykem v románských zemích a vyskytuje se v nejnovější době i jinde.

3. Všude a vždy bylo u terciářů zvykem, vedle malého roucha řeholního míti i velký šat řeholní, aby v něm zemřeli a pochováni byli.

119. V jakém duchu má terciář nositi šat řeholní? Třebas nosí jenom malý škapulíř, mají ho považovati za své roucho řeholní a za roucho sv. Františka, jež je pro ně:

1. Rouchem č e s t n ý m, které je označuje jako dítky svatého Františka a spolubratry i spolusestry četného zástupu vyvolených třech řádu serafínských, kteří po staletí totéž roucho nosili, napomínajice je, by byli ke cti svému otci ctnostným životem;

2. rouchem kajícím, připomínajícím, že patří k řádu kajícimu, jenž od nich žádá hodně ovoce pokání;

3. rouchem požeňtím, když v rouchu sv. Františka odívají se zásluhami těchto miláčků Božích a doufají jako Jakub v rouchu Esauově, že dostanou požehnání od Otce nebeského. Sv. Alžběta odívala se pláštěm sv. Františkem darovaným, kdykoli chtěla dosíci od Pána Boha nějaké milosti, jsouc pevně přesvědčena, že bude vyslyšena;

4. rouchem naděje a vyvolení, když v rouchu řeholním sůčastňují se příslibení daného od Boha svatému Františkovi, že nikdo v něm nezemře smrtí neblahou.

120. Co znamená pásek řádový? Neslouží účelu přirozenému, má něco z pošetlosti kříže, jehož si vážil tolik sv. František. „My jsme blázny pro Krista“ Kor. 4, 10.:

1. „Budtež bedra vaše přepásána“ (Luk. 12, 35.) napomíná Spasitel, připomíná nám bychom jako Israelité v Egyptě stojíce s holí v rukou a s bedrami přepásanými jedli beránka velikonočního, byli připraveni na cestu, ochotni běžeti po cestě ctnosti až do země zaslíbené.

2. Bedra míti přepásaná znamená podle sv. Řehoře umrtvením a zdrželivostí nízká hnutí přirozenosti a náruživosti srdce spoutati jako provazy, aby nevypadly jako dravci a nezranily duši.

3. S páskem řeholním má každý terciář jako sv. Pavel říci: „Já vězeň v Pánu“ (Ef. 4, 1.) a tím osvědčiti, že s věrností neochvějnou chce se podrobiti Bohu a jeho vůli, jeho přikázáním a řízením.

4. Obzvláště připomíná pásek řeholní provazy, jimiž božský Spasitel jako zločinec největší spoután byl pochopy a vlečen k soudnímu domu a na popraviště. Po-

něvadž smrti Kristovou jediné uchránění býváme výroku : „Svazte ruce i nohy jeho a uvrzte jej do temnosli vnější“, (Mat. 22, 13.) sluší se, abychom „vazeb Pána našeho Ježíše Krista vždy pamětlivi byli.“

Terciáři nosící v tomto duchu svůj pásek řeholní, mohou kdysi, až smrt rozváže jejich vazby pozemské, zvolati se žalmistou : „Osídlo zctřeno jest a my vysvobození jsme (Ž. 123, 7.)

121. Jaká rozhodnutí učinila Apoštolská Stolica o přijetí, obláčke a členství ?

1. Obláčka více osob může se díti jedním škapuliřem, ale první škapuliř, jež pak nosí tyto osoby, musí se napřed posvětili.

2. Svěcení prvního škapuliře a pásku stačí pro všechny následující, jež nosí terciář.

3. Členové klášterních družin nemohou býti přijati do třetího řádu (CJC. can. 704, § 1.)

4. Členové jednoho třetího řádu nemohou býti členy jiného třetího řádu výjma, že by se výslovně zřekli dříve zvoleného třetího řádu (CJC. can. 705.)

5. Plná moc, která knězi ke konání obláčky a professe udělena byla jednou větví prvního řádu (Františkánů, minoritů, kapucínů) dříve neplatila pro terciáře příslušné pod poslušnost jiné větve ; dne 4. března 1904 rozhodnuto v souhlasu s generálními představenými, že platí tato plnomoc pro všechny terciáře.

6. Terciář, novic aneb profes, může z jedné obce řeholní přestoupiti do jiné, i do řeholní obce jiné observance (Františkánů, Minoritů, Kapucínů v témtéž městě), je-li mu výhodnější a příhodnější (4. března 1904).

Noviciát a professe.

§ 4. Ti, kteří do Třetího řádu vstoupili, ať žijí celý rok v noviciátu (zkušebném čase), potom ať předepsaným způsobem učiní vyznání (professi) a slíbí, že budou zachovávatí příkázání Boží a církevní a že za všechny chyby, jichž proti slibu svému se dopustili, zadosť učiní.

1. Noviciát.

122. Co předpisuje řehole pro přijaté do řádu?
Aby prodělali rok noviciátu čili zkušebního času, jako se děje v klášterích, než budou připuštěni k slibům.

123. Jaký účel má noviciát? Má trojí účel :

1. Novicové mají míti dosti času, by sebe zkoušeli, mají-li schopnost a odvalu zachovávatí po celý život předpisy řehole.

2. Řád sám chce novice poznati a zkoušeti, aby podržel ty, u nichž je vyhlídka, že budou hodnými údy řádu a jiné aby včas vyloučil.

3. Noviciát je nováčkům školou, v níž poznávají závazky řehole a do jejího ducha vnikají, aby dobře pochopili, co slibují v professi. Toho se docílí společným poučováním noviců. Důležitost noviciátu je zřejmá ; závisí od dobrého noviciátu prospěch obce řeholní.

124. Jaké má býti vyučování noviců?

1. Má býti pravidelně aspoň jednou za měsíc v hodině ustanovenou. Radno jest, aby nebylo ani před ani po shromáždění měsíčním. Kde jest možno, ať věnuje se poučování hodina týdně, jak to v některých obcích již je zvykem.

2. Nauka má se konati dle pevného plánu, v němž je rozdělena látka, která se má probírat. Třeba poučiti o podstatě a cílech třetího řádu, vysvětliti řeholi podle písmeny i podle ducha, život sv. Františka i ducha řádu serafinského. To všecko mají terciáři dobře znáti, aby se stali pravými dítkami sv. Františka. Doporučuje se ještě poučiti souvisle o ctnostech. Dobré pochopení duchovního života chrání před jednostranností a scestím. Terciář má býti dobře poučen o věcech víry, ctnosti a zbožnosti, „aby člověk Boží byl dokonalým, způsobilým ke každému skutku dobrému.“ (II. Tim. 3, 17.) I praktický návod k modlitbě rozjímavé nemá scházeti.

3. Program hodiny vyučovací jest asi tento : Modlitba úvodní jako při shromáždění, katechese o třetím řádě, o řeholi, při čemž je vhodno přednésti pochybnosti, čtení duchovní knihy aneb životů svatých, nedáli se přednost ústnímu přednesu, zprávy z časopisů řeholních při zvláštních příležitostech a konečně modlitba závěrečná.

4. O duchovních věcech poučuje ředitel aneb jiný kněz, ostatní koná novicmistr, dozírá, vede seznam noviců, uvádí do obyčejů a kázně řeholní.

125. Mají novicové sůčastňovati se tohoto vyučování? Jenom v řídkých případech smí novic býti úplně osvobozen od toho vyučování. Nemohou-li někdy přijíti na poučení, mají se omluviti u novicmistra. Pro venkovské a tiché členy, i pro dispensované má se nějaká náhrada za vyučování poskytnouti.

126. Jak dlouho trvá noviciát? Celý souvislý a nepřetržitý rok, nepočítaje den obláčky. (CIC. can. 34. § 3, 3°.) Professe složená před dokončeným rokem jest

neplatná. Jenom v nebezpečí smrti je novicům dovoleno předčasem složit professi, a sice u kteréhokoli zpovědníka, není-li tu kněz zplnomocněný. Uzdraví-li se terciář, musí v pravý čas professi dodatečně složit.

127. Kdy se přeruší noviciát ?

1. Noviciát není přerušen, když novic ze zapomětливosti, nedbalosti aneb jiné překážky roucho řeholní sice odložil, ale výslovně neodvolal vůle, že složí profesi. (4. března 1903).

2. Odloží-li však novic roucho řeholní a zároveň projeví třebas jen skutkem, že již nechce patřit k řádu, jest noviciát jeho přerušený. Kdyby takový chtěl později přece býti připuštěn k professi, musel by noviciát znovu začít, ale nové obláčky není třeba.

128. Co souditi o těch, kdož po roku noviciátu dlouho odkládají professi? Professe je platná, i když byla bez důležité příčiny dlouho odložena. Když však dlouhým odkladem pochybnost se projevuje o přináležení řádu, platnost professe jest aspoň pochybná. V dobře řízené obci řeholní takových vůbec nepřipustí k professi.

129. Mají novicové podíl na milostech, výsadách a odpustcích řádu? Mají podíl na všech milostech, výsadách a odpustcích řádu, neberou však podílu na právech členů řeholních, ku př. v právu volebním.

130. Kdo rozhoduje o tom, má-li novic býti připuštěn k professi? V obci řeholní rozhoduje ředitel řádu, jenž však dříve se táže po úsudku představenstva obce. Při členech venkovských a tichých terciářích rozhoduje ředitel neb zplnomocněný kněz sám. Připuštění

k professi může býti o několik měsíců odloženo, zavdalo-li chování novice příčinu k pochybnostem.

131. Jak se má novic připravit na professi? Ačkoliv celý noviciát je přípravou na professi přece ještě bližší přípravou jest toto :

1. Obřad professe přesně se nacvičí, aby slavnost vzdělala a bez překážky se vykonala.

2. Důležitost toho kroku a posvátnost obřadu žádá, aby se novic připravil třídními duchovními cvičeními aneb aspoň vnitřní sebraností.

3. Má přijati sv. svátosti buď v den professe aneb den před tím, a sice pro professi samu a pro odpustky.

132. Jak se má professe konati? Přesně dle obřadní knihy při slavném shromáždění řeholním a se všemi obřady předepsanými.

2. Professe.

133. Co je professe v třetím řádě? Professe jest náboženský, církevní a právní úkon, při němž novic řeholní před knězem splnomocněným veřejně slibuje, že bude v třetím řádě „až do smrti Pánu Bohu sloužiti“.

134. Co obsahuje slib professní? Terciář slibuje, že v třetím řádě bude Pánu Bohu sloužiti, to jest že bude žiti podle způsobu, účelu a řehole třetího řádu, čili že povede život dokonalý, křesťanský, zachováváje příkázání křesťanská a že podle ducha zachová rady evangelické, jak v řeholi jsou vyjádřeny. **P o d l e d o b y** slibuje terciář, že tak žiti bude nikoli delší aneb kratší dobu, nýbrž po celý život až do smrti, tedy život v třetím řádě učiní svým slavem životním.

135. Co určuje slib professní? Podle své povahy náboženské, církevní a právní (anebo společenské) slib professní určuje terciáři trojí poměr: k Bohu, k církvi a k třetímu řádu, poměr, jenž je jaksi smlouvou, kterou skládající professi slibuje něco a jemu naopak se něco dostává.

I. O p r o t i B o h u je professe zosťrenou obnovou křestního slibu, náboženským výkonem oddanosti a zasvěcení se Bohu a jeho službě tím, že bude věrně plnit jeho přikázání a žít podle ducha jeho rad. Naproti tomu Pán Bůh slibujícimu svým zástupcem ohlašuje příslibení, jež dal apoštolům a jejich nástupcům v životě evangelickém, a tím i novou záruku věčného vyvolení. „A já připovídám ti na místě Božím život věčný.“

U sv. Mat. 19, 27. táže se sv. Petr Pána: „Hle, my jsme opustili všecko a následovali jsme tebe; čeho se nám tedy za to dostane?“ V rozmluvě předcházející sv. Petr jako náhle osvěcen chápe se nové velké myšlenky o přednosti chudého, panického života v službě Boží a povznešen pocitem, že je s apoštoly tak šťasten, klade onu důvěrnou otázku, načež Pán praví apoštolům: „Amen, pravím, že vy, kteří jste mne následovali, při znovuzrození seděti budete na dvanácti stolicích, soudíce dvanáctero pokolení israelských.“ A od apoštolů patří Pán do dálky a vidí ve všech stoletích velké zástupy kráčejších v šlépějích apoštolů; všecko opustili, aby Pána samého následovali, proto dí: „A každý, kdo opustí dům neb bratry neb sestry neb otce neb matku neb manželku neb dítky neb pole pro jméno mé, stokrát více vezme a život věčný v dědictví dostane.“ Obrací-li Církev slova tato i na terciáře, praví tím, že Spasitel těmito slovy mnil

nejenom vlastní řeholníky, ale i terciáře, kteří pokud možno je napodobují.

2. O p r o t i C í r k v i se professí slavně prohlašuje, že terciář chce náležeti k veřejnému stavu církevnímu, jenž má za úkol pracovati na posvěcení života a horlivě spolupracovati v království Kristově v církvi. Naproti tomu uznává Církev slibujícího za osobu řeholní, vyznamenává ho výsadami a odměňuje zvláštními milostmi.

3. O p r o t i ř á d u zavazuje se slibující, že jako člen řádu bude žíti podle jeho zákonů a bude poslušen kázně řádu a obce řeholní. Naproti tomu uděluje mu třetí řád plnost všech práv, výsad a milostí řádu. „Provázek trojnásobný nesnadno se přetrhne“. (Kar. 4. 12.)

136. Které okolnosti zvyšují svatost a moc slibu professního? Mnohé významné okolnosti provázejí professi a povznášejí ji nad pouhý privátní akt a udělují jí hodnotu a právní účinnost, že se blíží klášterní professi. Professe koná se veřejně (i když se děje potichu, má povahu veřejnou, protože se zaznamenává), v slavném shromáždění před oltářem, do rukou kněze církvi zvláště splnomocněného, jinak je professe bezcenná a neplatná, koná se po zralé úvaze v jednoroční době zkušební, pod svědectvím Božím, Panny Marie i celého nebe, bývá přijata Církví (což se neděje ani při slibech soukromých), s obřady, jež jsou podobny klášterní professi a mají právní účinnosti.

137. Jak zavazuje slib professní? Professe nezavazuje jako slib vlastní, protože církev ji nechce jako takovou uvádět; nezavazuje též pod hřichem, pokud se jedná o řeholi samu. Církev chce jenom horlivost po-

vzbudili a nechce obližiti svědomí, ale přece má professe nejen právní účinek, ale též právní (nebo společenský) závazek a tak dává jí církev míru nejmenší disciplinární zodpovědnosti a závaznosti. Profess je povinen zachovávali řeholi pod trestem tím, že za přestupky přijme pokání, a konečně zavazuje se pod trestem vyloučení z řadu, což v slovech professe i v řeholi se zdůrazňuje.

Nelze proto professi nazvat „pouhým předsevzetím“, neboť třebas nabyl čin vůle v professi v souvislosti s církví, řádem a právní formou povahy právní, společenské, zavazující obě části, přece tato závaznost netýká se přímo svědomí.

138. Co říci o terciářích, kteří nepamatují na slib své professe a nedbají předpisů řeholních?

1. I když takové jednání není o sobě hříšné, tož přece předpokládá vlažnost, která neobejde se bez chyb a hříchů, aniž trvá bez hříchu.

2. Takoví terciáři promrhávají libovolně mnoho milostí a ohrožují spásu své duše. „Nezanedbávej milosti, která jest v tobě. (I. Tim. 4, 14.)

3. Nosí-li snad roucho řeholní, mohou sice získati odpustky, ale ohrožen jest jejich stav duševní. Nenosí-li šatu řeholního, ztrácejí všechny milosti a odpustky řádu.

4. Dobrá obec řeholní netrpí dlouho takových ve svém středu, nýbrž vyloučí je, byly-li marné pokusy o polepšení.

139. Pro které příčiny nejsou někdy terciáři věrní své professi? Různé příčiny vedou k tomu:

1. Z á k o n v š e o b e c n ý, že první horlivost poznání ustává a milost povolání působí s menším účinkem.

2. Nedostatečné styky se členy a představenými třetího řádu, a mizící zájem o záležitosti řádové.

3. Okolí jinak smýšlející poměry aneb přátelství, obcování, kde vane jiný duch a zvláště kde duch světský v jemné podobě spojený s domnělým vzděláním zapuzuje zbožnou mysl.

4. Někdy hrubší mysl světská vede náhle zpět do víru světského obcování a nevázanosti.

5. Někdy též nějaká neblaha událost v řádě oslabí najednou lásku k řádu a vede ku pádu, kdy vše se odhazuje, místo aby pokora přivedla k tím větší horlivosti.

140. Které prostředky zajišťují vytrvalost ve veřejném zachovávaní professe?

1. Předně třeba znalosti a pochopení třetího řádu, jeho řehole, ducha a předností. Co neznáš, trvale nepodržíš, zvláště naskytnou-li se obtíže. Radi konáme povinnosti, jejichž smyslu, účelnosti a prospěchu rozumíme. Proto nestačí nejasná, povrchní znalost třetího řádu; třeba vždy hlouběji vnikati do ducha jeho zákonů, zakoušeti jeho vnitřní posvěcující a povznášející síly a tak setrвати v lásce a věrnosti. Plné porozumění plodí lásku a radost; z toho plyne hluboké přesvědčení, nadšení, plameny odvahy a vytrvalosti. Nutno tedy třeba stále studovati a uvažovati o řeholi.

2. K vnitřní pomůcce třeba připojiti vnější, totiž poslušnost ku správě řádu ve všech nařízeních a přesné zachovávaní kázně řádu a obce řeholní. Tím se držíme celku, obce a od ní býváme navzájem drženi. Kdo toho nedbá, chová se odmítavě aneb přímo se vzpírá, ten je odloučen od živé souvislosti společnosti řeholní. Na stat-

cích, výsadách a požehnáních společenských má účast jenom súčastňováním se jich. Nedostatkem pokorné a poslušné mysli, umírá v terciári duch řádu.

• 3. Konečně platnost má všeobecná zásada života duchovního : „Kdo pohrdá malými věcmi, pomalu zhyne“. (Sir. 19, 1.) Terciář musí vždy horlivě a přesně plnit všechny závazky a předpisy řádové. Kdo jenom hlavní předpisy řádu, jak se domnívá, chce plnit, pomodlí se totiž dvánáct Otčenášů a šat řeholní nosí, ale o ostatní věci se nestará, ten nebude dlouho věrným údem třetího řádu. „Buď věrným až do smrti a dám ti korunu života“. (Zpěv 2, 10.)

141. Která církevní rozhodnutí byla vydána o professi? Terciáři, kteří vstoupí do kláštera, zůstávají údy třetího řádu až do professe klášterní. Vystoupí-li z kláštera, jsou opět členy třetího řádu bez nové obláčky a professe. (CIC. 704 ; § 1. a 2.)

Hlava II.

O způsobu života.

142. Jaký význam má druhá hlava řehole?

1. První hlava jednala o řeholním stavu terciářů, druhá hlava mluví o způsobu života, jenž tomuto stavu odpovídá a od něho se žádá.

2. Způsob života terciářů upravuje se řadou předpisů, jež mají moc zákona, to jest, jakkoli nezavazují pod hříchem, nejsou pouhým napomenutím aneb radou, která ponechává se dobré vůli a horlivosti jednotlivce, nýbrž zavazují disciplinárně terciáře a řádem se disciplinárně provádějí.

3. Předpisy řehole uvádějí v souhlas plný život ve světě s evangeliem, jehož ducha dýší a udělují. Jako takové jsou základem a pravidlem dokonalosti evangelické uprostřed světa. To nám zaručuje církev, která schválila řeholi. Z toho plyne, že terciáři zachovávajíce řeholi, získávají dvojí zásluhu, totiž ctnosti a poslušnosti k církvi.

4. Řehole terciářská zasluhuje proto čestná jména jí dávána, jako: jádro evangelia, cesta spásy, řebřík nebeský, klíč ráje, záruka spásy, jistý vůdce po cestách ctnosti, ochranná hráz proti nepřítelům spásy.

143. Čeho dbáti, abychom pochopili jednotlivé předpisy řehole?

1. Z n ě n í. Každý předpis řehole musí napřed podle znění doslovného býti pojímán a chápán, aby přesně se vědělo, co je přikázáno nebo zakázáno.

2. K o ř e n y. Předpis řehole třeba jest chápati nejen doslovně, ale nutno vyhledati kořeny, z nichž předpisy vyšly, jinými slovy, třeba odpověděti na otázku o d k u d. Všecky předpisy serafínské koření v evangeliu, v nauce Kristově a apoštolů a učí vésti vzorný život prvních křesťanův. Tak chce sv. František uskutečniti a ve svých dítkách ztělesniti zásady evangelia.

3. Ú č e l. Třeba se též tázati po účelu předpisu řeholního, čili jaké překážky spásy odstraniti, jaký vliv a význam má pro ctnostný život, pro vzrůst vnitřního člověka a jakého ducha vlévá, jaké cíle sleduje. Čím více to všechno chápeme, tím rozumnější, plnější, horlivější a plodnější bude poslušnost k předpisu řehole.

Zevnější způsob života terciářů.

§ 1. Údové Třetího řádu nechať ve způsobu života i oděvu se řídí pravidlem prostřednosti, která každému sluší, varujíce se nákladného a hledaného přepychu.

144. Co rozumíme zevnějším způsobem života terciářů? Rozumíme tím způsob, jak si kdo zařídí zevnější potřeby životní v příbytku, oděvu, nábytku, domácím hospodářství, ve vystupování doma i venku.

145. Co předpisuje řehole o tomto zevnějším způsobě života?

1. **Zakazuje** terciářům naprosto všeliký přepych a nádheru.

2. **Přikazuje**, aby každý terciář ve způsobu života se řídil dle svých poměrů pravidlem prostřednosti.

146. Co rozuměti přepychem a nádherou?

Přepychem rozumí se všechno marnotratné, přílišné, nemírné, zbytečné, okázalé, co překročuje stav a poměry ve způsobu života, spojené se zbytečným nákladem, jenž není rozumně odůvodněn aniž dovolen, slouží toliko pýše, okázalosti a blahobytu.

Nádhra a **čile eleganc**e (podle italského znění řehole) záleží ve volbě věcí nápadných a do očí bijících, zvláště v šatech se volí látka, střih a barva tak, aby to sloužilo marnivosti, strojivosti a líbivosti, při čemž se zevnějšku věnuje péče odporující duchu křesťanskému.

147. Zákaz přepychu a nádhery týká se je nom bohatých terciářů? Nikoli. I méně majetní mohou holdovali přepychu, jenž přesahuje jejich stav a poměry a mohou se dáti vésti marnou ctižádostí a touhou po zalíbení.

148. Jak zhoubně působí přepych ?

Působí zhoubně :

1. **Pro společnost lidskou.** Marnotratností za věci daremné působí přepych, že nic se neponechává pro díla potřebná a užitečná a podniky užitečné pro blaho člověčenstva jak v církevním tak občanském životě. Kdo hovoří přepychu, jest život jeho neužitečným pro společnost, k níž má každý závazky osobní a špatně vládne jměním svým, nad nímž není pánem neobmezeným, vždyť musí z něho přísný počet vydati, „Učinite si přátele z mamonny nepravosti!“ (Luk. 16, 9.) „Od každého, jemuž mnoho bylo dáno, bude se pohledávati mnoho.“ (Luk. 12, 48.) Dále přepych zvětšuje trhlinu mezi lidmi, dělí je ve dva tábory nepřátelské, boháče a chudé, tam příliš mnoho, tu příliš málo, vzbuzuje tu pohrdání chudými, tam závist a nenávisť proti bohatým. Konečně zlý a nakažlivý jest příklad přepychu. Kdo hovoří přepychu, svádí lidi, by celý život pozemský pozorovali z nesprávného hlediska, že totiž třeba si ho jenom potud vážiti, pokud poskytuje lesk, požitky a blahobyť. Příklad bohatých, kteří povolují smyslům ve všem, vzbuzuje v ostatních snahy všemi silami získati bohatství, anebo boháčům se vyrovnati životem zjemnělým, třeba se nedostává k tomu prostředkův.

2. **V mravním ohledu** kazí přepych a hojnost povahu člověka, ochromuje mravní síly, rozmazluje, vychovává sobce obmezené, odnímá porozumění pro bídu bližního. Při tomto mravním vysílení nevzroste vážný život ctnostný, ani zbožnost, ani umrtvení, ani sebezapření, ani jiná ctnost. Ovšem jsou bohatí a vznešení, žijící ve slávě, kteří přece měli velkou svatost, jako král Ludvík a svatá Alžběta, ale nikdy to nebyli takoví, kteří milovali

a hledali lesk a hojnost. Co v přepychu se daří jako v pařeníšti, jsou jen hříchy a neřesti.

3. Ohledem na věčnou spásu činí právě přepych bohatství nebezpečným pro spásu, jak božský Spasitel přísně zdůrazňuje. Přepych poutá člověka příliš k věcem pomíjejícím tohoto světa, zaplétá ho v samé časné myšlenky a náklonnosti, tak že věci duchovní a věčné víc a více mizí z očí. Zpřijemňuje život pozemský, plní ho pohodlím a požitky, že zapomíná na život věčný, i zříká se ho. „Bohatec vejde těžko do království nebeského.“ (Mat. 19, 23.) „Běda vám bohatým“ (Luk. 6, 24.)

149. Co přikazuje řehole o zevnějším způsobu života? Řehole přikazuje terciářům, aby v užívání věcí časných řídili se pravidlem prostřednosti, jak každému sluší. Střední cestou kráčejí tehdy, když užívají věcí časných, ani příliš mnoho ani příliš málo. Terciáře ať nemusí nikdo kárat, že něco zanedbává v tom, co v zevnějšku žádá jeho stav, společenské postavení, závazky a ohledy, ale tím méně, že z pýchy, ctižádosti a myslí světské hoví přepychu a marnotratnosti aneb překračuje svoje meze. Střední cesta jest u jednotlivce ovšem rozdílná, neboť řídí se podle stavu a poměrů jednoho každého. Dělníci a služebníci překročí pravidlo prostřednosti, chovají-li se v zevnějšku jako lidé středních stavů a tito, chtějí-li se vyrovnati vznešeným.

V zevnějšku ať zdobí terciáře skromnost, která odmítá marné cešky a poměrům přiměřenou prostoť, jež odpovídá pokornému a umrtvenému životu v řádě kajícím. Jak požehnaně působili by terciáři ve společnosti, kdyby ve všem přesně provedli dle předpisu a ducha tento příkaz řehole! Zvláště platí tento předpis pro ženy, které

napomíná sv. apoštol (I. Petr 3, 3.): Jejichž ozdoba nebudiž vnější, způsobená spleťáním vlasů a obkládáním se zlatem neb oblékáním si roucha, nýbrž člověk srdcem skrytý, oděný neporušitelností ducha mírného a tichého.

150. Žádá řehole, že terciáři směji užívatí jenom nejnutnějších věcí? Nikterak; toho nežádá ani stav klášterní od těch, kteří slibovali chudobu, tím méně třetí řád od lidí, žijících ve světě. Míti jenom nejnutnější znamená nouzi a bídu, která netvoří stav žádaný Bohem, nýbrž stav vyjimečný, jenž pochází ze spravedlnosti a lásky a slouží zkoušce aneb trestu. Záměrem Božím odpovídá, aby lidé žili hodně a mimo věci nejpotřebnějších si též okrášlili a zjemnili život, pokud tím rodina, společnost i jednotlivci prospívá v duchovním, mravním a náboženském směru a při tom vždy se ohled bere na mysl věřící, poměry a prostředky, mravnost, cnost a zodpovědnost. Tím se však neodpírá potřeba pokání a odříkání.

151. Jakých zlovyků se varovati mají terciáři v tomto předpisu?

1. Nemají zanedbávati zevnějšku v domácnosti a odevu. Nepořádek a nedbalost v zevnějšku jsou známkou nepořádného nitra a porušují patřičný ohled k bližnímu.

2. Varujtež se v zevnějšku zvláštností a směšností, jež jsou obvykle známkou pyšného a umíněného srdce a příčinou, že celý řád bývá rozkřičen.

3. Neupadejtež do chyby posuzovat, odsuzovat a opovrhovat jinými pro jejich způsob života. Výslovně varuje sv. František ditky své, aby neodsuzovali těch, kteří chodí v jemných a pestrých šatech.

152. V čem záleží závažnost tohoto předpisu řehole? První předpis řehole, první přikázání zákona

serafinského jest v souhlasu s první zásadou kázání na hoře o křesťanském životě dítek Božích (Mat. 5, 1.), jest velmi účinné pro každého terciáře, ať je jakéhokoli stavu a věku, přičiňuje-li se, aby po celý život uskutečňoval tuto zásadu. Zasahuje do života každého terciáře ve stránce velmi závažné, podle kterého svět posuzuje, totiž po stránce zevnější, jak bývá, jak se šatí, vystupuje, žije. Třebas tyto věci jsou zevnější, jsou přece důležité pro celý směr ducha lidského. Právě v tom začíná řehole reformovati život terciářů, způsob života zevnějšího pořádati v duchu křesťanském oproti duchu světa skutečným, jasným předpisem: pryč s nádherou, zpět k prostotě, jakou chce Pán Bůh. Plní-li terciář stále tento předpis, získá tím výhody duchovní:

1. Správně ocení statky tohoto světa a nepřílně v duchu ke světu. „Nepřipodobňujte se tomuto světu“. (Řím. 12, 2.) Nemilujte tohoto světa aniž toho, co v něm jest. Terciář poznává jasně marnost a nicotu věcí pozemských, nepřičítává jim velikého významu, pozbývá nezřizené lásky a horečné touhy po nich. Znenáhla přestává býti dítkem světa. Pozoruje jaká to poštilost zařizovati se pohodlně a příjemně na světě, v němž je poulníkem, a cizincem a jako na noclehu tu přebývá, aby jinému místo udělal až rakev a hrob budou jeho přibýtkem. „Čas jest krátký; zbývá, aby ti, kteří pláčí (v nouzi strádající), jakoby neplakali, a kteří se radují (v blahobytu a hojnosti), jakoby se neradovali, a kteří kupují (aby se z majetku radovali), jakoby v držení nebyli, a kteří užívají toho světa, jakoby neužívali, neboť tvářnost světa toho pomíjí“. (I. Kor. 7, 29.-32.)

2. Oslabuje moc trojí žádostivosti: -očí, těla i pýchy života, hlavních to překážek spásy, tří velkých sítí, do nichž satan lapá duše, tří pařeníšť všech hříchů, neřestí a nepravostí. Terciář užívaje věcí, odřiká si víc a více, co slouží pýše, marnosti a pohodlí smyslů i těla. Odmítá bezcenou nádheru; je-li nucen v ní vystoupiti, zůstává v srdci pokorným, jako královna Esther, jež řekla: „Ty víš, k čemu jsem donucena, že v ošklivosti mám odznak nádhery, víš, že se neveselila služebnice tvá, leč z Tebe, Hospodine, Bože Abrahámův!“ (Est. 14, 16, 18.); aneb myslí, jako svatá Alžběta: „Pane Ježíši, ty víš, jak mi je nesnadno, v marné nádhře před Tebou se ukázati, jenž jsi tak pokorný a z pokory přede mnou skrýváš lesk své velebnosti, abych se od Tebe naučila pokoře; ale věz, jenom z poslušnosti přicházím k Tobě v rouchu marnivosti“. Jak mohou právě šaty sloužiti marnivosti a touze po zalíbení, když jsou smutnou vzpomínkou na nevinnost v ráji ztracenou a nás varují před duchovní nahotou, bychom nestáli před Bohem bez roucha milosti, ctností a zásluh! Na co se honiti za každou módou? Poslední móda přece bude: rubáš na kostře. Ne, aby povstávaly chtíče (Řím 13, 14.), ale aby konali všelikou spravedlnost, mají terciáři užívali časných statků.

3. Terciář takto více si váží věcí nadpřirozených, věčných a svatých. Duše vysvobozená z osidel světa povznáší se nerušeně k Bohu, libuje si ve věcech božských, obcovati s Bohem, sloužiti Bohu; víra se prohlubuje, její pravdy a tajemství se živěji chápají, hlásí se hlad a žízeň po spravedlnosti, touha po ctnosti a svatosti, a opravdová horlivost sbíratí nehynoucí poklady pro nebe. (Mat. 6, 20.) Toť jediná pravá moudrost živošní o-

proti pošetilosti dítek tohoto světa, o nichž se dí: „Nic nenalezli všichni muži bohatství v rukou svých“. (Žalm 75, 6.)

4. Z toho všeho uzrává, jako poslední a nejsladší ovoce duch chudoby, význačná ctnost sv. Františka, dědictví všech serafinských světců. K tomu směřuje první předpis řeholní, to je směr jeho. Vnitřní nehodnota věcí časných, (Řím. 8, 20), tíže, s jakou duše dolů strhují (Moudr. 9, 15.), překážky, jež stojí vzletu duše k Bohu, veliká nebezpečnost, jimiž svádějí do chyb a hříchův, námahy a starosti, jež působí tak, že celého člověka zaujmají, jeho myšlenky, práce a boje, jej zklamávají zanechávající mu nespokojenost, ponížující otroctví světa a ještě bídnější hříšné otroctví satana; — to vše poznati a přece cítiti velkou závislost od tvorů, sténati pod jejich jhem, trpěti jejich nákazou a přece jich užívatí. — Takové myšlenky vzbuzují přání a touhu osvobodit se od moci a vlády tvorů, obmeziti jejich užívání, jenom z nutnosti jich užívatí, nedostatek spokojeně a radostně snášeti, umrtvením se jich zbavovati, co nejméně míti, zkrátka chudobu milovati a hledati, ji si vážiti jako perly evangelia, ceny preveliké, jako ctnosti ušlechtilé, jež duši opravdu osvobozuje, jako plodné matky všech ctností, jako nevěsty Ježíše Krista, kterou miloval od chudého narození, až nejchudší smrti na kříži. To je mravní výše, k níž jenom málokterí dospívají a snažiti se po ní, jest věcí každého pravého křesťana, předně terciáře. „Blahoslavení chudí duchem“. (Mat. 5, 3.)

Terciáři a světské radovánky.

§ 2. Tanců a neslušných divadelních her, jakož i nestřídmych hódů a pitek, ať se co nejpečlivěji varují.

153. Co zakazuje řehole v druhém paragrafu?

Zakazuje terciářům důrazně tři druhy světských radovánek, jako neslučitelné se stavem řeholním, totiž: 1. tance; 2. divadla neslušná; 3. nestřídmé hody a pitky, jež nemají smyslu ani účelu.

154. Jsou všechny tance řeholí zakázány? Ře-

hole zakazuje prostě všechny tance a nerozlišuje mezi nebezpečnými tanci a mezi prostými nebezpečí. Jsou však případy, kdy závažné důvody umožňují dostati dispens od tohoto zákazu řehole. Ku př. když terciář nemůže se vyhnouti oficielní slavnosti s taneční zábavou, když ženy aneb dcery ve společnosti k tomu jsou nuceny aneb když matky své dcery k tanci provázejí. Kázeň řeholní ve všech těchto případech žádá vyžádati si dobrozdání ředitele řádu a aby se terciáři drželi přísně v mezích dovolených a neměli v takových zábavách vnitřné zalíbení. Když sv. Alžběta byla nucenaúčastnit se dvorního plesu, říkala již po prvním tanci: Jeden je dosti pro svět, ostatních nechám ku počtě Kristově. Stará řehole byla v té věci velmi přísná a prováděna byla přesně. Papež Urban VIII. nařídil po prvním přestupku přísně pokárati, po druhém trestati, po třetím vyloučiti z řádu.

155. Jsou všechna divadla terciářům zakázána?

Kdežto všechny tance, vyjma nevinné tance rodinné, jsou nebezpečné a zakázané, třeba při divadlech rozlišovati.

1. Přísně zakázána jsou divadla, jež obsahem, směrem i představením urážejí náboženství a dobrý mrav. Z té příčiny většina představení ve veřejných divadlech té doby terciářům jsou zakázána, vyjma některé dobré klassické hry.

2. Jinak se věc má s představeními ve spolcích katolických, jež jsou nevinná, třeba by nebyla náboženská. Ještě více jsou dovoleny a doporučeny náboženské hry aneb takové, které vzdělávají.

3. Pravidelná návštěva divadla, i když se jedná o hry nezávadné, nedá se sloučiti s životem terciáře, protože tím obraznost se plní marnými věcmi, dobrý duch se zapuzuje a odnímá se síla pro vážné a vznešené cíle křesťanského života.

156. Co rozuměti zakázanými hody a hostinami?
Jsou to, vyjma pravidelných hostin, pořádané schůzky přátel aneb kamarádů, jenom pro pítí a hodování, při čemž rozpustilost, mornotratnost a nestřídmost panuje s mnohými smutnými následky. Sem patří též každá neodůvodněná návštěva hostince a kavárny. Není však zakázána každá schůzka společenská a zábavná, při čemž se něco požívá, ani oficiální hostiny slavnostní a spolkové.

157. Proč zakazuje řehole tyto zábavy?

1. Poněvadž jsou to zábavy, při nichž zdravý rozum nemá užítku ani prospěchu. Neslouží zotavení a oddechu, nevzpruží tělesných aneb duševních sil a schopností — aniž posilují zdraví, aniž prospívají radostnému konání povinností.

2. Poněvadž vyvěrají ze zlého ducha světa, slouží rozpustilosti a bezuzdnosti, mnohých pohoršují a k pádu přivádějí. „Jako ve dne počestně chodme; ne v hodování a opilství, ne v smilstvu a nestydatostech, nýbrž oblecte se v Pána Ježíše Krista, a nemějte péče o tělo tak, aby povstávaly chlíče. (Řím. 13, 13.)

3. Poněvadž přímo odporují křesťanské vážnosti životní, ochromují sílu ctnostného života, dusí ducha zbožnosti a modlitby, ohrožují mravnost, nevinnost i ctnost všelikou. „Srdce moudrých bývá, kde je zármutek, a srdce bláznů, kde je veselí.“ (Kaz. 7. 5.).

4. Poněvadž je ostře zamítají všichni otcové a učitelé života duchovního, jako neslučitelné s životem opravdu křesťanským. O tanci praví sv. Efrem : Kdo z písma sv. dokáže, že křesťan smí tančiti ? Který prorok tomu učí, který evangelista to potvrzuje ? Lze-li křesťanům takové zábavy dovoliti, pak třeba říci, že v zákoně, v prorocích, ve spisech apoštolů je všechno plné bludů. Jsou-li však všechna slova Písma svatého Bohem vnuknuta, jest křesťanům nesporně zakázáno vyhledávati takové roztržitosti.“ Svatý Jan Zlatouústý považuje tance za nejlepší školu náruživosti nečistých. O většině těchto zábav platí výrok sv. Petra Zlatomluve : Kdo se chce baviti s ďáblem, nemůže se radovati s Kristem.

158. Jsou všechny zábavy terciářům zakázány ?
Nikoliv. Jsou mimo zábav terciářům zakázaných pro jejich nebezpečnou a nekřesťanskou povahu, ještě mnohé zábavy a zotavení, jež jsou dovoleny a dobré, ano mohou býti i nutné : společenské schůzky, návštěvy, rodinné slavnosti, přátelské zábavy, hry, procházky, výlety a pod. Tyto jsou dovoleny a dobré za jistých podmínek :

1. Budtež odůvodněny vlastní potřebou aneb slušným ohledem na jiné. Vlastní potřeba žádá si občas oddech, zotavení a povzbuzení pro tělo, ducha i srdce. „Jest čas pláče a čas smíchu.“ (Kaz. 3. 4.) Slouží-li zábava tomuto účelu, je dovolena. Ohled na jiné

žádá někdy účastníci se slavností rodinných a v kruzích přátel. Projeviti a vyměnití myšlenky přátelské a příbuzenské vyplývá z lásky přikázané. Tak vidíme Spasitele jakkoli ve všem hlásal pokání a sebezapření přece při slavnosti svatební v Káně se svou matkou a učeníky. Súčastnil se hodů na rozloučenou, jež dával svým známým obrácený celník Levi (Matouš); navštěvoval rodiny přátel, jako v Bethanii Lazara, Marii a Martu; přijímal pozvání ke stolu vznešených fariseů, poctil i celníka Zachaea delší návštěvou. Podobně má každý člověk šetřiti ohledů společenských.

2. Tylo zábavy a vyrazení třeba pěstovali svatým způsobem. Terciáři ať při tom zachovají čistý úmysl, nechovají se příliš volně, dlouho se při nich nezdržují, nepřekročují svých prostředků a nezanedbávají svých povinností. Zvláště mají dbáti, aby v řečích a zábavách neporušili lásky, neboť tu platí obzvláště slovo: „Mnoho mluvení nebývá bez hříchu.“ (Přisl. 10, 19.) Každé plané a prázdné mluvení budiž jim cizím, řeči jejich budtež kořeněny solí křesťanské moudrosti, opatrnosti a lásky. „Řeč vaše budiž vždycky okořeněna solí.“ (Kol. 4, 6.)

3. Všecky zábavy, radovánky a zotavení budtež považovány jenom za přídavky, za mírné koření života přirozeného se svými námahami a pracemi, nikoli za věc hlavní. Proto mají býti terciáři zapřísáhlými nepřáteli všeobecné a tak zhoubné shánky za zábavami a varovati se, by život jejich neplynul jenom v samé kratochvíli.

4. Čím více terciáři vyhýbají se zábavám zevnější, tím více zakusí vnitřních radostí. Radovánky nechávají srdce prázdné a pusté a snižují ducha. Pravé radosti se

nalézají, pěstuje-li srdce vnitřního člověka : v bohumilém plnění povinností, v modlitbě, v důvěrném obcování s Bohem a svalými, v dobrých skutcích. Vnitřnost, toto úrodné role všech ctností, jest vzácným ovocem, jež se nečesá na stromě pozemských útěch a zábav. „Naše obcování jest v nebesích.“ (Kol. 3, 20.)

O jídlech.

§ 3. V jídle a pítí ať jsou střídmi ; ke stolu ať nesedají ani od něho neodcházejí, pokud se k Pánu Bohu nábožně a vděčně nepomodlíli.

159. Co poroučí řehole v třetím paragrafu?
Poroučí terciářům, aby svoje denní jídla posvěcovali : 1. střídmostí a mírností ; 2. modlitbou.

160. Proč zdůrazňuje řehole tento předpis?

1. Protože právě jídlo při smyslné povaze člověku je velmi důležité a snadno se přihází, že se ho zneužije a nepořádkem znesvěti, neuplatní-li se křesťanský duch střídmosti a františkánský duch kajicnosti a modlitby.

2. Naučí-li se terciáři posvěcovali tento pouze přirozený výkon, jež máme společný s němou tváří, pak snadno umrtvením a modlitbou posvěti i jiné skutky a činy všedního života. „Buď že jíte neb pijete, neb cokoliv jiného činíte, všechno ke slávě Boží činite.“ (I. Kor. 10, 31.)

161. Co je střídmost v jídle a pítí? Pokrmů požívati třeba člověku, aby zachoval život, zdraví a síly k pracím povolání svého. Mocný pud po jídle a pítí a žádost těla svádějí, aby překročeny byly meze potřebné a dovolené, proto musí zakročiti ctnost střídmosti. Jest

to ctnost, již užívání pokrmů se upravuje a v pravých mezích drží co do jakosti a množství pokrmů i nápojů. Potřeba pokrmů je sice rozdílná u jednotlivců, ale u všech musí zůstat v mezích rozumné a křesťanské mírnosti a prostoty. Proti této křesťanské povinnosti lze pochybiti, ji-li kdo aneb pije-li příliš dychtivě a kvapně, příliš rozkošně a mlsně, hojně a nemírně, choulostivě a vybíračně, příliš často a v nečas. Poněvadž terciář patří k řádu kajícímu, má se více než jiný vystříhati těchto chyb.

162. Proč je střídmost v jídle a pití tak důležitá a potřebná? Pro užitek přirozený i nadpřirozený:

1. Střídmostí vyhovuje se úmyslům Božím, jenž chce, abychom jedli, by tělo se zachovalo zdravé a stalo se užitečným a povolným nástrojem ducha. Nestřídmy převrací tento pořádek a jedná, jakoby žil, aby jedl a činí se neschopným konati své povinnosti.

2. Střídmost slouží tělesnému i duševnímu blahu a působí přirozenou radost ze života, jakou máme, nejsou-li porušeny síly a ústrojí duševní i tělesné. Naproti tomu nerozumné požívání pokrmů bývá příčinou mnohých nemocí. Již Sirach (37, 32.) dí: „Nebud' při žádném hodování lakoťný a nepouštěj se do každé krmě, nebo z mnohých pokrmů bude nemoc a pro obžerství mnozí zemřeli, a kdo střídmy jest, přiloží sobě života.“

3. Střídmost povznáší důstojnost lidskou a netrpí požitků, jež pod zvíře snižují.

4. Střídmost a prostota odpovídají rozumné spořivosti. Mnoho peněz se proleje hrdlem, jichž by se dalo užítí pro věci užitečnější. Neodpovídá opatrnosti osvojovati mlsné zvyky, jež nebude možno bezpečně podržeti po celý život.

5. Střídmost zapuzuje zlého ducha 'poživavosti. Jestli vůbec tělo porušitelné obtěžuje duši, tím více tělo přesyčené; mocí duši strhuje k věcem pozemským a nízkým, brání vzletu duše, dusí zbožnost a horlivost, budí hříšné žádosti a pudy, činí lenivým, sobeckým a nečistým. „Mějte se na pozoru, aby srdce vaše se neobtěžila opojeností a opilstvím a péčemi tohoto života,“ (Luk. 21, 34).

6. Střídmostí a prostotou přináší terciář stále oběti umrtvení a odříkání, jimiž jídlo své posvěcuje. Jako při některých obětech starého zákona část masa aneb koláčů Bohu se obětovala a spálila, zbytek však obětující požívali, tak mají terciáři při jídle potřebné požívat, část však, čili nadbývajíc, odříkáním Bohu v oběť přinést. Dary jeho lásky mají se stát dary obětními naší lásky k Němu. „Království Boží není pokrmem a nápojem, nýbrž spravedlností a pokojem a radostí v Duchu svatém. (Řím, 14, 17.)

163. Jak mají terciáři jídlo posvěcovati modlitbou? Všecko, co má býti svaté a bohumilé, má modlitbou býti proniknuto a ozářeno. Modlitba je jako kadidlo, jímž každý dar a každá oběť musí býti okouřena, aby se stala milou vůni Boží. Právě při jídle je modlitba na místě, aby člověk pokrmu nepožíval jako němá tvář. „Varuj se bedlivě zapomenouti někdy Hospodina Boha svého, až se nasytiš“. (Dt. 8, 11.)

1. Modlitba před jídlem uznává, že vše, co požíváme je darem štědré ruky Boží, o něž třeba prositi. „Chléb náš vezdejší dej nám dnes!“ „Oči všech doufají v Tebe, Hospodine, a Ty jim dáváš pokrm včas příhodný, otvíráš ruku svou a naplňuješ všelikého živočicha požehnáním.

Tak se musí modlití žebrák, tak se má modlití i boháč největší. S prosbou o dary spojuje se prosba k Bohu, aby dary požehnal, aby vyplnily tím jistěji účel, aby živily a sílily. „Požehnej Hospodine nás i těchto darů svých, kterých nyní ze štedroty Tvé požívati budeme“. Tak činil božský Spasitel, tak činili apoštolové. Proto se modlitba před jídlem zove požehnáním stolu.

2. Modlitba po jídle je povinné díkůčinění za dary požitě. „Až se nasytiš, dobrořeč Hospodinu Bohu svému za výtečnou zemi, kterou ti dal“ (Dt. 8, 10.); nejen za hostinu (při níž se díky zanedbávají), ale i za jídlo skromné a chudé. (Vzpomeň na sv. Františka.)

3. Jídlo samo má býti kořeněno svaťmi myšlenkami. Tělesné jídlo připomíná mnohé svaťe myšlenky. Připomíná bohatství a štedrost Boží, jenž steré druhy pokrmů poskytuje bídným lidem, kteří na něho nemyslí, jej urážejí a darů jeho lásky zneužívají k urážkám. Pomni na hody nebeské, kde s Bohem budeme zasedati u stolu, kde nás živiti bude pokrmem nebeským a nás napojí proudem rozkoše své; (Žalm 9, 35.) „Hostiny nebeské účastny nás učiní král věčné slávy“! S ohledem na věčné hody nebeské je střídmost a spokojenost snadná. Co požíváme je chléb vyhnanství; jako hříšníkům a zločincům patří nám, pokud jsme v žaláři těla smrtelného, strava káznice; až nadejde pro nás den svobody dítek Božích, pak se nasytíme u bohatého stolu věčných hodův.

164. Jaké zásady si terciáři osvoji podle tohoto předpisu řehole?

1. Mají zachovávatí prastarý zvyk modlitby před jídlem a po jídle v rodinách i jinde se vši houževnatostí a bez bázně lidské.

2. Mají tyto modlitby konati se zvláštní zbožností a pečlivostí, poněvadž jest více, než kterákoli modlitba v nebezpečí, že se vykoná bezmyšlenkovitě a nedbale.

3. Mají si zvykatí, aby nejídali jenom při stole včas jídla.

4. Mají vésti prostý stůl. Dnes, kdy všecko chce zbohatnouti, aby mohlo užívatí, a kdy se často za jedno jídlo mnoho peněz vyhodí, mají terciáři býti vzory střidmosti, prostoty a spokojenosti : bohatí ať si nedovolují všech požitkův, nýbrž zachovávají křesťanskou prostotu, aby tím více zůstalo pro chudé. („Lámej lačnému chléb svůj.“ Is. 58, 7.) Chudí terciáři mají býti vzorem spokojenosti, když rádi postrádají toho, čeho se jim nedostává, a uvažují, že jim Pán Bůh chudobou usnadnil oběť umrtvení a odříkání, kdežto jiní nesnadno se k tomuto dostávají. O všech terciářích by mělo platiti, co se vypravuje o prvních křesťanech : „Přijímali pokrm s veselím a prostotou srdce“. (Sk. ap. 2, 46.)

Posty terciářův.

§ 4. *V předvečer svátků Neposkvrněného Početí Panny Marie, jakož i sv. Otce Františka ať se všichni postí; velmi chvály hodni jsou ti, kteří kromě toho po starém zvyku terciářů nejen každý pátek se postí, ale i každou středu masitých pokrmů se zdržují.*

165. **Má třetí řád zvláštní kající skutky?** Dosaďovací předpisy řeholní žádají ve všem ducha kajicnosti, ale neobsahují žádných vlastních skutků kajicnosti a umrtvení, poněvadž žádají jenom to, co činiti má každý dobrý křesťan, chce-li vésti život přiměřený křesťanskému zákonu mravnímu. Třetí řád musí však jako řád kající žá-

dali též vlastní skutky kající; to leží v jeho povaze a původní ústavě. Ale právě tu jeví zmírnění, jež Lev XIII. v moudrém ohledu na nynější pokolení, šlící se pokání, zavedl do řehole, jakkoli nepotlačil přání, aby stará přísná kajicnost terciářů opět oživila. Půst jest nejpřednější úkon pokání, jež zná náboženství. Tyto tři věci obsahuje čtvrtý paragraf řehole:

1. **Př i k á z á n í:** Terciáři mají zachovávatí dva zvláštní posty v roce, totiž v předvečer svátků Neposkvrněného Početí Panny Marie a sv. Františka.

2. **R a d u:** Terciáři dobře učiní, postí-li se ve všechny pátky a zdrží-li se masitých pokrmů ve středy.

3. **P ř e d p o k l a d:** Terciáři svědomitě zachovají všeobecné církevní předpisy postní.

166. Proč jsou tyto dva posty v předvečery uvedené? Aby půst byl nejenom skutkem kajícím odpovídajícím všeobecně povaze řádu, ale též náležitě připravil na hlavní svátky řádové. Na všeobecné svátky církevní připravujeme se posty svačvečerními, proto je slušno a záhodno, aby terciáři postem předvečerním se připravili na svoje hlavní svátky. Nejvyšší svátky v řádě jsou, svátek nejvyšší patronky, neposkvrněně počaté Matky Boží, Marie, pod jejíž zvláštní ochranu sv. František oddal všechny svoje dítky, a svátek zakladatele řádu, sv. Františka, jehož terciáři uctívají jako svého duchovního otce, pod jehož praporem bojují. Takové dni, svaté rodinné svátky, dni radostné a milostné, vhodné, by posílily poměr lásky, ochrany a milosti, když srdce se připravila modlitbou (snad devítidenní pobožností) a postem. Právě pokání aneb půst jest jistým prostředkem, aby naladil

srdce k pobožnosti a připravil pro radosti duchovní a přijetí milosti. Mnoho prospěje životu vnitřnímu svátek, je-li vážně připraven a důstojně slaven. Tyto dva posty předvečerní jsou terciářům svatou věcí.

167. Jak mají terciáři konati tyto dva posty?

Půst, jež řehole nakazuje pro tyto dva předvečery, jest postem ve vlastním, přísně církevním smyslu, je postem újmy i zdrželivosti od masitých pokrmův. Terciáři, kteří nemají vlastního stola, aneb z ohledu na rodinu snadno nemohou postu zdrželivosti zachovati aneb vůbec z vážné a důležité příčiny se domnívají, že postiti se jim nelze, ať žádají ředitele řádu o dispens aneb záměnu.

168. Jakou radu dává řehole o dřívějším způsobu postu terciářů? Dříve měli terciáři dlouhé posty a mnoho dní s postem zdrželivosti a vyhovovali tak duchu řádu kajícího, jenž zachovává křesťanské umrtvení. V našich dobách je málo smyslu a pochopení pro tuto přísnou kajicnost. Nesnáze životní, mizící síly tělesné, vysilující práce v boji o život doporučovaly zmírnění. Ale tím nesmí zmizeti duch kajicnosti a skutky kající; proto doporučuje řehole všem terciářům jako náhradu staré přísné kajicnosti pravidelně postiti se každý pátek a ve středy zdržovati se masitých pokrmův. Tak bylo zvykem od počátku v třetím řádě. Bl. Luchesius, první terciář, postíval se přísně ve středy, kdy Spasitel za třicet stříbrných byl zrazen, a v pátky, kdy Pán a Spasitel náš svou krev vylil, takže jenom jednou za den požíval chléb a víno. Mnozí terciáři zachovávají radu řehole, a každý ať uvažuje, pokud by radě vyhověl.

169. Jak terciáři mají souditi o postech vůbec?

Nemají sdíletis dítkami tohoto světa názory a úsudky o po-

stech, nýbrž smýšleti a usuzovati stejně jako zjevení, církev, otcové a světci. Zdůrazňují oni nutnost, cenu a prospěch postu, jež srdce skrušuje, ducha pokořuje, vládu hříchu drtí, milost a smilování Boží svolává a cestu ctnosti urovřádává.

1. Odtud příkaz postu u Israelitů. Proroci stále napomínali: „Obraťte se ke mně celým srdcem svým, s postem a s pláčem i s kvílením.“ (Joel. 2, 12.) Kající král David dí: „Kolena má zemdlena jsou od postu“ (Ž. 108, 24.); v knize Tobiášově (12, 8.) se dí: „Modlitba s postem a almužnou lepší jest, než-li poklady zlata schovávatí“; přísné slovo Spasitele: „Nebudete-li pokání činiti, všickni podobně zahynete.“ (Luk. 13, 5.) „Pokání bez postu jest liné a neplodné“, dí sv. Basil; a sv. Pavel vyznává: „V hladě a žizni, v postech často jsem býval.“ (II. Kor. 11, 27.)

2. Přísné přikázání církevní o postu, jež se udržuje přes odpor světa, poněvadž je zařízením převzatým od apoštolů dle vzoru a nauky Kristovy, jehož se církev nevzdá za žádných okolností.

3. Svatí Otcové chválí půst: „Půst občerstvuje duši, je pokrmem duše, životem andělů, smrtí viny, prostředkem spásy, kořenem milosti, základem čistoty“ (sv. Ambrož). „Postíme-li se, musí ďábel hladovět, protože se jinak sytí našimi chybami (sv. Jan Zlatoustý). „Půst je krásnou věcí pro člověka, neboť očišťuje ho od hříchu, činí ho Bohu i andělům milým; půst je hrozný zlému duchu, protože jím jako ostrým mečem bývá poražen a se všemi pokušeními přemožen.“ (Sv. Jeroným.) Vždy byl půst potravou ctnosti. Ze zdrželivosti vycházejí čisté

myšlenky, rozumná rozhodnutí, spasitelné rady, duch se oživuje pro ctnost.“ (Sv. Leo).

4. Proto svatí velmi milovali půst a modlitbu. Nenalezneme žádného, který by se nebyl rád a mnoho postil. Sv. František zachovával ročně sedm větších postův. Sv. Ludvik, patron třetího řádu mimo církevních postů zachovával ještě čtrnáctidenní půst před vánocemi. Na důležité podniky připravoval se postem. Dříve než nastoupil výpravu křížáckou, postil se celý rok. Sv. terciářka Alžběta Portugalská postívala se čtyřicet dní ku počtě sv. andělů. Těž se postívala v předvečery oněch svatých, jež uctívala obzvláště. V posty užívala jenom chléb a vodu, masa zdržovala se téměř celý rok.

Dle toho mají si terciáři vážití postu jako věci velmi vzácné, všecku nechuf k postu ať odloží, všecky výmluvy a omluvy ať zamítnou. Ano zálibu pro půst ať si osvojí; ať nepatří k zbabělcům a slabochům, které právě pokání více odstrašuje než hřích. Dobře učiní, když si zvyknou v důležitých záležitostech k modlitbě dodati den postai, aby se přesvědčili o pravdě, že dobrá je modlitba s postem.

170. Jak se chovají terciáři k všeobecným postům církevním? Řehole o tom mlčí, neboť předpokládá za samozřejmé, že terciáři půst svědomitě zachovají:

1. Protože při professi výslovně církvi slibili poslušnost.

2. Poněvadž jako terciáři mají povinnost, jiným dávat dobrý příklad. Žádné přikázání církevní se tolik nepřestupuje, jak půst, proto terciáři ať dopomáhají, by půst nevymizel z lidu křesťanského.

Přijímání sv. svátostí.

§ 5. Spáchaných hříchů mají se každý měsíc svatou zpovědí zbaviti; rovněž mají každý měsíc přistupovati ku stolu Páně.

171. Proč žádá řehole, aby sv. svátosti se přijímaly každý měsíc? Dosavadní předpisy měly za účel terciáře odvrátiti duchem kajicnosti od hříšného a nebezpečného světa, jenž ve zlém jest položen (I. Jan 5, 19.). Tím zacpán hlavní pramen hříchů, náruživostem srdce odňata výživa, odstraněny největší překážky, otevřena cesta k Bohu, uvolněna dráha ctnosti, milost může nerušeně působiti a započíti dilo spásy.

Cestou očisty začíná náboženský život dokonalý, ale posvěcením musí pokračovati po všechny dni. Posvěcení samo jest dilem milosti. Všecky prostředky milosti jsou proto důležité v životě Bohu zasvěceném; třeba jich pilně a pečlivě užívat, aby posvěcení pokračovalo a vytrvalo. Hlavní prostředky posvěcení jsou: svátost pokání a nejsv. svátost oltářní. Jest zřejmo, že řehole o tom předpis dáti musí, a divili bylo by se toliko, že se spokojuje s měsíčním přijímáním sv. svátostí. Řád, jenž je určen pro všechen lid křesťanský, pro všechny stavy a povolání, nemůže více žádati jako měsíční přijímání sv. svátostí, jinak by vylučoval mnohé od řádu a jeho požehnání, ale ani méně, nemá-li mizeti duch posvěcení.

172. Jaký význam má svátost pokání ve vnitřním životě duše? Svátost pokání jest nezbytně potřebná, aby znovu získala ztracený život milosti. Dále má hluboký význam ve vnitřním životě duše:

1. Svátost pokání dokonává dílo pokání. Kajicnost na prvním místě stojí, má-li duše býti posvěcena. Má všestranně duši očistit a vytríbit, vyloučiti co je hříšného, nesvatého, odstranit náruživosti, náklonnost ke zlému, zaslepenost ducha, zatvrzelost srdce a nechuf k dobrému. Kajicnost odvrací od hříšného ovzduší světa a jeho žádostí, vede k vnitřní sebranosti, uznání a vyznání hříchů, plodí hluboké zahanbení nad hříšností, vzbuzuje pokoru a skroušenost v srdci, pevné úmysly vůle, ochotu ku pokání a dostičinění. Všecky tyto skutky kajicnosti, milostí podporované, duši očisťují a posvěcují, ale ještě více budou posvěceny, posíleny a zdokonaleny jakmile se spojí se svátostí pokání, stojí-li ve stínu svátostném, v růžové záři krve Kristovy. Pak působí, třebaš v míře obmezené tož přece svátostně, to jest silou neomylnou, když tajemně se spojují se smírným a posvěcujícím pokáním našeho prostředníka Ježíše Krista. To očisťuje lidskou přirozenost, léčí a uzdravuje mravního člověka; proti tomuto dílu je zázračné uzdravení nemocného jenom stínem. Nelze doceniti milosti svátosti pokání aneb hojnost jeho zvláštních, tichých sil léčivých.

2. Účinky časté zpovědi jsou: léčí rány duše, jaké v životě bývají; zůstanou-li v duši nevléčené, stanou se nebezpečnými, zvětší se, zaviní horečku a hrozí smrtí. Častější zpověď podobá se lázni obcerstvující aneb děšti po jarní bouři. Chrání, bychom opět neupadli do hříchu, oslabuje sílu náruživosti, zmenšuje nebezpečí nákazy ve světě zamořeném. Kdyby svátost pokání neměla jiného užitku, než že chrání před hříchy těžkými, již proto byla by velmi vzácná. Častější zpověď tříbí a očisťuje síly a

schopnosti duše od znesvěcení, od jedu náruživosti, takž z duše mizí co je kalného, z vůle nezřízenost, ze srdce zloba a z obraznosti všechno marné. Častá zpověď kajicná docílí větší čistoty duše a jemného svědomí, jemuž neujdou ani nejmenší chyby. Z toho všeho plyne pokoj duše, vnitřní soulad, nezkalený, dělinný poměr k Bohu, což vše je stálým pramenem svaté radosti a pevné důvěry. V jasném světle toho pokoje Božího je člověku blaze.

173. Čeho třeba při zpovědi dbáti, aby dosaženo bylo vzácného ovoce svátosti pokání? Jedná se tu o zpověď z pobožnosti oproti zpovědi povinné. Zpověď je povinná, zpovídáme-li se, abychom rozhřešení byli z hříchů smrtelných; zpověď z pobožnosti naproti tomu, není-li třeba se zpovídati z hříchův smrtelných, ale svátost přijímáme jako prostředek duchovního pokroku. V mnohém ohledu je tato zpověď z pobožnosti nesnadnější jako zpověď povinná, a proto vyžaduje zvláštní pečlivosti. Proto dbáti sluší tři věci:

1. Zpovídej se s o p r a v d o s t í: není to hračkou, ani věcí vedlejší, jaká se koná mezi věcmi všedními a obratem ruky. Varuj se všech vedlejších myšlenek povahy příliš přirozené, všech ohledů na osobu zpovědníka; spíše myslí, že sám Ježíš Kristus k soudu zasedá ve zpovědnici. Onť jest, jemuž hříchy vyznáváme, a on nás soudit bude v hodině smrti.

2. Zpovídej se d ů k l a d n ě, ne povrchně, mechanicky. Neseber na zdařbůh několik všeobecných chyb, z nichž se pak vyznáváš dle šablony. Bez významu a bezbarvá je obžaloba, vyznává-li kdo: Byl jsem desetkrát roztržit v modlitbě, dvakrát jsem zanedbal ranní modlitbu, třikrát jsem byl netrpěliv a třikrát jsem mluvil o jiných.

Třebas tento způsob vyzvání stačí k platnosti zpovědi, nevyhoví nikterak účelu zpovědi z pobožnosti. Vydej si počet o větší aneb menší hříšnosti vyznaných chyb, a ťaž sebe po příčinách jejich, po okolnostech a účincích chyb na sebe i na jiné. Podle toho utvoř vyznání. Tak sebe lépe poznáš, hříchy a vášně pevněji a přesněji budeš míti na zřeteli, umožníš soustavný boj proti chybám a věčné řízení duše. Při dobré vůli to nezpůsobí velkých obtíží, aniž se třeba báti rozvlačnosti. Tato důkladná zpověď je hlavním prostředkem, aby zjednala pokoj srdce ve všech pochybnostech a nejistotách, jakých je mnoho v životě duchovním.

3. Zpovídej se s vírou, to jest v duchu živé víry v Ježíše Krista a ve svátost pokání od něho ustanovenou, v níž proudí jeho krev, aby obmyla hříchy. Uvaž, že chystá se ku sv. zpovědi, chceš duši svou ponořiti do krve Ježíšovy, abys ji obmyl ze všech hříchů a skvrn, abys ji občerstvil a posilnil k boji proti hříchům. Čím více jsme proniknuti touto myšlenkou, tím opravdověji, svatěji, účinněji vše provedeme. Doporučuje se před sv. zpovědi v duchu zajíti na horu olivetskou, poněvadž toto tajemství umučení zvláště se vztahuje k svátosti pokání. Na hoře olivetské přijal Pán Ježíš jako náš prostředník a zástupce všechny naše hříchy, i ty, které mám nyní na sobě, z nichž se chci vyzpovídati; obližen mými hříchy, leží na tváři v zahanbení nejhlubším, a dříve než svou smrtí smaže hříchy naše, cítí vnitřní hnus, bolest duše a skroušenost, jaké hříchy zasluhují pro svou ošklivost. Smrtelná úzkost, bolest duše, pot krvavý zasloužily milosti, jimiž naše tvrdá srdce dojdou k pravé lítosti nad hříchy. Vzácné ovoce úcty smrtelné úzkosti, je milost pravé kají-

cnosti. Kdo se zpovídá s myslí věřící, vyzpovídá se jistě dobře a s prospěchem.

174. Mají terciáři míti stálého zpovědníka ?
V této otázce sluší šetřiti následujících zásad :

1. Vůbec je dle všech učitelů duchovního života radno, míti stále jednoho zpovědníka, protože jenom tím je možné správné vedení duši a lépe se tím vyhoví účelům časté zpovědi.

2. Doporučuje se, aby ti, kdož mají stálého zpovědníka, občas se zpovídali u jiného kněze, buď v pravidelných dobách, aneb příležitostně. Různé příčiny doporučují tuto praksi.

3. Zdá-li se po zralé a vážné úvaze pro spásu duše prospěšnějším, změnit zpovědníka, ať se nedá od toho zdržeti žádnými ohledy na zpovědníka dřívějšího.

175. Jak často mají terciáři choditi k sv. přijímání ? Aby řeholi vyhověli : každý měsíc ; aby splnili přání církve, mají často přijímati Tělo Páně.

176. Čeho si přeje církev o sv. přijímání ? Papežským dekretem ze dne 20. prosince 1905 otevírá církev novou praksi o sv. přijímání, čili lépe obnovuje prastarou praksi církevní, která doporučuje věřícím častější sv. přijímání (vícekrát za týden) ano i denní sv. přijímání, a kazatelům, zpovědníkům a všem duchov. nařizuje, aby věřící k tomu nabádali. Rovněž stanovila podmínky, za kterých časté a denní sv. přijímání dovoluje. Tyto jsou: stav milosti a dobrý úmysl. Je zakázáno stanoviti podmínky přísnější.

177. Co má terciáře pohnouti, aby splnili přání církve ?

1. **Duchovní prospěch**, jež přináší časté sv. přijímání. Ustanoveno bylo od Ježíše Krista jako denní

duchovní pokrm, a má duši denně dávat sílu, aby nejen zachovala život milosti, ale měla hojnost. (Jan 10, 10.) Tu osvědčuje se slovo sv. Benedikta Josefa Labra: „Lidé nevěří, jak málo tělo potřebuje, ale ještě méně věří, jak mnoho potřeb má duše“.

2. **V ý s l o v n é** přání církve. Jako věrné dítka církve musejí terciáři býti první, kteří vyhoví úmyslům a přáním církve, jsouce přesvědčení, že správně jednají.

3. **Ú k o l t e r c i á ř ů**, šířiti dobro v lidu křesťanském. Církev chce, aby denní sv. přijímání všeobecnělo mezi věřícími, proto mají terciáři se zaslávatí této praxe příkladem, slovem i modlitbou.

4. Smýšlení sv. Františka. Při jeho hluboké lásce k svatému Spasiteli, jistě by s jásotem uvítal, kdyby za jeho doby bylo zavedeno denní sv. přijímání. Terciáři jednají proto jenom v jeho duchu, když často chodívají k sv. přijímání.

5. Stavovská povinnost terciářů pracovati horlivě na vlastním posvěcení. Jest zřejmo, že nejpřednější prostředek milostí častého sv. přijímání, jež je dovolen každému, kdo je dobré vůle, jím je vítán, když církev sama zapudila všechny obavy nepotřebné.

178. Jak se připravit na sv. přijímání? Zvyk často přijímatí nesmí zmenšiti péči o přípravu, nýbrž musí ji zvýšiti. Zvláště sluší dbáti:

1. Na čistotu svědomí stále větší. „Zkusíš každý sám sebe a tak z toho chleba jez“ (I. Kor. 11, 28.), proto má obyčejně předcházet sv. zpověď, při denním sv. přijímání zpověď týdní. Všední hříchy a chyby nevylučují od stolu Páně, stačí vzbuditi lítost. Stala-li se chyba těžší,

při níž pochybujeme, nebyl-li to hřích smrtelný, pak je radno, nemůžeme-li pochybnosti rozluštit, zdržeti se sv. přijímání aneb dříve se vyzpovídati.

2. Vnitřní sebranost a zbožnost. Především třeba vzbudili živou víru ve skutečnou přítomnost Ježíše Krista v nejsvětější svátosti. To vyvolá hlubokou úctu, zachová ducha sebraného a vzbudí v srdci zbožné city. Stalo-li se něco, i když by to nebyl hřích, co mysl pobouřilo a pomátlo, což nebylo možno snadno ovládnouti, pak bude lépe, sv. přijímání se zdržeti.

3. Vzbudit pokoru a důvěru. Dva příklady z evangelia jsou vzorem pro všechny, kteří chodí k stolu Páně. **Pokora** setníka z Kafarnaum, jenž se za hodna neuznával a nechtěl dopustit, aby Pán byl jeho hostem. Jeho krásná slova ukazují, co má duše cítit, když jde k stolu Páně: „Pane nejsem hoden, abys vešel pod střechu mou, ale rci toliko slovem, a bude uzdravena duše má“. Pak radostná a důvěrná smělost celníka Zachea, jenž nedbaje své hříšnosti, s radostí přijímá nabídku Spasitele, že bude jeho hostem. Spoj oboje: cit hlubokého zahanbení jsa si vědom své hříšnosti a nehodnosti, a důvěru, jež nedovolí žádných zbytečných obav při laskavém pozvání Páně.

4. Potřebná chvíle k přípravě a díkůčinění. Jako pravidlo může platit půlhodinná příprava a tolikéž díkůčinění. V potřebě stačí čtvrt hodina před a po sv. přijímání; ovšem ať krátká doba nepůsobí chvatu a zmatku.

179. Nutné jest dovolení zpovědníka k dennímu sv. přijímání? Netřeba vlastního dovolení zpovědníka, neboť církev sama dává všem věřícím za uvedených podmínek dovolení k dennímu sv. přijímání, třeba

toliko rady zpovědníka, aby sv. přijímání se konalo s větším užítkem.

180. Jak se mají chovati terciáři, nemají-li příležitosti k častému a dennímu sv. přijímání? Mají to pokorně snášeti, mlčeti a vše Pánu Bohu ponechati.

Řeholní modlitba terciářů.

§ 6. Terciářům stavu duchovního, kteří se denně modlí církevní hodinky, neukládají se tímto odstavcem žádné jiné povinnosti. Světští členové, kteří se nemodlí ani kněžských hodiněk ani hodiněk Mariánských, nazvaných „Malé hodinky k nejbl. Panně Marii“, ať se modlí každodenně dvanáctkrát „Otče náš a Zdrávas Maria“ se „Sláva Otci“, vyjma že by pro nemoc tak činiti nemohli.

181. Co praví řehole o řádové modlitbě terciářů?

1. Rozlišuje mezi duchovními a věřícími, a nežádá od členů duchovního stavu, když se denně modlí breviř, žádné další řeholní modlitby. Ale prakse horlivých kněží terciářů je, že vedle breviře se modlivají ještě hodinky mariánské anebo dvanát Otčenášů a Zdrávasů i Sláva Otci, jak to činíval sám sv. Otec Lev XIII.

2. Věřícím ponechává řehole na vůli, modlití se jako řeholní modlitbu buď kněžský breviř, anebo malé hodinky Panny Marie, nebo dvanáct Otčenášů a Zdrávasů se Sláva Otci.

182. Doporučuje se, aby věřící modlili se breviř?

Nelze toho dosti doporučovati věřícím, kteří mají potřebného vzdělání a vhodnou příležitost; skutečně byli v každé době věřící, kteří se denně modlivali breviř.

183. Jest radno, aby věřící se modlili malé hodinky Panny Marie? Hodinky Panny Marie jsou pro svou stručnost a jednoduchost věřícím přístupnější jako velký breviř, a měly by zdomácněti mezi terciáři. V jednotlivých případech ať se dojedná volba modlitby řeholní s ředitelem řádu.

184. Jakou povahu má řeholní modlitba terciářů? Má povahu úřední modlitby, není soukromou modlitbou, nýbrž povinností aneb všeobecnou služební modlitbou řádovou přidruženou k velké modlitbě církve, kterou denně koná svými služebníky, knězi a řeholníky. Tato povaha řeholní modlitby jeví se jasněji, když se volí breviř aneb malé hodinky, poněvadž se užívá úřední, liturgické formy, ale přísluší též řeholní modlitbě dvanáctero Otčenášů serafinskému officiu, jak ho nazval Lev XIII., jež jest snadnější a kratší náhradou vlastního officia.

185. Jaké přednosti má řeholní modlitba?

1. Je modlitbou ve jménu řádu a církve; nemodlíš se vlastním jménem, ne jako soukromá osoba, ale ve jménu a k rozkazu řádu a církve. Církev se v řeholní modlitbě modlí skrze nás, chválí a velebí a přednáší Bohu důležité potřeby křesťanstva. Ne osoba modlící se dává této sílu a účinnost, ale církev sama modlící se skrze nás.

2. Jest modlitbou společnou; nemodlíš se jako jednotlivec, nikdy sám, modlíš se vždycky v duchovním spojení s jinými členy třetího řádu, s kněžími a řeholníky vůbec, i když se sám modlíš. Jest svou povahou společnou modlitbou a sice ve vyšším smyslu, než když se jich několik sejde k pobožnosti. Proto právě řeholní modlitba má zvláštní moc, kterou Spasitel slíbil společné modlitbě. (Mat. 18, 19.)

3. Jest pokračováním modlitby velekněže Ježíše Krista, kterou začal na zemi, v níž pokračuje v nejsv. Svátosti a na nebi a církví svou. S ním spojení a dle jeho úmyslu třeba konati modlitbu řeholní. „Vsjednocení onoho božského úmyslu, jakým si sám na zemi chválu Bohu vzdával, i já tyto hodinky nyní konati chci“. (Modlitba přípravná k hodinkám.) Jak to povznáší toho, jenž se modlí řeholní modlitbu! Kdybychom po boku Pána Ježíše mohli býti, když se modlil celou noc, kdyby nás zasvětil do svých vznešených úmyslů, co bychom slyšeli! Jaké štěstí by to bylo? Nuže, každý den spojujeme se v hodinkách se všemi úmysly Srdce Ježíšova, pokud bilo na zemi. Hle, jak vysoký tón udává církev denně při modlitbě hodinkové! Vedle všeobecných úmyslů je dovoleno svoje privátní úmysly za vlastní potřeby připojiti, jež právě řeholní modlitbou větší účinnosti nabývají.

4. Tato modlitba připojuje se k modlitbě liturgické.

Liturgická modlitba jest částí veřejné bohoslužby, jakou je společná modlitba hodinková, střídavě odříkávaná. Modlí-li se potichu hodinky, třeba vedle vnitřní sebranosti a zevnější uctivosti dbáti, aby všechna slova ústy byla pronesena aneb aspoň tvořena. (Právě tak, jako při modlitbě uložené za pokání při zpovědi a při modlitbách odpustkových.)

186. Jak mají terciáři konati řeholní modlitbu?

1. Mají ji považovati za svatý a čestný úkol a vážiti si jí dle její důstojnosti, ceny a moci, a jí proto přednost dávat před všemi jinými modlitbami. „Oficiální modlitba stokrát více váží jako modlitba soukromá“, dí sv. Alfons Lignori.

2. Mají ji konati, nic nepřidávati ani neměnit, buď v jednom všech dvanáť Otčenášů, aneb po částech způsobem schváleným Lvem XIII., podle hodin, totiž pět Otčenášů k jitřní, po jednom k chválám : k první, třetí, šesté, deváté hodině, k nešporám a k doplňku.

3. Na počátku a na konci se mohou připojiti úvodní a závěrečné modlitby, jak v hodinkách jsou uvedeny.

4. Ať se modlí d ů s t o j n ě, to jest s uctivostí, konajíc úkol vznešený, podobný službě andělské; pozorně na slova modlitby, ať vyslovuji je přesně, i na smysl slov; ať modlí se nábožně, s vnitřní vroucností, spojení s Ježíšem Kristem a jeho úmysly.

5. Ať se modlí někdy s jinými společně, kde je k tomu příležitost a nenápadně se může dít, ku př. když více terciářů bývá společně aneb více členů rodiny patří k třetímu rádu aneb při měsíčním shromáždění.

187. Jaká příčina omlouvá od modlitby řeholní? Řehole zná jenom jedinou příčinu omluvy, totiž nemoc, a sice takovou, která velmi znesnadňuje aneb znemožňuje tuto modlitbu. Dříve, kdy byla modlitba delší, mohlo se omlouvati : nedostatek času, přetížení prací povinnou; nyní nikterak, když při dobré vůli dvanáct Otčenášů se může každý pomodlit. Konati jiné pobožnosti a modlitby bratrstev není omluvou pro řeholní modlitbu, poněvadž tato má přednost před jinými.

Závěť terciářů.

§ 7. Kteří mají pořídit poslední vůli, nechť zavčas o majetku svém pořízení učiní.

188. Jak souvisí předpis řehole o závěti s předpisy dosavadními? Předpis upravující jenom časné

věci zdá se nemíti co dělat s oborem duchovním, posvěcením života, a přece je vhodným závěrem předpisů dosavadních. Sv. František serafinský chce říci: Terciář nebudiž dítkem tohoto světa, ať opovrhne jeho pýchou a jeho radovánky; ať vede prostý, kající život, zachovává si čisté svědomí, posiluje duši chlebem života a chválí i velebí svého Tvůrce po všechny dny pouti pozemské. Tak ať žije terciář jako dítko věčnosti, a když o trochu jmení, na němž srdce jeho nelpí, učinil pořízení, ať čeká klidně na hodinku, kdy ho Pán k sobě povolá do věčné vlasti.

189. Proč má terciář včas učinit závěť?

1. Aby nezemřel bez závěti a tak nedal příčiny k sporům o dědictví, jaké bývají snadno.

2. Aby, až přijde hodinka smrti, nepotřeboval poslední síly a starosti vynakládati na pořízení věcí časných, nýbrž svoje myšlenky a péče měl volné pro záležitosti duše.

3. Aby v zdravých dnech učinil závěť s rozvahou zralou, jaké vyžaduje ta věc důležitá. Jedná se tu o věc svědomí; bude třeba se zodpovídati, jak užito bylo majetku; nesmí dlelibosti s ním nakládati, ačkoliv svoboda jakás se připouští, ale třeba jednati podle spravedlnosti a lásky s ohledem na poměry, okolnosti a závazky, jaké bývají v přirozeném řádě věcí Bohem stanoveném.

4. Aby měl jistotu, že jeho podle nejlepšího vědomí a svědomí učiněná poslední nařízení též provedena budou. Pouhé sliby příbuzných nebývají zárukou dostatečnou.

190. Mají terciáři činiti zbožné nadace aneb odkazy pro účely církevní a charitativní? Terciáři, kteří mají rodinu, jsou vázáni povinností přirozenou a mohou toliko, pokud se nejedná o oprávněnou péči o duši,

jenom činiti odkazy jako almužny. Zámožní terciáři bez rodiny mají se v té věci varovati dvou chyb. Předně nesmějí celé jmění aneb větší část dobrým aneb zbožným účelům odkázati, jedná-li se o jmění rodinné a jsou-li nemajetní příbuzní. Za druhé nelze schvalovati, odkazují-li zámožní terciáři celé jmění vzdáleným příbuzným, zvláště zámožným, a nepamatují na zbožné účely. Úmyslům Božím odpovídá, aby kdo má jmění a není vázán rodinnými závazky, podporoval různé církevní a charitativní potřeby, Vlastní zájem a povinnost lásky k bližnímu jim to ukládá. Ať proto zrale uváží a s rádci nepředpojatými se poradí, jak tu jednati. Doporučují se fundace mešní za svou duši i za příbuzné a jiné, na př. za terciáře, fundace na mše sv. o slavnostech terciářských, pobožností ve farním chrámě, odkazy pro účely náboženské a charitativní.

191. Musí každý terciář dělat závěť? Jenom ti, kteří mají vlastní majetek a občansky jsou k závěti oprávněni.

192. Kdy mají terciáři dělat závěť? Dle smyslu a účelu předpisu řehole mají professní terciáři udělat svou závěť co nejspíše. Dle staré řehole mělo se to státi v třech měsících po professi. Nynější řehole nestanoví sice lhůty, ale nechce tím odkládati závěti až se smrt přiblíží. Neboť smrt může přijíti neočekávaně, a nebyla-li závěť udělána, pak nesplněn předpis „včas“.

193. Jak lze snadno udělati závěť? Dle zákona mají vlastnoručně psané poslední vůle platnost, když od prvního do posledního slova jsou vlastní rukou psané, místo a den udáno a vlastní rukou jsou podepsané. To může každý snadno udělati a též snadno změnit. Každý terciář ať brzy no professi sepíše takovou závěť.

194. Jaký smysl duchovní má předpis o závěti ?

1. Závěti pořizujeme o časném majetku pro případ smrti nastávající. Pořizujeme, co se má státi s jměním po smrti, a sice jinými, kteří po smrti držeti budou, co nyní svým nazýváme. Co je to jiného jako předem, v duchu provedené zřeknutí se a odloučení od jmění. To je první duchovní význam nařízení o závěti. V duchu mají se terciáři odloučiti od majetku pozemského a mají jak praví apoštol, míti věci „jakoby v držení nebyli“. V jistém způsobu jest dělati závěť náhradou za slib chudoby evangelické.

2. Není mocnější a makavější vzpomínky a důtklivější upomínky na smrt jako poslední pořízení. Myšlenka na smrt nechce nám nikdy do hlavy; tu praví řehole; sedni a piš: Poněvadž dříve nebo později umru, pořizuji o svém majetku následovně. Jest to, jako by nám prorok volal: „Zřid' dům svůj, nebo umřeš,“ (Is. 38, 1.) stín smrti se blíží a cítíme jeho blízkost.

3. Závěť, kterou pořizujeme časné záležitosti, jest vážným napomenutím, bychom měli pořádek v pozemských i vnitřních záležitostech svědomí, vždy připraveni na hlas Páně, neboť nevíte dne ani hodiny“. (Mat. 25, 13.)

Terciáři v rodině.

§ 8. *V domácím životě ať se vynasnažují, aby ostatním dobrým příkladem předcházeli; rovněž ať zbožné podniky a vše dobré podporují. Nechť netrpí, aby knihy a noviny, které ctnost a mravnost ohrožují, do jejich domu byly donášeny a od jejich podřízených čítány.*

195. Jaký obsah má další řada předpisů řeholních? Sedmým předpisem řeholním je ukončena první řada předpisů, kterou základy života terciářů jsou naznačeny (viz ot. 188). Žije-li podlenich, může klidně umírat. Ale jest-li Pán odkládá svým příchodem? Často odkládá dlouho. Dlouhá mezera musí býti vyplněna dobrými skutky, činy zbožnosti a lásky. „Ustanovil jsem vás, abyste šli a přinášeli užitek“. (Jan 15. 16.) Proto předmětem dalších předpisů jest lichý život terciářů, jak se má uplatnit zbožností, horlivostí, činnou láskou k bližnímu, pokojností, bázní Boží, přímostí a prostotou v rodině i zevně, v obci řeholní, zvláště k spolubratřím a spolusestrám v jejich životě, smrti i po smrti.

196. Proč právě v domácnosti mají terciáři zbožně a ctnostně žiti?

1. Poněvadž terciáři, jako většina lidí vůbec žijí v lůně rodiny a tu je působiště jejich, kde mají posvěcovali sebe i jiné.

2. Rodina je nejdůležitější zařízení lidské společnosti, jak pro jednotlivce, tak i pro stát a církev, majíc význam největší. Má úkoly veliké, od ní závisí zachování a vrůst pokolení lidského. Základ pro tělesní i duševní, časné i věčné blaho v rodině se klade, vyvíjí a chrání. Proto bylo prvním činem božského Spasitele, že sám chtěl býti členem rodiny, aby svým příkladem ji posvětil, a k tomu účelu povýšil manželství, z něhož rodina vychází, k vznešené svátosti, aby jí život rodinný posvěcen byl zvláštními milostmi.

3. Nebylo úmyslem sv. Františka, aby rušivě zasáhl do života rodinného, naopak chtěl třetím řádem posilnit

svaté svazky rodinné, když svatost domácích povinností v duchu křesťanském zdůraznil. Právě třetím řádem a dokonalým plněním křesťanských povinností obnovil sv. František křesťanskou rodinu, přinesl jí moc, vliv, krásu a štěstí, jak se jí dostati má dle vůle Boží. A tak má i nyní třetí řád všechny rušivé nepořádky, pocházející s nevěry a nemravností, tak osudné pro rodinu, od ní vzdalovati, má býti ochrannou zdí křesťanského ducha rodinného, má zachovati důstojnost rodiny křesťanské a v ní vykouzliti a rozvinouti ony cnosti, které mají zdobiti rodinu, jako odlesk sv. rodiny nazaretské. Sv. Alžběta durynská, sv. král Ludvík, sv. Elzear a bl. Delphina, bl. Luchesius a Bona Donna, jsou vzory, jež ukazují třetí řád.

197. Jaké povinnosti ukládá řehole terciářům v životě domácím? Čtyři věci: 1. dávatí dobrý příklad; 2. pěstovati pobožnosti; 3. dobré skutky podporovati; 4. spisy nebezpečné od sebe vzdalovati.

198. Proč mají terciáři právě v domácím životě dávatí dobrý příklad?

1. Poněvadž není nic pohoršlivějšího a záhubnějšího, jako když terciáři, kteří professí přiznávají se k zvláštní službě Boží a k dokonalému životu křesťanskému, sice často jsou v kostele a u sv. svátostí, ale doma jsou plní chyb, necností a převráceností. Takoví nejsou svému stavu a řádu ku cti.

2. Poněvadž právě tu mají terciáři obstáti zkoušku, je-li zbožnost jejich pravá, jejich horlivost z Boha, jejich ctnost zakořeněná. V domácím životě se stále ukazuje, mají-li serafínské základní ctnosti sebezapření, pokory a umrtvení aneb je-li tu licoměrnost; jedinou spolehlivou

známkou jejich jest věrnost v povolání, pracovitost a nezištnost.

3. Doněvadž to je první a nejdůležitější apoštolát, k němuž povolán je každý, tím víc terciář. Veřejně působiti není každému dáno. Ale dobrý příklad dávatí, bezúhonným býti ve svém povolání a vzorným v chování může a má býti každý. Takový příklad působí mocně na okolí, pobádá, zapuzuje nepravosti a šíří ctnosti. Tím je každému člověku, aniž by to hledal, dán velký vliv na bližní, ale i velká zodpovědnost. Buďte „bez úhony a čisti, neposkrvněnými dílkami Božími. Uprostřed pokolení nešlechetného a převráceného, mezi nimiž se jevíte jako světla na světě.“ (Fil. 2, 15.) „Když členové třetího řádu, každý na svém místě a naplněn duchem serafinským, budou se snažiti, aby bližní svým životem vzdělávali, pak bude činnost řádu opravdu mocná a účinná; neboť víte dobře, že nejvýmluvnější a nejúčinnější kázání serafinského Otce byl právě jeho svatý příklad.“ (Allokuce Lva XIII. k 4000 terciářů dne 12. dubna 1893.)

199. V čem záleží dobrý příklad terciářů v životě domácím? Mají podle postavení v životě domácím:

1. **v z o r n ě v é s t i d o m á c n o s t**, aneb konati domácí práce a povinnosti, s pilností, bez mrzutosti, v pořádku, přesně, pečlivě. „Nestará-li se kdo o svoje, a zvláště o domácí své, zapřel víru a jest horší nežli nevěřící.“ (I. Tim. 5, 8.) Co vše závisí od toho! Kolik ctností je v této obětavé, nezištné, nepozorované a neodměněné věrnosti v povolání! Apoštolská zásada býti všem vším, platí i tu;

2. **v z o r n ě s e c h o v a t i k d o m á c í m**, jež jsou: muž, žena, děti, příbuzní, čeleď. Obcovati s nimi stále

při měnivých případech, událostech, různých povahách, náladách, chybách a křehkostech — kolik třeba silné ctnosti, sebeovládání, přemáhání, lásky, trpělivosti, tichosti a opatrnosti, aby se uvarovali hříchu, zachovali svornost a soulad a tím docílili spokojenost a blaho všech!

3. **v z o r n ě v y c h o v a t i d ě t i.** Věc důležitá a obtížná! Jak smutně to vypadá v našich rodinách nynějších! Kolika nebezpečím jsou vydány dívky! Někdy zdá se téměř nemožno uchránit je před nákazou, scestím a záhubou. Tu mají terciáři vynaložiti všecku vážnost, pili, rozvahu a pečlivost, aby položili v srdcích dítek hluboký základ bázně Boží, zbožnosti a čistoty mravů. Třeba pevných zásad a mnoho svaté lásky, spojené s opatrností a bdělostí, aby chráněny a podporovány byly zárodky ctnosti v dítkách.

4. **v z o r n ě p l n i t i p o v i n n o s t i n á b o ž e n s k é a c í r k e v n í.** Světit neděli, obcovati farním službám Božím, posty zachovávat, šetřiti času zapovězeného, pravidelně přijímati sv. svátosti, konati obvyklé denní modlitby, jsou věci, jež se samy sebou rozumějí v rodině terciářské. Rodina má zachováti ve všem přísně ráz křesťanský, katolický; i zevně se to má jeviti: kříž, zbožné obrazy, kropenka se svěcenou vodou nemají scházeti v příbytku. Společně se mají modliti a čísti knihy vzdělávací. Dům váš budiž chrámem." (Sv. Augustin.) Dům i rodina nesmí se sesvětšiti, nábožnost má všechno proniknouti.

200. **Čeho žádá řehole vedle obyčejných pobožností od terciářů?** Očekává, že budou pěstovati i jiné skutky pobožnosti a podporovati všechno dobré.

201. **Které skutky pobožnosti mají pěstovati terciáři?**

1. **Denní rozjímání.** Prospěšné umění pro všechny a nezbytné pro vzrůst a pokrok ve vnitřním životě, proto je doporučují všichni učitelé života duchovního. Rozjímání není tak snadno, jak se zdá na první pohled. Jeť to uvažovati o tajemstvích, pravdách a naukách Pána Ježíše stále na sebe vztahovaných ve způsobě obcování aneb rozmluvy s Bohem. S knížkou a s vytrvalostí každý v tom prospěje. Terciáři neměli by ustávat, až se naučí rozjímání a měli by rozjímání zařadit do svého denního pořádku. Rozjímání o věčných pravdách a o umučení Páně zasluhuje přednost.

2. **Duchovní čtení** jako doplněk a podporu rozjímání. V první řadě doporučuje se čísti poučné knížky obsahu náboženského, jako výklad katechismu, evangelia. Užitek a prospěch pro život duchovní je velký. Pak mají se čísti životy svatých buď všeobecně aneb jednotlivých svatých; vedle života sv. Františka a jiných světců rádo- vých zasluhují přednost dějiny sv. mučovníkův. Tato četba nás mnohdy zahanbí a k horlivosti povzbudí. „Mohli tito, proč bych já nemohl.“ (Sv. Augustin.) Konečně mají též knihy o duchovním životě dle rady zpovědníka býti čteny: Tomáš Kempenský, Skupoli, Rodriguez. Četba tato řádně pěstovaná chrání před vnitřní vypráhlostí a vzbuzuje spasi- telné úmysly. „Dbej předcítání“. (I. Tim. 4, 13.)

3. **Pamatuj na přítomnost Boží.** „Chod přede mnou a buď dokonalý.“ (Gen. 17, 1.) To nemá býti terciářům cizím, když se snaží po dokonalosti života; tím se naučí všechno ve všedním životě konati s dobrým úmyslem a posvěcovati všechno vnitřními cítěním srdce aneb střelnými modlitbami.

4. Zpytovat denně svědomí patří k pravidelnému životu duchovnímu, při čímž třeba na zřeteli mít hlavně jednu chybu, proti níž bojujeme. (Zvláštní zpytování svědomí.)

5. Zvláštní pobožnosti a modlitby. Veřejné pobožnosti, jichž má Církev velkou hojnost, mají terciáři pilně navštěvovati, ovšem s podmínkou, že nepřekáží povinnost povolání, lásky aneb ohled spravedlivý.

202. Které soukromé pobožnosti mají terciáři konati? Terciáři neopovrhují žádnou pobožností, kterou schválila církev. Ve výběru však rozhoduje čas, osobní potřeby a též záliba. Rádi mají terciáři konati ony pobožnosti, jež konával sv. otec František, aneb v jeho řádě se konávají. Jsou to:

1. Ctíti tajemství vtělení a dětství Ježíšova; jejič ovoce je hluboká láska k Spasiteli a mocná pobídka k ctnostem pokory, sebeponižování a dělinné prostoty. (Anděl Páně.)

2. Úcta nejsladšího jména Ježíš, jež povstala v řádě serafinském (sv. Bernardin senenský), plná síly proti vnitřním i vnějším útokům.

3. Úcta hořkého umučení Páně, pobožnost velmi milá svatému Otci a všem světcům serafinským, s neuvěřitelným prospěchem pro duše. Tu mění se lehkomyšlnost, uniká smysl světská, roste kajicnost, víra oživuje a láska se zahřívá. Z ran Pána Ježíše proudí divná síla, která vykouzluje ctnosti, činí silným v utrpení, obětavým v odříkání, velkomyslným a hrdinným k dokonalosti. (Křížová cesta. Pět ran. Bolestný růženec.)

4. Úcta nejsvětější Svátosti oltářní. Hlubokou úctu k tajemství Eucharistie, péči, jak slyšeti mši svatou, a se

blížití k stolu Páně. doporučoval sv. František stále v hovorech, naukách i dopisech. Z živé víry v Eucharistii vycházela jeho péče o chrámy, oltáře a nádoby bohoslužebné. Sám převzal čistění chudých chrámů venkovských. Při vši lásce k chudobě chtěl přece, aby svatostánek i nádoby posvátné, byly drahocenné. Jak dlouho klečívál a modlival se před nejsvětější Svátostí! Z živé víry v nejsv. Svátosti pocházela jeho úcta ke všem kněžím. To všecko budiž vzorem terciářům.

5. Úcta božského Srdce Páně. Ne podle jména, ale věcně byla tato úcta známa serafu lásky, jenž sdílel se Spasitelem ránu v srdci, a jehož sám Spasitel dal sv. Markétě Alacoque za patrona úcty Srdce Ježíšova.

6. Úcta nejbl. Panny Marie. Nevýslovně něžnou úctu měl sv. František k Panně Marii. Své řády postavil pod její ochranu, v ní důvěru skládal, „poněvadž Velebnost Boží učinila naším bratrem a my skrze ní došli milosrdenství“. Terciáři považují úctu Panny Marie za prostředek posvěcení a postupu v ctnosti a neustávají, až si osvojí hlubokou lásku k Panně Marii. Na její hlavní svátky připravují se devítidenní pobožnostmi, zvláště na svátek neposkvrněného Početí; rádi konají známé mariánské modlitby, jako Ave Maria, Salve Regina, Memorare sv. Bernarda, růžence o 7 radostech a o 7 bolestech Panny Marie, jakož i obyčejný růženec.

7. Úctu k sv. pěstounu Josefovi zná každý terciář, poněvadž právě serafinským řádem se šířila v křesťanstvu.

8. Úcta sv. andělův a zvláště archanděla Michaela. Nerozlučné svazky duchovní lásky spojovaly Františka s kůry andělskými pro oheň divný, jímž hoří paříce na

Boha, jimž rozohňují vyvolené Boží. Zvláště uctíval sv. archanděla Michaela, před jehož svátkem konal čtyřicetidenní půst. Není dobrou známkou naší zbožnosti, že máme málo smyslu pro úctu sv. andělů. To ukazuje nedostatečnou víru v neviditelný svět a nedostatečné porozumění pro neviditelné útoky zlých andělův, proti nimž nám třeba ochrany dobrých andělův. Právě úcta sv. Michaela byla by časová. Byl vůdcem dobrých andělů v boji proti draku a jeho andělům. (Zjev. 12, 7.) Tento boj vede se dále o každou duši, a pro věc království Božího. Všecko poukazuje na to, že puštění jsou zlí duchové a šíří všude jed hříchu, nevěry a odpadu. V těchto bojích, jež se zdají přispíšovati poslední velké boje církve, nám třeba pomoci dobrých andělů s jejich vůdcem sv. Michaellem. Lev XIII. opět na to poukazoval, ku př. v známé modlitbě po tiché mši svatě.

9. Úcta sv. apoštolů, najmě knížat apoštolských Petra a Pavla. Jim k počtě postíval sv. František od letnic až k svátku jejich dne 29. června. Jejich veliká láska k Ježíši Kristu, jejich oběti pro svatou církev a horlivost pro duše je úctyhodnými činí věřícím všech dob.

10. Úcta sv. Františka rozumí se u terciářů sama sebou. Na svátek jeho dne 4. října připravují se devítidenní pobožnosti a před svátkem vtisknutí ran na 17. září konají pět neděl ku cti jeho ran, s čímž spojeny jsou odpušky.

11. Úcta sv. Antonína, jež jest rozšířena po celém křesťanství, úcta rovněž světců řádových sluší terciářům.

203. Kterých zásad mají se držeti terciáři při těchto pobožnostech ?

1. Nehledejte v pobožnostech nic jiného, než abyste „rostli v milosti a v poznání Pána našeho a Spasitele Ježíše Krista.“ (II. Petr 3, 18.)

2. Drž se osvědčených, dobrých a prostých pobožností a nehledej nových, řídkých a zajímavých.

3. Vnitřní pobožnosti a modlitby zasluhují přednost před ústními, ačkoliv i těchto nesmí se zanedbávat.

4. Při denních pobožnostech dbej pořádku a pravidelnosti, nedovoluje náladě místa.

5. Nehromad pobožnosti, ale hled je prohloubiti, abys z nich čerpal celé ovoce a sílu jejich.

6. Zkoumej se v té věci podle měřítka, jež sv. Pavel stanovil pro pravou zbožnost, „že totiž užitečna jest ke všemu“. (I. Tim. 4, 8.)

204. Je radno přistupovati k četným bratrstvům?
Proč by ne? Opatrně jedná terciář, snaží-li se snadno získati mnoho milostí duchovních. Kdo se však staví na jiné stanovisko, nebudiž kárán. „Dí! daru dobrého nepomíjejž tebe“. (Sir. 14, 14.)

205. Mají terciáři náležitosti i k jiným zbožným spolkům? Zbožné spolky, jež mají za účel pěstovati život křesťanský, jsou pro terciáře vlastně zbytečné, poněvadž účelem, požadavky a prostředky neposkytují, co by neměli u větší míře terciáři; poněvadž však zvláště zbožné spolky stavovské pro farnost jsou prospěšné, mají terciáři k nim přistupovati z horlivosti pro dobrou věc a pro dobrý příklad.

206. Stačí, když terciáři jenom pobožnostem se horlivě věnují? Nikoli, řehole výslovně přikazuje.

ať vše dobré podporují, dobré skutky, podniky, zařízení. To patří k účelu třetího řádu, jenž vrcholí v činné lásce. (Viz ot. 41. n.) Vskutku se třetí řád odedávna v tomto vyznamenával a dosud jsou terciáři horlivými účastníky a podporovateli dobrých děl, jako spolku sv. Vincence, sv. Alžběty, ochrany děvčat, nádražní missie, missií a se-
 rafinského díla lásky. Kdekoliv povstává jaké dílo lásky, aby odpomohlo bídě lidstva, terciáři bývají první na místě.

207. Jest žádoucno, aby obce řeholní vlastní podniky zakládaly a udržovaly? Všeobecně je prospěšno, aby každá obec řeholní měla vlastní pole činnosti lásky křesťanské, neboť to ji oživuje a udržuje svornost a zvyšuje vážnost.

208. Jak se mají terciáři chovati k špatným spisům? Špatné spisy, noviny a knihy jsou zhoubným morem, jenž přišerně šíří jed nevěry a neřesti. Proti nim terciáři ať si počínají různě:

1. Pod žádnou záminkou si nesmějí dovoliti čísti takové spisy, svědomí to zakazuje, církev to zakazuje a řehole jim to zakazuje. Zvědavost, marnivost aneb lidské ohledy nikdy neospravedlňují této čtení.

2. Nesmějí, pokud na nich jest, trpěti v domě takové spisy, by odebráním nepodporovali zlou věc a jiným k hříchu nedali příčiny.

3. Pečlivě mají bděti a zkoumati, aby nečítali jejich podřízení takové spisy.

4. Mají přispívat, aby se šířily dobré noviny a knihy na obranu proti zlému tisku.

Příznačná ctnost terciářů.

§ 9. Přívětivou lásku, jak mezi sebou tak i k nečlenům, ať pečlivě osvědčují. Kde jen mohou, nechť se vynasnaží, aby všude rozepře urovnávali.

209. Jaký význam má devátý předpis řehole?

Je vrcholem františkánského zákonodárství sv. řehole, vrcholem serafínské budovy ctností. Předcházející předpisy položily hluboký a pevný základ a postavily ždi, třeba jen dostavěti. Urovnaly a očistily cesty, byly jako poslové a hlasatelé, nyní přichází královna sama a ubytuje se ve svém paláci mezi svým dvořanstvem, aby tu vládla, vykonávala nejobsáhlejší, neobmezenou, nejmocnější, neodolatelnou, božskou vládu lásky a pokoje. K tomu vše směřuje: pohrdání světem, jejími stálky a radostmi, duch chudoby, sebezapření, pokory, nezištnosti, zbožnost a duch modlitby, to všecko by nic nebylo, kdyby to nebyli předchůdci lásky a jí opět sloužití nemuseli, aby se její vláda upevňovala. Všecko vrcholí v lásce. Tak je tento paragraf řehole zlatým paragrafem, poněvadž doluje zlato, když předcházející hluboko kopali; je vrcholem ostatních, které jako stezky k němu vedou; je trůnem, jiní jsou stupni; tvoří celý obsah, plnost a souhru celého zákonodárství serafínského: „Vyplněním zákona jest láska“. (Řím 13, 10.)

210. Proč mají terciáři vynikat láskou přívětivou?

1. Protože láska je známkou pravého terciáře. Jako Spasitel lásku ustanovil za známku svých učedníků: „Po tom poznají všickni, že jste učeníci moji, budete-li mítí lásku jedni k druhým“, (Jan 13, 35.) tak platí to přesně

pro terciáře, kteří nemají býti nic jiného, jako praví učenci a následovníci Ježíšovi. Ne po pásku a škapuliři, po účasti na shromáždění a generální absoluci poznává se pravý terciář, ale jakou má lásku k bližnímu. Příkázání lásky bylo Spasiteli nejdůležitějším; jako nové přikázání, jako své přikázání doporučoval lásku často a důrazně svým učeníkům.

2. Poněvadž láska sama je „svazem dokonalosti“, o níž snažili se mají terciáři. Jest to ovšem láska k Bohu, a láska Boží, která se jeví láskou k bližnímu, vyzařuje se v projevech lásky přívětivé. V této dvojí ctnosti lásky nalézají se všechny jiné ctnosti, ona je plodí, oživuje a zachovává. Jenom kdo má lásku, získá jiné ctnosti a vykoná je. Bez lásky rozpadnou se všechny jiné ctnosti; jest svazem, jenž je spojuje, duší, která je oživuje. „Oblect se jako vyvolenci Boží, svatí a milí, v srdečnou milosrdnost, dobrotu, pokoru, mírnost, shovívavost, snášejíce jeden druhého a odpouštějíce si vzájemně, jako i Pán odpustil vám, tak i vy; ke všemu tomu však mějte lásku, která jest svazem dokonalosti“ (Kol. 3, 12—14.) A jestli sv. Pavel v prvním listě ke Korintským (13, 1—8.) slavně prohlašuje, že bez lásky Boží všechny ctnosti nic nejsou, praví též, že láska Boží, jakou míní, se jeví trpělivostí, dobrotou, příznivostí, nezištností. Koná-li terciář vážně svůj úkol, státi se dokonalým, musí především získati pravou, přívětivou lásku.

3. Protože nezištná, přívětivá láska je nezbytným prostředkem, aby pracoval pro blaho bližního. Poslání třetího řádu, zachrániti lidskou společnost, je podstatně vlada lásky. Hrozné sobectví se svými zhoubnými výrůstky, ovládá člověčenstvo, roztrhává ho a strhuje do ne-

věry; láska jediná je prostou a přece jistou cestou, aby lidstvo sjednotila, smířila a opět přivedla k náboženství, k ctnosti a ke Kristu. Tu je hádanka rozluštěna, jak terciáři mohou spolupůsobiti na vnitřní obnově lidstva. Tak se od počátku šířilo křesťanství, ne hlubokými důkazy rozumovými, nýbrž vládou lásky. Jako Kristus, tak i apoštolové a první věrozvěstcové se všude ujímali chudých, opuštěných, nešťastných a získali tak srdce pro Krista a jeho církev. Toutéž cestou mají nešťastní nynější Krista poznati a učit se ho milovati. Toho třeba rozuměti terciářům, jinak se minou svým určením.

211. Co přikazuje devátý předpis řehole terciářům? Dvoji: 1. Míti lásku a příznivost ke všem; 2. všude dle možnosti působiti o svornost a smířlivost mezi lidmi.

212. Proč žádá řehole důrazně nejen lásku, ale lásku přívětivou? Poněvadž není dosti terciářům, aby: 1. se varovali hrubších neb menších hříchů proti lásce k bližnímu, nenávisti, nesmířlivosti, pomluvy, na cti utrhaní, závisti, zlovůle, zlých řečí; — ani 2. aby bližnímu nekřivdili, ale dále se o něho nestarali neb jej odbývali pěknými slovy a přívětivým chováním; — ani konečně 3. aby měli pouze přirozenou lásku a sympatii pro bližního, nýbrž musí to býti ona svatá, nadpřirozená láska, příznivost a dobrota srdce, jež je ovocem Ducha Svatého. „Plodem ducha jest láska, radost, pokoj, trpělivost, přívětivost, dobrotivost, shovívavost, tichost“. (Gal. 5, 22.)

213. Jak se koná tato láska přívětivá? Když celé vnitřní i zevnější chování k bližnímu prodchnuto je láskou, tak že 1. každého považujeme za dítko téhož Otce nebeského, za předmět božské lásky, jako vykoupeného

krví Kristovou, jako dědice nebeského. Ve světle víry jeví se každá nevážnost aneb pohrdání, slovem nebo skutkem, jako urážka Tvůrce.

2. Když ho snášíme s jeho chybami a křehkostmi. „Neste břemena jeden druhého a tak naplníte zákon Kristův“. (Gal. 6, 2.) Trpělivost a shovívavost v snažení jsou zkušebním kamenem pravé lásky. „Veškerá hořkost, zlost a hněv i křik a utrhaní odstup od vás s veškerou zlobou“. (Ef. 4, 31.)

3. Když jsme mu přízniví, dobré ze srdce přejeme, účast a zájem mu projevujeme „radujeme se s radujícími, pláčeme s plačícími“. Lhostejnost, chladnost, nepřízeň dokazují nelaskavé srdce

4. Když mu podle sil dobře činíme, dle slov Kristových: „Všecko, cokoli chcete, aby vám činili lidé, i vy činite jim“. (Mat. 7, 12.) Podle toho pravidla nedojdeš konce v lásce účinné. „Nemilujme slovem ani jazykem, nýbrž skutkem a v pravdě“. (1. Jan 3, 18.) Platí-li to vůbec, pak obzvláště k chudým, nemocným, slabým a utiskovaným, jimž jako Kristu prokazovati máme všecku lásku: „Pokud jste to učinili jednomu z nejmenších bratří mých, mne jste učinili“. (Mat. 25, 40.) Tu se otevírá široké pole tělesných i duchovních skutkův milosrdenství.

214. Kde se učí terciář této lásce? Učí se jí:

1. Ve škole třetího řádu, následuje řeholi; ona vede k lásce nezištné. Prostý způsob života, skromnost, pokání a umrtvení jsou předpokladem, rovnou cestou k lásce přívětivé. Touha po majetku, lesku a požitku činí nutně sobeckým a chladným; srdce však, které není sženo věcmi pozemskými, stává se širokým a svobodným.

2. Následuje sv. Františka a světce řádové. Kdo nezná oddané lásky serafinského Otce pro malomocné, chudé a nejnižší z lidu! Jeho láska k nuzným přešla dědictvím na jeho děti a září půvabně v světcích řádových. Sv. Alžběta Durynská, sv. Alžběta Portugalská, sv. Roch, sv. Vincenc z Pauly a mnozí jiní byli hrdiny lásky k bližnímu.

3. Ve škole ukřižovaného, do níž uvádí svoje děti sv. František ranami ozdobený. „Milovav svoje, pomiloval je na výsoť“. (Jan 13, 1.) V lásce Spasitele, jenž sebe vydává až největší chudobě, potupě a muce smrtelné, má každá pravá láska svůj původ, své ohnisko a svůj cíl.

215. Který skutek lásky ukládá terciářům zvláště řehole? Vznešené, šlechetné a svaté dílo, by sprostředkovali pokoj. „Kde jen mohou, nechť se vynasnaží, by všude rozepře urovnávali.“

216. Čeho se třeba terciářům varovati, aby sami nerušili pokoje? Zvláště tři chyby jsou nepřátely pokoje:

1. Svěhlavost a umíněnost, jež jsou hlavní příčinou mnohých sporů a svárů.

2. Žvatlavost a nerozvážnost v řeči: „Kdo bez uvážení mluví, pocítí zlých věcí.“ (Přisl. 13, 3.) Jedno nerozvážené slovo mnoho zlého způsobí. Ještě více škodí pokoji zlomyslné a nenávistné posuzování a kritizování. Terciáři ať se varují psáti listy anonymní, ať s dobrým nebo zlým úmyslem, poněvadž působí vždy zmatek a podezření.

3. Přílišná citlivost a nedůtklivost. Těžko žít v pokoji s lidmi, které rozčiluje křivé dřívko, každý krok hlučnější.

každá maličkost. „Možno-li, pokud je na vás, mějte pokoj se všemi lidmi.“ (Řím 12, 18.)

217. Jest dosti na tom, když terciáři sami neruší pokoj? Nikoli, řehole žádá více; terciáři mají pokud mohou urovnávat rozepře. Mají všude pokoj sprostředkovati, mají býti anděly pokoje. Velký tento požadavek předpokládá ctnost osvědčenou. To jest činnost andělů a úřad Ježíše Krista, jenž je „kníže pokoje“. (Is. 9, 6.)

218. Jak působí terciáři k tomu, aby urovnali rozpory? Odstraniti rozpory, smířiti rozvaděné, sprostředkovati pokoj, jest dílem nesnadným a nejsou všichni stejně k tomu schopni.

1. Kdekoli terciář setká se s rozporem a upozoruje nepřátelství, bude jeho vroucím přáním, aby opět nastalo smíření a svornost a uváží, zdali a jak by k tomu přispěl.

2. Vždycky může své přání vyjádřiti mocnou modlitbou, aby Bůh řídil srdce a připravil vhodné prostředky k pokoji. „Budiž pokoj v mocnosti tvé“. (Žalm 121, 7.)

3. Máš-li po přání a modlitbě též zasáhnouti, třeba mnoho opatrnosti, moudrosti, lásky a cnosti, nemají-li poslední věci býti horší nežli první.

4. Dle předpisu staré řehole měly se rozepře a spory mezi terciáři urovnati představeným; kdyby tomu se to nepodařilo, měla se věc přednésti biskupovi. To odpovídalo nařízení sv. Pavla, jenž káral Korinfany za to, že se svými spory chodili k soudcům pohanským, místo aby vzali někoho moudrého, jenž by mohl rozsouditi mezi bratřími. (I. Kor. 6, 18.)

5. Duchu tohoto předpisu odpovídá, když terciáři přistupují k spolkům mírovým tu a tam povstávajícím.

219. Proč mají terciáři všude se zasazovati, aby pokoj byl zachován?

1. Poněvadž pokoj je dobrem velmi vzácným, je krásným ovocem ve všem vládnoucím, neporušeného pořádku lásky k Bohu i k lidem. V něm prospívá všechno, bez něho vše se rozpadá.

2. Poněvadž je darem nebeským, jež nám přinesl sám Ježíš Kristus a jeho náboženství je náboženstvím lásky a pokoje. Proto pozdravoval Pán i apoštolové: „Pokoj vám.“ První křesťané toho slova rádi užívali.

3. Poněvadž i sv. František byl apoštolem pokoje. Podle evangelia přikázal svým synům, aby každého pozdravovali: Pán dejž ti svůj pokoj! a vcházejíce do domu měli říci: Pokoj budiž domu tomuto! On i mnozí světci jeho řádu vyznamenali se jako strůjci pokoje, jako sv. Antonín, sv. Alžběta Portugalská, která zasloužila název „anděla pokoje“. „Dbejme toho, co jest k pokoji, a ostříhejme toho, co jest k vzájemnému vzdělání.“

Důležité pokyny o obcování.

§ 10. Přisahati nemají nikdy, leč v případě nutném. Oplzlých řečí, jakož i dvojsmyslných, kluzkých žertů, ať se všemožně chrání. Na večer nechť zpytují svědomí své, zda-li snad něčeho takového lehkověrně se nebyli dopustili; stalo-li se tak, nechť chybu kajcností napraví.

220. Proč obsahuje řehole tento zdánlivě podivný předpis? Dosavadní předpisy ukazují cestu všestranného vnitřního posvěcení až k výšinám všeovlá-

dající lásky k Bohu a k bližnímu. Ještě jedné důležité věci nesmíme přehlédnouti; posvěcení života je vnitřní záležitostí, jež nejjistěji se pěstuje v tichosti a samotě. Ale život přivádí každého s jinými do styku v nutném obcování společenském a obchodním. Tu třeba velké opatrnosti a obezřetnosti, aby nepobožný, často nevázaný duch světa se nevloudil do naší bytosti a našeho chování. I v zevnějším obcování musí dobrý duch terciářů se uplatniti. Proto zdůrazňuje řehole zvláště, že obcování terciářů se všemi bez výjimky má se nésti duchem bázně Boží, přímosti a mravní vážnosti.

221. Jak učí sv. František dítky své bázni Boží? Sv. František byl oživen hlubokou bází Boží, takže pouhé jméno Boží jej naplňovalo svaťou úctou a láskou, a že nemohl ani vidět, aby nejsvětější jména Boží aneb slova Boží napsaná ležela na místě nepřístojném, kde by byla zneuctěna, a prikazoval, aby je sbírali a položili na slušném místě. Tak chce též, aby všechny jeho dítky duchovní byly plny bázně Boží a jejich řeči nesly se duchem dětinné bázně Boží. Proto zakazuje v desátém paragrafu všeliké zneuctívání jména Božího:

1. Nepotřebnou přísahou. Přísaha je slavný, náboženský výkon, jehož ve vážné, důležité věci, vlastně nikdy soukromě, ale jen úředně se užívá před světským, aneb církevním soudem. Kde se ho jinak užívá, má na sobě něco opovážlivého, když Velebnost Boží se strhuje do sporů všedního života, a je nebezpečí, že svědectví Boží se vzývá pro výroky, jež jsou jenom z polovice pravdivé, nerozvážné aneb jinak hříšné. „Pravím vám, abyste nepřisahali vůbec.“ (Mat. 5. 34)

2. Ujišťováním podobným přísaze, což je lehkovážným zvykem mnohých, ale nikoli terciářů. Jsou lidé, kteří slova z úst nevypustí, aby ho nepotvrzovali, zapřísaháním: pro Boha, jak Bůh nade mnou, a pod.

3. Lehkovážným vyslovováním jména Božího, což se často stává i u křesťanův jinak dobrých. Lehkovážnost s jakou jméno Boží a svatá jména při každé řeči se přibírají, zneuctívá jméno Boží a je smutným znamením, neboť prozrazuje srdce bez bázně Boží. „Jmenování Boha nebývej ustavičně v ústech tvých, a k jménům svatých nepřiměšuj se, nebo nebudeš bez viny od nich.“ (Sir. 25, 10.) Jinak se věc má, jestli mírně a zbožně říkáme „Bohu díky“, „Chvála Bohu“ aneb „Jak Bůh chce“, k čemuž sv. Jakob (4, 13.) povzbuzuje. „Jak veliký jest, kdo nalezl moudrost a umění!“ Ale není nad toho, kdo se bojí Pána. Bázeň Boží nade všechny věci se postavila; blahoslavený člověk, kterémuž dáno jest míti bázeň Boží; kdo ji má, komuž připodobněn bude? (Sir. 25, 12—15.)

222. Jak se v desátém předpisu řehole přikazuje přímá povaha? Přímá povaha, otevřenost, upřímnost v řeči a chování jest ctnost evangelia, kterou Spasitel učí tam, kde čerpal sv. František tento předpis řehole. V kázání na hoře praví hožský Spasitel: „Já pravím vám, abyste nepřisahali vůbec ani nebem, ani zemí, ani Jerusalemem; budiž však řeč vaše ano, ano; ne, ne; co nad to jest, ze zlého jest.“ (Mat. 5, 34—37.) Proč nemáme přisahati? Nejenom proto, že lehkovážně přisahati je neuctivostí k Bohu, ale též proto, že je zbytečno u lidí, kteří mluví pravdu, jichž upřímnost a prostota je známa. Takovým se věří na pouhé slovo. Lehkovážné přísahy však nepotvrzují pravdy, ale budí podezření v mluvícího.

Serafinský zákonodárce chce tedy tímto předpisem říci: Terciáři nemají lehkovážně přísahati ani nepolřebně se zaklínati, poněvadž jsou povahy přímé a tak upřímní a za spolehlivé osvědčení, že jim každý na slovo věří.

223. Proč třeba, aby terciáři měli tuto vlastnost?

1. Poněvadž lež a nepravda pochází od zlého ducha „otce lži“ (Jan 6, 44.), jenž lži lidem svádí a vždy lži užívá jako hlavní zbraně pro své záměry nepřátelské.

2. Poněvadž lež a nepravda více než cokoliv jiného kazí povahu člověka, zapuzuje ducha Božího, jenž je duchem pravdy, a nedává vzniknouti žádné pravé ctnosti.

3. Poněvadž lež a nepravda podkopávají opory života společenského, důvěru, věrnost a spolehlivost a více než co jiného k neclí slouží náboženství a pobožnosti.

4. Označuje-li lež dítky ducha zlého, označuje pravdomluvnost a upřímnost dítky světla, (Mat. 10, 16; I. Tes. 5, 6) to jest dítky Boží svatě. Tito jsou ve všem prosí a upřímní k Bohu, bližnímu i k sobě. Proto označuje Písmo svaté světce slovy: „Muž upřímný a poctivý, bál se Boha.“ (Job 1, 1.)

224. Co na třetím místě šetřiti ve styku s lidmi?
Mravní a křesťanské vážnosti, jež v styku s lidmi má se ukazovati ve všech řečích i v celém chování. Proto zakazuje řehole (dle Ef 5, 4.) výslovně dvě věci;

1. Volné řeči, nejen přímo nečisté, sprosté, jež jsou již o sobě hříšné, ale i svobodnější řeči, jež jsou proli slušností a dobrému mravu, se smyslnými narážkami, dvojsmyslností, jež prozrazují lehkovážnost a volný mrav, nevážíce si

ctnosti, čistoty a počestnosti. Takové řeči jsou bohužel časté v společenském styku a právem se zakazují přísně terciářům, neboť oslabují mravní jemnocit, otupují poznenáhla stydlivost nezbytnou, má-li se zachovat ctnost nejkrásnější. Myšlenka na přítomnost Boží a úcta povinná každému člověku jako obrazu Božímu i nebezpečí pohoršení zapovídají každému lehkovážnost v této věci.

2. Neslušné žerty a šprýmy i rozpustilosti jsou terciářům zakázány, nejenom jsou-li nemravné a kluzké, nýbrž vůbec jako každé pošetilé mluvení a nesmyslné žvatlání, neboť v každém případě odporují vážnosti života křesťanského, kterou má být proniknut život řeholníka snažícího se po dokonalosti. Nikterak však tím není zakázána nevinná veselost a čilost. Právě dítko sv. Františka nevěsí smutně hlavy, nekaboní se, netváří se kysele; ale mezi radostí srdečnou a veselostí rozpustilou je velký rozdíl. První pochází od Boha a jest ovocem dětinné zbožnosti, druhá plyne z ducha světa a zapuzuje a dusí zbožnou mysl.

225. Jsou-li důležité tyto tři předpisy o obcování? Řehole takový důraz klade na tato tři pravidla o obcování s lidmi, že je doplňuje dvojím předpisem, totiž:

1. Při večerním zpytování svědomí, jež již v § 8. při pobožnostech je nařízeno, mají terciáři zvláště se zpytovat o tom, zda-li v těchto třech věcech nepochybili lehkovážně, přenáhleně, nerozvážně — s rozvahou se terciář nedopouští takové chyby.

2. Stala-li se taková chyba, mají terciáři ji ihned při zpytování svědomí p o k á n í m o p ě t n a p r a v i t i. V staré řeholi bylo, že mají za takovou chybu se pomod-

liti tři Otčenáše ; dle nynější řehole je to pokání totiž vzbuditi lítost neb dobrovolná modlitba aneb skutek kající. Takovou stálou denní pozorností na hříchy jazyka a hned následující dostiučinění za ně, terciář se osvobodí od značnějších hříchů jazykem a zkusí sám duchovní zisk, jaký má, krotí-li jazyk. „Jest-li kdo neklesá ve slově, je to muž dokonalý“. (Jak. 3, 2.)

Terciáři spojení denní mši svatou a měsíčním shromážděním.

§ 11. Mši svatě buďtež ti, jímž to obříž nečiní, denně přítomni. K měsíčnímu shromáždění, jež představený řádu ohlásí, ať se dostaví.

226. Co předpisuje tento paragraf? Dvě zdánlivě nesouvislé věci :

1. Obcovati denně mši svatě, mohou-li bez obtíží ;
2. dostavili se k měsíčnímu shromáždění.

227. Proč obě tyto věci se spojují ? Počínaje tímto paragrafem obrací se řehole ne tak na jednotlivé terciáře, ale na celý sbor, na obec řeholní, v níž má se zachovávat a pěstovat duch jednoty, pospolitosti, lásky vzájemné a duchovní společnost zájmů. Sjednocovací živly a prostředky náboženského sboru jsou právě tyto dva : svatá oběť a měsíční shromáždění. Oběť mše svatě jest vnitřní (mystickysvátostný) spojovací svazek milosti, v němž Kristus Pán srdce terciářů jednotí ve své lásce, kterou jsou mezi sebou spojeni ve snaze po stejných cílech a v též smýšlení bratrské lásky, jakkoli jinak ve světě jsou od sebe vzdáleni. Tato vnitřní duchovní pospolitost vyjádřena je v měsíčním shromáždění. Měsíční shromáždění

dění je oficiální svazek společný, sjednocující živel disciplinární obce terciářské.

Obec terciářská podobá se tím obci klášterní se společnou konventní mši svatou a společnou kapitolou řádovou. Oběť a shromáždění jsou pro každý sbor řeholní prameny, z nichž se svatá mysl společná živí.

228. Proč chodi terciář denně na mši svatou?
Chodí rád a horlivě denně, když poněkud může na mši svatou :

1. Poněvadž jako křesťan osvícený si váží mše svaté na výsost.

2. Protože denní práci chce posvětit způsobem křesťanským. Slyšeti mši svatou má býti prvotinami dne. Pán Bůh má na tom tím více záliby, protože s tím ranní vslávání spojeno jest, jako vlastní oběť ranní.

3. Poněvadž snaží se, nejen denní oběti, ale též hodů božské lásky denně se účastniti.

4. Poněvadž ví, že žádná doba není tak vhodná záležitosti duše s Bohem vyjednatí, jako doba mše svaté. Tu sám Ježíš Kristus, náš velekněz na oltáři přednáší Otci nebeskému naše klanění, náš dik, naše prosby a sama sebe přináší jako smírnou oběť za naše hříchy a křehkosti. Při svaté oběti bývají nejjistěji vyslyšeny všechny naše potřeby.

5. Poněvadž doufá, že právě denní oběť mše svaté jemu zjedná milost setrvání a útěchu nebeskou v hodině smrti, jak Spasitel zjevil sv. Mechtildě, že právě tolik svatých umírajícímu přispěje, kolik mši svatých slyšel.

229. Mají terciáři navštěvovati měsíční shromáždění? Ano, jest to povinnost terciářů, která se má konati a se zjišťuje. Neboť :

1. Předpis řehole je dán prostými slovy přikázání: „nechť se dostaví“, bez dodatku, bez obmezení, bez důvodu. Kdyby se řeklo: mají pilně navštěvovati shromáždění, oslabilo by to přikázání, když by tím řehole návštěvu ponechala horlivosti terciářů.

2. Přísnost přikázání ukazuje se protikladem k znění předcházejícího předpisu o denní mši svaté.

3. Důležitost předpisu samého mluví pro přísnou závaznost. Pravidelná návštěva shromáždění řádových je velmi potřebným prostředkem, aby zachovali ducha řeholního, což nelze stejně říci o denním obcování mše sv.

4. Každá obec řeholní, v níž vládne život a kázeň, hledí, aby svědomitě plněn byl tento předpis a žádá počet za každou nepřítomnost při shromáždění.

230. Proč je návštěva shromáždění řádových tak důležitá?

1. K rozvoji společnosti vůbec třeba občas se scházeti, aby pojednáno bylo o záležitostech společnosti.

2. Vyjadřuje, že terciáři spojení jsou společností ducha a lásky. Mají stejné cíle, stejně smýšlejí, jsou si navzájem oddáni, tvoří velkou rodinu, jsou bratry a sestrami v Kristu a ve sv. Františku, musí tudíž tato vnitřní pospolitost též někdy zevně se projevit a to se děje v měsíčním shromáždění.

3. Aby se vzdělával duch řeholní. Při náboženské společnosti závisí všechno od Ducha, jenž ji oživuje, když ji nespojuje žádný zájem hmotný. Ale tento duch budí, živí a pěstuje se právě v měsíčních shromážděních.

4. Aby udržena byla kázeň řeholní. Měsíční shromáždění je vedle visitace, o níž bude níže řeč, důležitým

prostředkem, aby prováděna byla nutná kázeň řeholní, poněvadž se tu terciáři shromáždí před svým představeným řádovým.

5. Zkušenost učí, že terciáři ztrácejí ducha řeholního, když celé měsíce aneb déle nenavštěvují shromáždění. Stávají se k řádu lhostejnými, nestarají se o jeho záležitosti, předpisy řehole je již nevyrušují. Má-li obec řeholní větší počet takových, kteří nepravdělně aneb zřídka docházejí k shromáždění, brzy bude jenom živořili.

231. V jakém duchu třeba navštěvovati měsíční shromáždění ?

1. Právě dítko sv. Františka těší se na shromáždění se svatou toužebností. Den shromáždění je den řádový aneb též svátek řádový. Jiné dny jsou dny světské, dny obyčejné a život všedním životem, ale v den řádový cítí se terciář opět členem řádu, připomíná si svůj stav, svoje vyšší svatézávazky. Vědomí stavovské se probouzí. Všední život, všední lidé a všední zaměstnání uspává vědomí řeholní, den řeholní ho však probuzuje a obnovuje. Kde vládne dobrý tento duch řeholní, pocítíš něco z této radosti.

2. Terciáři mají se i připravit k tomuto shromáždění měsíčnímu a sice přijetím sv. svátostí. Toho chce církve dosáhnouti, když povolila plnomocné odpustky za návštěvu shromáždění. Uvaž krásnou, svatou myšlenku, v tom spočívající : Terciáři mají se opět shromáždit, sbor bojovníků Kristových, svaté vojsko církve, malé stádo božského Spasitele ; ale jak ? Ne jako lidé se sbíhají, když se něco stane, ne jako k světské schůzi, při níž slyšet aneb vidět něco zajímavého, ani ne jako jinak se

scházejí v kostele k službám Božím aneb ku kázání; shromáždění terciářů má býti něco zvlášť svatého, vznešeného. Jako osoby řeholní mají se sejíti nejenom jako dítky Boží, nýbrž jako osoby Bohu zasvěcené, které mají v sobě život milosti, ale jsou též plné lásky a horlivosti pro Boha, plné touhy po ctnosti a posvěcení, dychtivé vykonati velké věci pro Boha a duše. Proto mají dříve než se sejdou, své duše očistiti v krvi Ježíšově a své srdce rozehráti v hodech božské lásky. Tak je shromáždění terciářů zástupem dítek Božích, oživených nejlepší vůlí, připravených k věcem nejvyšším, oddaných dětině Spasiteli a jeho Matce; sv. František může je, jak jsou předvésti Spasiteli a Pán uzná je jako svoje.

3. Jako učeliví učenici sv. Františka chodí terciáři do shromáždění jako do školy serafínské, v níž se uvádějí do ducha řádu, kde slyší o příkladech svého svatého Otce a jeho oslavených dítkách, o světcích. Tu se jim připomíná řehole a povinnosti, varování bývajících před přestupky, tu chápou věci svaté a nebeské, tu se probouzí s novou silou horlivost pro čest a slávu Boží a spásu duší. Tu slyší o věcech řádu a obce řádové. Súčastňují se oblaček a professí, radují se z přírůstku rodiny sv. Františka. Tu slyší nařízení svých představených. To vše zajímá terciáře, to se jich týká, to mají vědět a podle toho jednat a ukázat se jako učelivé, poslušné a horlivé údy obce řádové. Kde se nedostává zájmu, tam není ani ducha řeholního.

4. Terciáři v shromážděních se scházejí k společné modlitbě. Modlí se společně řeholní modlitbu, oficiální modlitbu, kterou vždy konají vnitřně spojení s ostatními terciáři, tu však aspoň jednou za měsíc, též v zevnější

společnosti. Tu se konají ostatní modlitby z Ceremoniale, krátké, ale krásné modlitby. V litanii k svatým řádu serafinského před zrakem duchovním se jeví dlouhá řada těchto světců, i prosíme je za ochranu. V svatých, třeba prostých písních se vyjadřuje vnitřní nadšení, upevňujíc všechny v lásce k svaté věci.

To uvažuj a „opět rozněcuj milost Boží, která jest v tobě“ (II. Tim. 1, 6.), milost povolání do řádu a ducha řeholního. Znovu oživen, srdce plné radosti a svatých úmyslů, odchází terciář ze shromáždění, omilostněn nad to odpustky plnomocnými.

232. Má býti měsíční shromáždění veřejné a každému přístupné? Nikdy a pod žádnou podmínkou nesmí se měsíční shromáždění považovati za veřejné, pro všechny bez rozdílu přístupné. Měsíční shromáždění je čistě vnitřní záležitostí rodiny třetího řádu, a jenom členové této rodiny jsou oprávněni k účasti. Představený má povinnost zachovati tento způsob měsíčních shromáždění a pečovati, aby nebylo tu neoprávněných. Též jednotliví členové obce řeholní mají právo, aby věci, jež se jich samých týkají, nebyly bez rozdílu projednávány před cizími. Hlava obce řeholní může ovšem zvláštním pozváním aneb dovolením přístup umožnit, ale to se má státi jenom zřídka. Divno, že se toho nechápe. Hluboký pokles třetího řádu zavinil, že měsíční shromáždění na mnohých místech přestalo býti vnitřní rodinnou záležitostí, stalo se pouhou pobožností odpolední, nezpůsobilo-li naopak toto zvrhnutí řádových shromáždění pokles řádu samého. Nenamítej nikdo, že účast v shromáždění mnohé pohnula, by vstoupili do třetího řádu; jsou jiné prostředky a příležitosti, aby se rozšířil třetí řád. Uzavřené shromáždění tre-

tího řádu vychovává dobré terciáře a takoví nejlépe doporučí a rozšíří třetí řád. Hromadného vstupování nepotřebuje a nechce třetí řád.

P o k l a d n a ř á d u.

§ 12. Každý člen přispívej dle poměru jmění svého něčím do společné pokladny, z níž jednak budete podporováni nuzní členové, zvláště nemocní, jednak budíž pečováno o důstojné konání bohoslužby.

233. Co předpisuje řehole v dvanáctém paragrafu? Že každý člen má přispívat do společné pokladny obce řeholní, k účelům následujícím :

1. Nuzní terciáři mají z těchto peněz v čas bídy býti podporováni. Třetí řád není sice podpůrným spolkem, a proto se nepřijímají chudí, kteří se sami neuživí, ale upadne-li po vstupu terciář do nouze, žádá duch vzájemné lásky, jaký má panovati v obci terciářské, aby se laskavě pomohlo bratru nebo sestře v tísní. „Vpříčině lásky bratrské vespolek se milujte“. (Řím 12, 10.)

2. Ze společné pokladny mají se podporováti nemocní členové, jsou-li potřební. Mají zvláštní nárok na lásku obce řeholní.

3. Ze společné pokladny mají se hraditi výlohy na služby Boží obce řeholní.

4. Konečně mají se z příspěvků členů hraditi výlohy spojené se správou obce pořádané.

234. Jest důležitý tento předpis řehole? Ano :

1. Láska přívětivá, která již v § 9. terciářům se prikazuje, musí se v první řadě činně ukázati oproti spolubratrům a spolusestrám téže obce terciářské. První kře-

sfané v Jerusalemě měli všechno společné. „Nebylo mezi nimi ani žádného chudého, neboť ti, kteří byli majiteli polí neb domů, prodávajíce je přinášeli peníze stržené za to, co prodávali, a kladli je k nohám apoštolů; rozdávalo se pak každému podle toho, jak bylo komu potřeba“. (Sk. ap. 4, 34.) Tato původní společnost majetku, kterou vynalezla křesťanská láska a jež žije ještě v klášterích, má v obcích terciářských nahrazena býti aspoň poněkud duchem neobmezené dobročinnosti, jakož vůbec v třetím řádě původní křesťanství má se dle možnosti znovu vžít.

2. V každé společnosti ať světské ať duchovní, třeba peněžních příspěvků, má-li umožněna býti správa. Proto příspěvky ve všech spolcích, proto v obcích kostelních sbírky a daně, proto též nutno žádati od terciářů příspěvky na potřebné výdaje správy. Platili příspěvky je povinností terciářův, jako zachovávat každý jiný předpis řehole. Správa obce řeholní vyžaduje mnohé věci, aby cílý život v ní panoval, ku př.: všem členům obce řeholní měly by pravidelně list řeholní „Serafinské Květy“ a příležitostně jiné vhodné tiskopisy dány býti zdarma s ohledem na nemajetné.

235. Kolik má každý terciář přispívat? V staré řeholi bylo, ať přispívají terciáři denarem. V nové řeholi výslovně řečeno, aby každý přispíval „dle poměrů jmění svého“. Nezávisí tedy úplně od dobré vůle terciáře, kolik má dáti, nýbrž příspěvek se má řídit podle jmění. Toho se nedbá náležitě.

236. Jak se mají odváděti příspěvky? Řehole o tom nerozhoduje, ponechává se představenstvu, věc upravit. Doporučuje se, stanovit určitý roční příspěvek

jako míru nejmenší, jež pokladník vybírá ode všech, kteří pro chudobu nejsou dispensováni. Kdežto míra nejmenší je pro všechny stejná, ponechává se jednollivcům podle jmění více přispívati při měsíčním shromáždění.

Péče o nemocné terciáře.

§ 13. Nemocné členy mají představení buď sami navštěvovati nebo o to se postarati, aby někdo jiný jim služby lásky prokazoval. Taktéž mají je, je-li nemoc povážlivá, napomínati a pohnouti, aby se záhy postarali o spásu duše své.

237. Proč zdůrazňuje řehole zvlášť povinnost návštěvy nemocných ?

1. Protože návštěva nemocných konaná v pravém duchu a pravým způsobem, je vynikajícím skutkem lásky milosrdné, který sám božský Spasitel vypočítává : „Nemocen jsem byl a navštívili jste mne.“ (Mat. 25. 36)

2. Poněvadž Písmo svaté doporučuje návštěvu nemocných. „Nelenuj navštívit nemocného, nebo pro takové věci utvrzen budeš v milování.“ (Sir. 7. 39.)

3. Poněvadž sv. František v tom je vzorem terciářům. Jakmile se obrátil, ošetřoval velmi rád malomocné a jeho bratři ho následovali v lásce k trpícím. Sv. terciáři činili totéž, jsouce naplněni duchem Kristovým a sv. Františka : sv. Ludvík, sv. Alžběta Portugalská a obzvláště sv. Alžběta Durynská.

238. Co předpisuje řehole o návštěvě nemocných ? Řehole považuje návštěvu nemocných a ošetřování jejich za podstatnou věc řádu, že ji staví jako oficiální záležitost obce řeholní. Proto výslovně praví, že to patří k povinnostem představenstva :

1. osobně navštěvovali nemocné terciáře; to náleží buď představenému aneb členu představenstva, jemuž návštěva nemocných byla svěřena, aneb ve větších městech představenému okrskovému.

2. Nemocným prokazovali všechny povinnosti lásky aneb je nechat konat jinými vhodnými osobami.

3. Je-li nemoc nebezpečná, nemocnému pomoci, aby se na smrt připravil, pečovatí především, aby včas přijal sv. svátosti umírajících.

239. Co znamená nemocnému prokazovati všechny povinnosti lásky? To znamená, pokud toho nemocný si přeje a oprávněn jest, postarali se o patřičné ošetřování nemocného v ohledu hmotném i tělesném, spojené s onou svatou účastí a láskou i pozorností, jaká přýští ze společné příslušnosti k řádu a nemocnému, tak milé jsou a jej i duševně občerstvují.

Aby se to umožnilo, má každá obec řeholní míti jakés spořádané ošetřování nemocných. To je první charitativní úkon obce řeholní, který jí řehole jako povinnost ukládá. Onemocní-li terciář, má se to hlásiti představenému. Ošetřovatelky nemocných nechat vycvičit na útraty řádové pokladny. Domácí ošetřování. Upravití noční opatrování. Přiměřená strava nemocných. Vhodná četba. Umístit v nemocnici katolické.

Poslední služba lásky.

§ 14. „Ku pohřbu úda zemřelého ať se dostaví členové místní i z okolí a ať se společně modlí Mariánské modlitby dle návodu svatého Dominika, t. j. sv. růženec a sice třetí díl celého růžence, na pomoc a

nebeskou útěchu zemřelého. Mimo to ať kněží při mši svaté a svěťší údové, možno-li jim, svatým přijímáním Těla Páně za věčné odpočinutí člena zemřelého milosrdně a ochotně prosí."

240. Jakou povinnost lásky mají terciáři k zemřelým členům? Když řehole předepsala terciářům, aby se ujímali s láskou nuzných svých spolubratří a nemocným prokazovali služby lásky a umírajícím přispěli, zůstává ještě služba lásky, která za hrob sahá. Řehole o tom předpisuje:

1. Pohřbu člena ať se účastní domácí terciáři i okolní. Tato účast má dle řehole býti korporativní.

2. Mají se při tom modlití pět desátků růžence a sice společně za zemřelého.

3. Mimo těchto společných modliteb mají jednotliví terciáři soukromě pamatovati na zemřelého, kněží při memento mše svaté, a věřící mají, možno-li obětovati sv. přijímání.

241. Co se v horlivých obcích koná ještě za zemřeleho? Jest mnohdy zvykem chvatilebným za každého zemřelého terciáře sloužití mši svatou, při níž terciáři se modlí společně sv. růženec, zvláště tehdy, když nebyli na pohřbu. Každá mše sv. sloužená za zemřelého terciáře má privilegium altaris.

242. Co zachovati při úmrtí terciářů?

1. Kdo umírajícího ošetřují ať pečují, aby páskem a škapulířem oděn byl, jde-li to.

2. Má-li velký řádový hábit, ať hledí, aby zemřelý byl jím oděn.

3. Na zprávě o smrti, budiž napsáno že byl členem třetího řádu, přál-li si toho zesnulý.

4. Představenému řádu má se ihned podati zpráva o úmrtí člena; při tom budiž udáno jméno a příjmení, ulice a číslo domu, den a hodina smrti i pohřbu. Nezapomeňte odevzdati lístek profesní zesnulého.

5. Úmrtí se oznamuje jednotlivým terciářům a udává se čas i místo pohřbu a mše svatě, buď v denních novinách, dopisem, aneb přilepením oznámení na dveřích chrámu řeholního.

Hlava III.

Úřady, visitace a řehole.

243. O čem jedná třetí hlava řehole? Kdyžtě bylo pojednáno v hlavě první o třetím řádu jakožto stavu řeholním, čili o náboženské stránce třetího řádu a v hlavě druhé o způsobu života terciářů ve světě, odpovídajícímu stavu řeholnímu, čili o mravní stránce, jedná hlava třetí o právní, čili společenské stránce třetího řádu, aneb o třetím řádu, jakožto sdružení.

244. Co pevně stanoví řehole pro třetí řád, jakožto sdružení? Řehole stanoví toto dvojí:

1. Poskytuje nárys organizace třetího řádu a 2. určuje způsob jednání pro disciplinu řádu, čili řádovou kázeň v tomto sdružení.

245. Co praví řehole o organizaci třetího řádu?

1. Řehole klade váhu na utvoření obcí řeholních t. j. žádá, aby terciáři v jednom místě spojili se v samostatné celky, které mají býti pořádány a řízeny jistými úřady. (§ 1.)

2. Různé obce třetího řádu v jednom okrsku, který velikostí roven jest okrsku některého kláštera řádu první-

ho, tvoří okrsek visitační, v jehož čele stojí visitátor, který je splnomocněncem nebo zástupcem místního představeného pro třetí řád.

3. O jiných způsobech organisace nezmiňuje se sice řehole, avšak tím, že nařizuje spojitost řádu s řádem prvním a klášterním třetím řádem, dává příležitost k dalšímu vybudování organisace. (§ 3 a 6.)

Organisace třetího řádu je v řeholi jen potud naznačena, pokud toho vyžaduje provádění disciplíny řádové. Na původní organisaci rovněž jako na podstatě třetího řádu novou řeholí Lva XIII., nebylo nic změněno. Otázka organisace hierarchické byla jasně rozluštěna, hlavně čtyřmi apoštolskými konstitucemi Benedikta XIII (Paterna Sedis Apostolicae z 10. prosince 1725, Ratio Apostolici Ministerii z 23. června 1726, Singularis devotio z 5. července 1726 a Exponi Nobis z 30. září 1729), a posledně listem Pia X. ze dne 4. října 1909, kterými pro vždy bylo rozhodnuto, že třetí řád tak sloučen je s řádem prvním v jeho třech odvětvích a s klášterním řádem třetím, že jmenovaným klášterním řádům sv. Františka je výhradně svěřeno vedení řádu třetího a že představení těchto, totiž generálové, provinciálové a místní představení jsou mocí svého úřadu představenými třetího řádu pro lidi světské.

246. Co stanoví řehole o kázni řádové?

1. Poskytuje nižším představeným řádové obce jisté podřadné právo kázeňské (§ 1.)

2. Uděluje hlavní moc kázeňskou nade všemi podřízenými obcemi řádovými visitátorovi, jenž dohlédá nad kázní při roční nebo častější visitaci. (§ 2. a 3.)

3. Jedině on může užítí nejpřísnějšího trestu kázeňského, totiž vyloučení z řádu. (§ 4.)

4. Tímto prováděním kázně řádové dodává se předpisům řehole váhy a moci, i když samy o sobě nezavazují pod hříchem. (§ 5.)

5. Nemožno-li v případech výjimečných zachovávat některý předpis řehole, žádá toho kázeň řádová, aby byla opatřena řádná dispens.

Obec řádová a její úřady.

§ 1. Úřady se mají vždy u přítomnosti k shromáždění svolaných údů odevzdávati. Tyto úřady trvejte tři roky. Svěří-li se komu nějaký úřad, nemá se ani zpečovati bez příčiny jej přijati, ani nedbale jej zastávati. -

247. **Co jest obec řeholní?** Obcí řeholní rozumíme spojení terciářů jednoho místa v pevné sdružení, čili samostatnou společnost, která je kanonicky zřízena a má vykázané oficiální místo v některém veřejném kostele.

248. **Proč je důležitým spojení terciářů v obce řeholní?** Poněvadž terciáři, kteří ve svých rodinách a povoláních po různu žijí, ztrácejí ponenáhle ducha řádu. zústanou-li ve svém snažení po vyšším cíli řádovém osamoceni. Sdružování chrání je před tímto nebezpečím. Jedině sdružení má s dostatek prostředků, aby jednotlivým členům dodávalo osvěžení ducha a život a udrželo je vždy horlivými v jejich snaze. Můžeme tedy obec řeholní přirovnati k rodině, která terciáře vychovává jako pravé dítky sv. Františka, jim ducha rodinného t. j. ducha Františkova dodává a je před nákazou ducha světského chrání.

249. Co se vyžaduje ke kanonickému zřízení obce řádové? Ke kanonickému zřízení je potřeba pěti podmínek:

1. Dostatečný počet terciářů, kteří složili již profes. Ačkoliv není stanoven určitý počet, tož přece musí býti tolik terciářů, aby mohla býti provedena pravidelná organisace; nejméně tedy dvanáct, kterýžto počet je též předepsán ku zřízení některého kláštera. Doporučuje se však, aby se zřizovala obec, kde je aspoň 20—30 terciářů.

2. Svolení biskupa diecesního, jak vůbec ku zřízení nějakého bratrstva nebo kongregace se vyžaduje. K uvarování pozdějších pochybností, nechť je to svolení písemné. Samozřejmě je, že zapotřebí též souhlasu správce kostela, při němž se řádová obec zřizuje.

3. Plná moc kněze, který obec zřizuje. Toto plnomocenství mají již samo sebou představení řádu prvního. Provinciál ve své provincii, místní představený v okrsku kláštera, dále visitátor, splnomocněný od místního představeného v okrsku kláštera, a konečně každý kněz, který byl od příslušného představeného z řádu prvního ku zřízení obce splnomocněn. U nás je zvykem, že provinciál dává písemnou delegaci ku zřízení obce.

4. Kostel nebo veřejná kaple, jakožto sídlo obce řádové. Kostel, ve kterém obec řádová byla zřízena, je zároveň místem pro společná shromáždění.

Sídlo obce řeholní může býti přeneseno též do jiného kostela, ovšem se svolením biskupa a představeného řádu, aniž bylo potřeba zříditi obec novou. Rovněž nevyžaduje se nového zřízení, když kostel, při němž byla řádová obec,

byl zbořen a třebaš na jiném místě znova vystavěn. V témže kostele může býti zřízeno více řádových obcí.

5. Výkon zřízení podle ceremonciátu třetího řádu. O vykonaném zřízení sepíše se protokol, který podepíše splnomocněný kněz a dožádání svědci.

250. Kterých úřadů potřebuje obec řádová?
Řehole mluví jen povšechně o úřadech obce řeholní a neurčuje při tom počtu ani povinností, poněvadž si přeje, aby to, co bylo zděděno, bylo i na dále zachováváno. Podle starého způsobu má každá obec představeného čili ministra, assistenta čili zástupce představeného a podle velikosti obce několik radů čili diskretů. Tito ve spojení s duchovním ředitelem obce tvoří představenstvo obce řádové.

251. Které úřady jsou v obci řádové a jaké povinnosti ukládají?

1. Úřad představeného čili ministra. Představený stojí v čele terciářů a povinností jeho je věnovati obci veškeru péči, obeznámiti se se stavem obce, dohlížeti na všechna jednání, aby mohl při vyskytnuvších se chybách a obtížích účinně zasáhnouti a o napravení nepořádků se postarati. Představený je ve stálém styku s ředitelem obce a podává visitátorovi při kanonické visitaci zprávu.

2. Úřad assistenta čili zástupce představeného. Povinností jeho jest svorně s představeným spolupracovati a za jeho nepřítomnosti nebo nemoci úřad představeného vésti.

3. Úřad tajemníka čili jednatele. Piše protokoly o schůzích, obstarává písemné práce a vede kroniku obce.

4. **Úřad pokladníka.** Hospodaři podle rozkazu představeného se jměním obce, vede knihu příjmů a vydání a výplaty provádí jen se schválením představenstva a na písemný poukaz představeného.

5. **Úřad novicmistra.** Novicmistr má na starosti seznamy čekatelů a noviců, dozírá na ně, pečuje o ně, seznamuje je s předpisy a cvičeními obce, poučuje je o obřadech obláčky a professe, hlásí je představenstvu před obláčkou a professí a zaznamenává do knihy vykonanou obláčku a professi. Je přítomen poučování noviců, která koná ředitel obce.

6. **Úřad navštěvovatele nemocných.** Úkolem jeho je navštěvovati nemocné terciáře jak předpisuje řehole, starati se o ně a přispěti jim v případě nouze pomocí a podporou a oznámiti úmrtí člena představenému.

7. **Ostatní řádové** náleží k představenstvu a mají dle nejlepšího vědomí a svědomí sloužiti obci řádové.

Podrobné upravení úřadů a správy jednotlivých obcí řídí se nařízeními, jež vydávají vyšší představení.

252. Která ustanovení platí pro porady řádových obcí? Podle řehole je tato otázka nerozhodnuta, avšak podle ceremoniálu vyžaduje se toto :

1. Každý měsíc má se konati sezení představenstva.

2. Členové představenstva zaujímají své místo podle pořadí své hodnosti.

3. Všichni mají stejný hlas a rozhoduje se většinou hlasů. Při stejném počtu hlasů rozhoduje ředitel.

4. Porada se začíná a končí předepsanou modlitbou.

253. Které vlastnosti má míti člen představenstva? Vyžaduje se jistý úsudek a vzdělání, jež je dle po-

měří města nebo venkova různé. Dále mají býti osobně neodvislími, aby měli dostatečnou volnost jednání. Necht jsou povahou klidní a rozvášní, aby nerozumnou horlivostí mnohé záležitosti nepoškodili. Hlavně však se vyžaduje pravý Serafinský duch, horlivost a zájem pro věci řádové. Kromě toho musí býti mlčeliví t. j. nesmějí nikomu mimo představenstvo sdělovati, čeho se dověděli ve svém úřadě.

254. Jakým způsobem se předávají úřady řádové?

1. Řehole zmiňuje se jen, že úřady se předávají při shromáždění a ceremoniale určitěji poučuje, že děje se tak volbou terciářů, kteří mají profess a uvádí pro volbu předepsané obřady. Tento prastarý zvyk je pravidelně zachováván při ustavení se představenstva.

2. Výjimkou dovoluji generální statuty papeže Innocence XI. užší volbu, kterou provádí staré představenstvo s přibráním několika starších terciářů; avšak tohoto způsobu volby se neužívá.

3. Při založení nové obce řádové jmenuje představenstvo visitátor nebo delegovaný kněz.

255. Čeho třeba dbáti při volbě?

1. Volbě předsedá visitátor nebo ředitel, jím zplnomocněný.

2. Voliti a volen býti může každý terciář s professí, jenž náleží k řádové obci.

3. Těm, kteří se volby zúčastní, rozdají se volební lístky, na nichž je napsán dvojnásobný nebo trojnásobný počet jmen, nežli je počet členů představenstva. Na tomto lístku poznamená každý volič křížkem jméno toho, koho

volí. Lístky mohou se rozdati již před shromážděním. Při shromáždění seberou se hlasy, zkoumá se, jsou-li platny a sčítá se počet jejich, pro jednotlivého kandidáta; rozhoduje většina hlasů. Volič svého jména na lístek nepíše, aby byla zachována tajnost hlasování.

4. Volič je zavázán ve svědomí dáti hlas tomu, koho považuje za nejvhodnějšího pro vedení záležitostí obce.

5. Výsledek volby se ihned při shromáždění ohlásí a volba zakončí se předepsanou modlitbou.

6. Není-li visitátor volbě přítomen, zašle se mu výsledek volby k potvrzení.

7. Po volbě, ve schůzi k tomu svolané, přidělí se těm, kdož byli zvoleni úřady.

256. Je volno terciáři nabízený úřad přijmouti neb odmítnouti? Jen z důležité a vážné příčiny je dovoleno odmítnouti nějaký úřad; o tom však rozhoduje visitátor nebo ten, kdo volbě předsedá.

257. Je doba úřadu stálá, nebo je omezena na určitou lhůtu? Řehole předpisuje určitě lhůtu tří let pro dobu trvání všech úřadů. Již stará řehole předpisovala totéž, aby se nezahnízdil u představených duch odporující evangeliu, totiž duch pýchy, domýšlivosti a panovačnosti. Tím však není vyloučeno nové zvolení bývalého člena představenstva; je však radno, aby celé představenstvo nebylo znovu voleno, a přec žádoucno, aby aspoň polovina byla ze starého představenstva.

258. Co jest činiti, když některý člen představenstva neplní svých povinností? V tom případě má jen visitátor právo zakročit. V případě, že některý člen

z představenstva vystoupí, má visitátor jmenovati náhradníka.

259. Kdo stojí v čele obci řeholní? Ředitel, jakožto duchovní vůdce obce. Církev nesvěřuje laikům úřadu věsti duše cestou svatosti; toto vedení zůstává vyhrazeno kněžím. Řehole nemluví sice výslovně o řediteli, nýbrž jmenuje toliko v druhém paragrafu visitátora, jakožto duchovního představeného všech obcí řádových v okrsku kláštera; avšak ceremoniale zmiňuje se o něm častěji. On je visitátorem ve své obci řádové, ať je již knězem světským nebo řeholním. Jeho pravomoc je delegovaná a osobní t. j. sahá tak daleko, v jaké míře byla mu od představených prvního řádu udělena a platí jen pro jeho osobu, vylučujíc právo jmenovati si zástupce. Je-li tato pravomoc udělena trvale, podrží ji i v tom případě, když přijde na místo, kde je některá obec řádová, třeba byla založena jinou větví prvního řádu. (4. března 1903.) Obyčejně bývá plná moc udělena pro zvlášť jmenovanou obec řádovou. Plná moc poskytuje řediteli práva oblékati do řádu, přijímati professe, konati shromáždění, udělovati veřejné papežské požehnání a generální absoluci, řídit obec řádovou, udržovati řeholní kázeň a předsedati schůzím představenstva. Vše to děje se ve smyslu řehole a nařízení představených řádů sv. Františka. Ředitel má povinnost pozvati jednou za rok visitátora k předepsané visitaci. (§ 2.)

Visitace obce řádové.

§ 2. Dohlížitel či visitátor ať pilně přihlíží, zda předpisy řeholní náležitě se plní. Proto má každoročně, dle potřeby častěji, podle možnosti všechny obce řádové navštívit a schůzi konati, nařídív, by

se k ní všichni představení a členové dostavili. Dá-li visitátor někomu stran úřadu napomenutí nebo vážný rozkaz, nebo uloží-li některému údu za trest spasitelné pokání, má je tento pokorně přijati a nevzpírali se chybu napravit.

260. Jest úřad visitátora roven úřadu ředitele?

Nikoli ; rozdíl mezi těmito úřady je tento :

1. Visitátor je zástupcem místního představeného z prvního řádu a má tudíž moc, jako místní představený (de iure) vykonává nad celým třetím řádem svého okrsku. I když moc visitátora je pouze přenesená a delegovaná, je přece jen nejvyšší, kdežto ředitel má jen omezenou, přesně ohraničenou moc vyřizovati běžné záležitosti obce. Nemůže však jako visitátor předepsati a potvrditi volby, plnou moc jinému předati, a mimo svou řádovou obec pravomoc vykonávati.

2. Úřad visitátora může býti od představených prvního řádu dvojím způsobem ustanoven. Buďto je visitátor pověřen visitací pro jednotlivý případ v určité obci a po vykonání visitace jeho úřad přestává, aneb pověřen je úřadem visitátora trvale pro celý okrsek kláštera, takže bez zvláštního nařízení koná visitace ve svém okrsku a zastupuje místního představeného ve všech záležitostech třetího řádu (ad universitatem causarum cum iure subdelegandi).

3. V našich krajích vykonává úřad visitátora onen řeholník, který byl jmenován ředitelem třetího řádu v některém klášteře.

261. Jaký význam má kanonická visitace? Visitace je nejlepším prostředkem k udržení kázně řádové

mezi terciáři a v obci řádové. Vlastně celá třetí hlava řehole věnována je této záležitosti. Visitace je nepostrádatelným zevnějším projevem třetího řádu a těžištěm jeho veškerého vedení, takže nemožno dosti se vysloviti o její důležitosti a nutnosti. Ne bez příčiny považuje ji apoštolská stolice za přísnou povinnost a udává pro ni přesných návodů. Třetí řád zkvétá tam, kde se pravidelně koná, kde však nikoli, tam je úpadek nezadržitelný.

Visitace má zjistiti, zda terciáři zachovávají řeholi a má je povzbuditi k horlivému plnění povinností řádových. Za tím účelem prohlíží visitátor knihy řádové obce, přesvědčí se, zda-li daná nařízení byla zachována, zjistí mravní, náboženský a hmotný stav obce, dotáže se na výkony a práce, povzbudí k další činnosti, varuje před přestupky a snaží se zvěděti, zda nemocní členové jsou navštěvováni, a zda se chudým poskytuje podpora. Zkrátka, dbá o všechno, co prospívá blahu celku i jednotlivců. Z toho je patrné, že úřad tento vyžaduje velké rozvážnosti a umírněnosti. Visitace nemá poskytovat příležitosti k zlomyslnému udavačství. Veškerá nařízení visitátorova mají se díti ve shodě s ředitelem řádové obce.

262. Jak často má se konati visitace? Řehole stanoví přesně :

1. visitace má se konati pravidelně jednou za rok. Koncil tridentský předpisuje provincialům, že mají každoročně všechny kláštery visitovati a tudíž povinnost ukládá jim stolice apoštolská pro terciáře. Jsou tedy terciáři v příčině kázně na roveň postaveni vlastním řeholníkům, a tato myšlenka má v nich vzbuzovati úctu k jejich povolení v třetím řádě ;

2. může býti konána též mimořádná visitace, když dán dostatečný důvod.

263. Kterak se koná visitace? Terciáři nemají považovati visitaci za pouhý zevnější výkon, jemuž není nutno se podrobiti, nýbrž mají uposlechnouti vyzvání, aby se dostavili na shromáždění a ke zvláštnímu představení se visitátorovi.

1. Oznámení visitace děje se při měsíčním shromáždění s udáním dne visitace.

2. Představení se visitátorovi. Každý terciář má povinnost se představit a vydati počet z toho, jak zachovával řeholi. Je to úkon povahy nábožensko-kázeňské vůči řádnému představenému. Při představení si prosí nejdříve terciář za požehnání a žaluje na sebe přestupky řehole. Odpovídá upřímně na dané otázky týkající se řádové obce, při čemž bedlivě se chrání, aby neporušil příkazu lásky k bližnímu.

3. Schůze představenstva a předsednictví visitátora děje se proto, aby podána byla zpráva o stavu obce, podepsány byly knihy a záznamy, a pojednáno bylo o případných nařízeních.

4. Při všeobecném shromáždění terciářů oznámí se rozhodnutí a nařízení s případným napomenutím.

5. Obřady se konají přesně podle ceremoniálu.

264. Jak se má zachovati visitátor ve smyslu řehole vůči chybným terciářům? Poněvadž úkolem visitace je odstraniti zlovyky a zachovati řeholní kázeň, proto je nutno zakročiti proti přestupkům řehole. V hodně tedy předpisuje řehole visitátorovi troji

z působení jednání s chybuujícími: 1. nejčastěji dostačuje již, když jako otec laskavě chybuující napomíná; 2. ve vážnějších případech, je potřebno, aby jako představený přísně poroučel; 3. konečně jako soudce ukládá chybám přiměřené pokání, a sice tajné, jsou-li přestupky neznámy, nebo veřejné, stala-li se chyba veřejně.

Řehole výslovně poroučí terciářům, aby pokorně přijali napomenutí, rozkazy a pokání od visitátora. Totéž dobrovolně slíbili terciáři při skládání řehole. „Jak dobré jest když ten, který byl pokárán, jest ochoten činiti pokání“. (Sirach 20—4.)

265. Co mají činiti terciáři, když se roční visitace nekoná? Terciáři, obzvláště ti, kteří žijí porůznu, mají se dostaviti občas ke svým představeným, a mají vydati počet ze zachovávání řehole; zároveň mají jim přednésti své pochybnosti o záležitostech řádových.

Jmenování visitátora.

§ 3. Visitátoři mají býti bráni z Prvního řádu sv. Františka nebo z Třetího řeholního řádu (v klášterích žijících) a ustanoví je kustodové aneb kvardiánové, když za to požádáni byli. Úřad visitátora člen nekněz přijati nesmí.

266. Komu může býti svěřen úřad visitátora? Je samozřejmo, že úřad visitátora může býti svěřen kněží z prvního řádu sv. Františka nebo z klášterního třetího řádu, neboť třetí řád povstal z řádu prvního a má s ním společný cíl tím, že dokonalost evangelickou spojuje s životem ve světě v duchu sv. Františka, Kdo jiný může vhodněji převzítí vedení nežli ten, kdo v první řadě

je povolán následovati sv. Františka! Jakmile idea třetího řádu byla uskutečněna v podobě náboženské společnosti, může se tato společnost rozvíjeti sice samostatně a neodvisle od prvního řádu, avšak stolice apoštolská uznala za dobré, aby třetí řád měl oporu a péči v řádu prvním. Toho má dosáhnouti především pomocí visitátorů. Když tedy se řádové obce této povinnosti zanedbávají, provinují se proti své hlavní povinnosti a jest otázkou, zda jim přináležejí výhody a milosti třetího řádu.

267. Kdo svěřuje úřad visitátora? Řehole stanoví, že představení prvního řádu jsou oprávněni a povinni jmenovati visitátory a sice kvardiáni pro okrsek svého kláštera a provinciálové pro celou provincii.

268. Komu nemůže býti svěřen úřad visitátora? Řehole poznamenává výslovně, že „úřadu visitátora nesmí přijati laik.“ Visitace je akt církevní jurisdikce a je proto neknežím (laikům) zakázán. Jen v případech výjimečných a při nedostatku kněží řádových ustanovuje apoštolská stolice kněze světské za visitátory. Laikům nebývá dispens udělována nikdy.

Vyloučení z třetího řádu.

§ 4. Neposlušní a vůbec škodliví členové budtež po druhé a po třetí na povinnosti své upamatováni; nenapravitelní budtež z řádu vyloučeni.

269. Kterí terciáři mají býti z řádu vyloučeni? Řehole jmenuje dva druhy těch, kteří mají býti vyloučeni, a sice:

1. **Neposlušní**, t. j. takoví, kteří tvrdošijně nechtějí se podrobiti kázní řádové, dopouštějí se tedy hrubších poklesků proti řeholi a po několikerém napomenutí a

uloženém pokání se nelepší. Když na př. terciář navštěvuje stále divadla a taneční zábavy, vytrvale straní se měsíčních shromáždění, nepodrobuje se předpisům obce, o osobách, jimž jsou v obci řádové svěřeny úřady, nectně mluví, má býti třikrát napomenut s případným uloženým pokáním. Nepolepší-li se, je v zájmu obce, aby byl vyloučen.

2. Řádu škodliví členové, kteří špatným příkladem, nebo pohoršením působí řádu nečest. Dlužno je rozeznávali mezi veřejnými chybami, které porušují a které neporušují čest. Při těchto je třeba se častěji pokusiti o polepšení, při oněch možno ihned přikročiti k vyloučení.

270. **Kdo má právo vyloučiti?** Předepsané trojí napomenutí má dáti ředitel, vlastní vyloučení přísluší visitátorovi. Vyloučení má se oznámiti obci řádové, neběželi o nějaký tajný případ. Člen jednou vyloučený nemá býti tak snadno znovu přijat.

Řehole nezavazuje pod hříchem.

§ 5. *Přestoupil-li snad kdo tyto předpisy řeholní, věz, že se proto žádného hříchu nedopustil, leda ve věcech, které beztoho přikázáním Božím a církevním se nařizují.*

271. Jaká je závazná moc předpisů řehole?

1. Jakkoli řehole klade důraz na zachovávání předpisů a provádění kázně poroučí co nejprísněji, lož přece nechce v ničem vázati svědomí terciářů pod hříchem, ani těžkým, ani lehkým. Předpisy řehole mají vésti ku křesťanské dokonalosti nikoli bázní, nýbrž silou lásky a horlivosti, aby ve všem „jho Páně bylo sladké a břímě jeho lehké.“ (Kat. 11.—30.)

2. Slova professe „připovídám zachovávatí...” nejsou slibem a příslibením ve svědomí zavazujícím, nýbrž jen slavnostním rozhodnutím zevnějším zachovávatí řeholi, jak ona toho vyžaduje, t. j. nikoli pod hříchem.

3. Pokud pravidla řehole obsahují příkázání Boží a církevní, samozřejmě zavazují terciáře pod hříchem jako ostatní věřící.

4. Slova professe „za přestupky proti řeholi zadost učiniti” neznamenaají, že zavazuje se terciář pod hříchem vykonati uložené pokání, nýbrž, že jako člen třetího řádu uznává kázeň řádovou a jí se podrobuje.

5. Třeba nejsou přestupky řehole hříchem, jsou přece jen příčiny přestupků více méně hříšné, nebo aspoň nebezpečné, jako nedbalost a lenost, jakákoli náruživost, bázeň lidská, pohrdání představenými a znova se vltírající světský duch. Kdo tedy v záležitostech svědomí vážně si počíná, sám sobě klásti bude počet ze zachovávaní pravidel řehole.

Dispens od předpisů řehole.

§ 6. Nemůže-li některý člen z důležité a spravedlivé příčiny některé předpisy této řehole zachovávatí, jest dovoleno dáti mu v té věci prominutí, aneb po případě něco jiného za to uložití. K tomu dává se řádným představeným jak Prvního tak Třetího řádu sv. Františka, jakož i dotyčným visitátorům plná moc a právo.

272. Co praví řehole o dispensi? Všechny předpisy řehole jsou tak mírné a lehké, že se jen při troše dobré vůle dají plnit. Neměla by se vlastně ani odchylka nějaká od nich státi, neboť právě četné dispense, které pro předpisy staré řehole byly nutny, zeslabily řádovou

kázeň a bezmocným učinily třetí řád. V nové řeholi vlastně jen ve dvou bodech může býti důvod pro dispens, totiž půst a návštěva měsíčního shromáždění. Zcela po právu předpisuje tedy řehole, aby dispens nedávala se jen le-dabyly, nýbrž z důležitých a spravedlivých příčin, a to moudře, t. j. nikoli všeobecně a navždy nebo na delší dobu, nýbrž toliko pro určité případy. Také zřídka má býti dispens úplná, raději se má dít způsobem záměny, t. j. místo předpisu řehole má se uložit náhradou jiný skutek. Z tohoto vážného pojetí řehole vysvítá, jak pohlížeti na ty, kdož si dispense nevyžádají, nýbrž dispensují se samovolně. Tím povrhují řádovou kázní a pozbývají účasti na milostech třetího řádu. Vůbec neměli by býti přijímáni ti, kterým již od počátku musila by býti udělena dispens v několika bodech řehole.

273. Kdo má právo udělit dispens? Právo toto mají představení prvního a klášterního třetího řádu i visitátoři; také ředitelé řádu musí je míti, ale jen v působnosti přenesené. Zpovědníci nemají tohoto práva. V nejnutnějších případech možno dispens předpokládati.

V.

O odpustcích a privilejiích třetího řádu.

274. Co jsou odpustky? Odpustky jsou od církve udělené odpuštění časných trestů za hříchy, jichž bychom si museli odpykati po odpuštění hříchů buď zde na zemi aneb v očistci. Čeho se nám nedostává k našemu zadostiučinění, nahraňuje církev z pokladu přebohatého zadostiučinění Krista a svatých.

275. Kolikere jsou odpustky? Odpustky jsou dvojí: plnomocné, jimiž získáváme odpuštění celého trestu časného a neplnomocné, jimiž se odpouští pouze určitá část trestů za hříchy.

276. Proč si máme vážit odpustků? Z mnohých důvodů:

1. Sněm Tridentský prohlašuje za pravdu víry, „že užívání odpustků jest pro lid křesťanský velmi užitečno.“

2. Světcí a učitelové církve zdůrazňují jejich cenu a odporučují jich užívání, tak na př. praví sv. Ignác z Loyoly: „poněvadž odpustky zasluhují takové vážnosti a úcty, že nemohu jich ani přiměřeně oceniti, mohu pouze při veškeré lásce a úctě, již jsem Bohu povinen, vás prositi a zapřísahati, byste si jich pečlivě vážili.“

277. Jaký prospěch skytá užívání odpustků?

1. Odpustky shlazují časné tresty za hříchy.

2. Nabádají k pravému pokání a polepšení, neboť bez kajícího smýšlení není odpuštění trestů.

3. Podporují častější přijímání sv. svátostí a návštěvu chrámu Páně; povznášejí církevní smýšlení, neboť jsme nabádáni modliti se za církev a její nejvyšší hlavu.

4. Utěšují horlivé duše v jich bázni před božskou spravedlností.

5. Jsou snadným prostředkem, bychom trpícím duším v očistci přispěli křesťanskou láskou.

278. Má třetí řád mnoho odpustků? Třetí řád jest bohatě nadán odpustky, ba terciáři mají v tom ohledu přímo přednost. V konstituci Lva XIII. ze dne 30. května 1883 byl sestaven nový seznam odpustků a výsad třetího řádu. Brevem ze 7. září 1900 byl tento seznam rozmnožen a obohacen četnými odpustky. Kongregace odpustků

uveřejnila 11. září 1901 z obou papežských výnosů autentickou sbírku. (Summarium.) Konečně nejnověji papež Pius X. apoštolským listem z 5. května 1909 udělil třetímu řádu společenství se všemi odpustky prvního a druhého řádu sv. Františka. Terciáři mají horlivě používatí tohoto pokladu odpustkového, avšak nejdůležitějším přece jenom zůstává duch řádu a ctnosti, jichž dle řehole si mají získati a je konati. Čím horlivějšími budou, tím jistěji se stanou odpustků účastnými.

279. Které jsou všeobecné podmínky k získání odpustků? Tři věci se vždy vyžaduje: Intence čili úmysl, stav posvěcující milosti a splnění předepsaných skutků.

1. **Úmysl.** Musíme míti vůli získati odpustky. Než činného úmyslu není zapotřebí, postačí všeobecnější, takto habituelní úmysl. Jestli že jsme si totiž všeobecně umínili získati všechny odpustky spojené s vykonanými skutky, získáváme skutečně všechny tyto odpustky, poněvadž onen habituelní úmysl trvá dále, dokud jsme se ho nezřekli. Abychom však s nimi spojené zbožné skutky vykonali s větší zbožností a horlivostí, jest lépe, přesněji a určitěji na tyto odpustky mysliti.

2. **Stav posvěcující milosti.** K získání odpustků požaduje se stav milosti. Bůh a církev nechťěji odpustiti tomu časné tresty, kdo ještě zasluhuje věčného trestu. Dokud trvá vina hříchu, neodpouští Bůh trestu za ně. To platí i o hříších všedních.

3. **Předepsané skutky** musí býti vykonány osobně (vyjma almužny), úplně, v naznačený čas, na předepsaném místě a též v duchu zbožnosti a kajicnosti. Pořad jich konání jest v řeholi ponechán libovůli, na př. návštěva chrámu může býti před nebo po přijímání svátostí. Jed-

notlivé podmínky, na něž při plnomocných a neplnomocných odpustcích třeba bráti ohled, jsou: Přijímání sv. svátostí, totiž pokání a svátost oltářní, návštěva chrámu, modlitba odpustková a doba odpustků.

280. Co platí o přijímání sv. svátostí? Při všech plnomocných odpustcích předepsáno je přijímání sv. svátostí, vyjma odpustky růžence Františkánského, při odpustcích 6 Otčenášů a při odpustcích v hodině smrti, není-li přijímání sv. svátostí více možným.

1. Zpověď jest nutným požadavkem i pro ty, kteří jsou ve stavu milosti (19./V. 1759), absolutně však není nutná (6./V. 1852). — Dle svolení papežské stolice z 23. dubna 1914 postačí k získání odpustků zpověď vykonaná *8 dní před dnem odpustků*. (Can. 931, 1.) — Ti, kteří pravidelně nejméně 2krát v měsíci (vyjma jsou-li odůvodněné překážky) se zpovídají, mohou získati všechny odpustky. (Can. 931, 3.) K získání odpustků, vyjma odpustky jubilejní (Can. 931, 3), postačí zpověď vykonaná během 8 dnů následujících po dnu odpustku (Can. 931, 3). Pro ty, kdož přijímají denně neb skoro denně, nepřichází zpověď jako podmínka odpustků vůbec v úvahu.

2. Sv. přijímání může se vykonati již den před tím. (6. října 1870.) Je též dovoleno přijímati v některý z 8 dnů po dnu odpustků. (Can. 931, 1.) Přijímání velikonoční platí též pro získání odpustků. (10. května 1844.) Jednou a touže zpovědí a přijímáním mohou se získati všechny na ten den připadající odpustky, i volně zvolené, splní-li se přesně všechny ostatní k získání stanovené podmínky. (29. února 1864.) Zpověď a sv. přijímání mohou se vykonati v libovolném kostele. (22. července 1847.) Přijímá-li se v chrámě, pro nějž jsou odpustky uděleny a pomodlí

se při tom modlitba odpustková, jest tím splněna trojí podmínka odpustků. Jsou-li odpustky pro nějakou pobožnost na celý měsíc, nebo na devět a více dnů tu přijímání svátostí může býti vykonáno během 8 dnů, po posledním dnu oněch pobožností. (8. prosince 1897). Nemocní a zotavující se terciáři mohou všechny plnomocné odpustky i generální absoluci získati v libovolný den mezi oktávou slavnosti odpustků, tedy i libovolně se zpovídati a přijímati. (11. září 1901.) Nemocným, kteří nemohou vyjít z domu, může z p o v ě d n í k přijímání a návštěvu chrámu změnit v jiný skutek. (16. ledna 1886.)

281. Co platí o návštěvě chrámu? Návštěva chrámu vyžaduje se pouze tehdy, je-li to vý s l o v n ě předepsáno. Předpisuje-li se pouze v š e o b e c n ě návštěva chrámu, pak se to může dít v každém chrámu anebo v každé veřejné kapli. Kaple seminářské, ženských klášterů, konviktů a pod., k nimž věřící nemají veřejného a volného přístupu, za veřejné kaple se nepovažují. (22. srpna 1842.) Chce-li kdo v jeden den získati více odpustků, při nichž jest předepsaná návštěva chrámu, tu nepostačí jediná návštěva s několikanásobnou modlitbou odpustků, nýbrž návštěva se musí opakovat (třebas i pouhým odchodem z chrámu a opětným vstupem) kolikrát právě odpustky získati chceme. (29. února 1864.) — Při návštěvě chrámu postačí mravní přítomnost, kdyby snad dvěře chrámové byly zavřeny aneb přístup pro nával znemožněn. Návštěvu možno před anebo po obvyklých podmínkách odpustků vykonati. (19. května 1759.) Návštěva chrámu musí se dít s věřícím a zbožným smýšlením, t. j. s úmyslem ctíti Boha samého anebo v jeho svatých. Ústní modlitby při tom není třeba, nepožaduje-li se mimo náv-

števý výslovně nějaká „modlitba odpustků“. Pro terciáře jest při mnohých odpustcích předepsáno navštívení ony kostely, při nichž má obec řádová své sídlo. Na všech místech, kde takový chrám aneb veřejná kaple se nalézá, mohou terciáři tyto odpustky pouze návštěvou těchto kostelů získati. Není-li však v bydlišti terciářů takového chrámu, musí k získání odpustků navštívení vlastní chrám farní aneb ten, při němž je jejich duchovní správce. (11. září 1901.) Touto výsadou mohou terciáři získati všudy odpustky Františkánů, Minoritů, Kapucínů, Klášterního třetího řádu a Klarisek, navštíví-li tam, kde kostel jmenovaných není, svůj chrám farní. Dbáti jest též toho, že dle dekretu z 28. srpna 1903 řeholní společnosti, jež jsou nějak jménem neb rouchem s některou odnoží prvního řádu ve vztahu, ku př. Františkanky, Křížové sestry atd., mohou vstoupiti s prvním řádem v odpustkovou společnost, takže jejich chrámy aneb veřejné kaple mají tytéž odpustky, jaké povoleny jsou kostelům řádu prvního. Má-li tuto výsadu ten neb onen kostel, o tom se musí terciáři sami přesvědčiti. Jsou-li na určitý svátek s návštěvou řádového chrámu spojeny plnomocné odpustky, tu mohou tyto v místech, kde jest více Serafinských řádových kostelů, býti získány v každém tomto chrámě jednou. (13. září 1905.) Terciáři bydlící v seminářích, nemocnicích, konviktech atd., nemohou-li pro nějakou překážku navštívení chrám odpustkový, mohou navštívení svou kapli domácí. (18. července 1902.) — Nemocní a uzdravující se terciáři, nemohou-li opustiti přibytku, získávají (bez další dispense zpovědníka), pomodlí-li se 5 Otčenášů a Zdravasů odpustky tak, jakoby byli navštívili ko-

stel shromáždění. (11. září 1901.) — Členové některého bratrstva aneb kongregace, tedy i terciáři, nemohou-li vykonati předepsanou návštěvu kostela, mohou si tuto návštěvu od svého zpovědníka dáti zaměnit v nějaký jiný skutek. (16. července 1887.) Tělo výsady mohou na př. použítí terciáři většího města, je-li návštěva kostela řádového pro velkou vzdálenost spojena s obtíží.

282. Co platí o modlitbě odpustkové? Modlitba odpustková musí býti ústní. (3. září 1888.) Může býti libovolná, nejsou-li označeny určité modlitby; pětikrát Otčenáš a Zdravas postačí. Jinak zavazující modlitba nestačí k získání odpustků, vyjma, že by zpovědník uložil kající modlitbu, s níž spojeny odpustky. (14. července 1901.) — Modlitby odpustkové mohou se vykonávat střídavě s jinými. (29. února 1820.) Nepředpisuje-li se odpustkům návštěva kostela, může býti modlitba odpustková vykonána kdekoli, (na př. při papežském požehnání, aneb generální absoluci.) — **Odpustková modlitba musí býti vykonána na úmysl sv. Otce,** to jest: vyvýšení církve, rozšíření víry, vyhlazení bludů, obrácení hříšníků, mír, pokoj a svornost mezi křesťanskými vladaři a ostatní potřeby křesťanstva

283. Co platí o době odpustků? Odpustky jsou mnohdy stanoveny na určitý čas, většinou na určitý den. Doba odpustků jest obvykle spojena s přirozeným dnem a trvá od půlnoci do půlnoci (12. ledna 1878) není-li jinak poznamenáno. V této době musí pak všechny předepsané skutky aneb podmínky odpustků, neplatí-li jiné výsady, býti splněny. Výsady jsou ohledně zpovědi a přijímání a pak času k návštěvě chrámu. Dne 26. ledna 1911 dovolil Pius X., že návštěva chrámu pro

všecky odpustky bez výminky plnomocné i neplnomocné může se vykonalí ne pouze od půlnoci do půlnoci, nýbrž již odpoledne předcházejícího dne před dnem odpustků. Některé svátky řeholní od jednotlivých odvětví řeholních slaví se v různé dny, na př. sv. Rocha 17. srpna u Františkánů, 26. srpna u Kapucínů; je dáno terciářům na vybranou, by se přidrželi kalendáře těch neb oněch. (12. června 1912.) — Odpustky platí pro určitý stanovený den, třebas by svátek byl přeložen k vůli jinému vyššímu svátku na den jiný. Odpustky na svátek sv. Paskála (17. května) lze získati pouze dne 17. května, třebas na ten den připadly svátky svatodušní. Jinak jest tomu ovšem, byl-li svátek světce přeložen trvale.

284. Smíme odpustky pohrdati pro obtížné podmínky? Nikoliv, neboť:

1. odpustky jsou povolení milostí, na něž nemáme nároků, jež musíme získati cestou předepsanou.

2. Třebas splnění podmínek jest obtížné, tu přece lehčím jest ještě vždy toto pokání než pokání, jež bychom si byli zasloužili za své hříchy zde neb na onom světě.

3. V přesném zachovávaní a plnění podmínek jest akt poslušnosti k církvi, čímž nejspíše býváme uvedeni v náladu k získání odpustků.

P o z n á m k y k n ě k t e r ý m z v l á š t n í m o d p u s t k ů m.

1. Papežské požehnání.

285. Co jest papežské požehnání? Jest to požehnání, jež splnomocněný kněz ve jménu náměstka Kristova na zemi uděluje terciářům dvakrát za rok, s nímž

spojeny jsou plnomocné odpustky. Rozumí se tím papežské požehnání, jež papež od pradávna, o čtyřech velkých svátcích — na Zelený čtvrtek a na Hod Boží velikonoční ve chrámu sv. Petra, na Nanebevstoupení Páně v Lateráně, na Nanebevzetí P. M. v St. Maria Maggiore — z balkonu těchto chrámů uděloval shromážděným zástupům Římanům a cizincům co nejslavněji. Časem přenesli papežové tuto pravomoc i na jiné, a li jménem jejich udílejí toto požehnání s plnomocnými odpustky. Tak mají biskupové plnou moc dvakrát za rok a sice na Hod Boží velikonoční a na některý jiný velký svátek, po velkých službách Božích je udělovat. Totéž papežské požehnání uděluje se terciářům v každé řádové obci dvakrát za rok.

286. Čeho třeba dbáti při papežském požehnání?

1. Aby plnomocné odpustky mohly býti získány, jest předepsáno přijetí sv. svátostí a modlitba na úmysl sv. Otce, nikoli však návštěva chrámu.

2. Jest ponecháno dobrozdání ředitele řádu, aby si sám stanovil ony dva dny papežského požehnání; nesmí se udělovati však v týž den a v témž místě (městě), kde je uděluje biskup. (7. července 1882.)

3. Smí se udělovati pouze řádně shromážděným terciářům t. j. k shromáždění svolaným členům kanonicky zřízené obce řádové, anebo za tím účelem svolaným terciářům z míst, kde takové kanonické obce není. Nikdy se nesmí udělit soukromě, aneb jednotlivým terciářům, aneb ve zpovědnici, ani nemocným.

4. Oprávnění k udílení jsou představení prvního řádu, visitátor a od nich jmenovaný ředitel řádové obce, též kněz, jenž jest od představených ustanoven k řízení onoho

shromáždění, při kterém papežské požehnání má býti uděleno. (10. června 1886.)

5. Terciáři, v jichž bydlišti není obce třetího řádu, mohou si jakožto náhradu za papežské požehnání dvakrát za rok v libovolný den dáti udělití generální absoluci, avšak jenom ve zpovědnici. (31. ledna 1893.)

6. Terciáři stávají se účastnými papežského požehnání s plnomocnými odpustky, přijímají-li ho při shromáždění řádové obce, k níž nepatří. (31. leden 1896.) Totéž platí o generální absoluci.

7. Kněz terciář, udělující papežské požehnání, získává tím sám plnomocné odpustky. (14. července 1900.)

8. Kněži terciáři, nemohou-li pro nějakou překážku v ustanovené dny přijmouti papežské požehnání a generální absoluci, mohou se státi účastnými těchto výhod v oktávě oněch dnů; papežského požehnání pouze tehdy, sejde-li se více kněží-terciářů. (11. února 1903.)

9. Papežské požehnání musí se udělovati přesně dle předepsané formule Benediktem XIV.

2. *Generální absoluce.*

287. Co jest generální absoluce v třetím řádě? Generální absoluce — správněji „požehnání s plnomocnými odpustky“ — jest církevní žehnání, s nímž apoštolská stolice spojuje plnomocné odpustky. Církevní žehnání jest svátostí, jejíž účinek dle církevní modlitby a moci žehnání má býti: ochrana proti úkladům zlého nepřítele, udílení a získání Božské přízně a milosrdenství, vyléčení následků hříchů a ran duše, odvrácení časných zlob, odnětí temností du-

cha a zatvrzelosti srdce, obzvláště ale udělení onoho smýšlení litosti a lásky, jehož k získání plnomocných odpustků zapotřebí. Podmínky jsou: přijetí sv. svátostí a modlitba na úmysl sv. Otce; návštěva chrámu není předepsána.

288. Jak často mohou terciáři přijmouti generální absoluci? Tato uděluje se terciářům devětkrát v roce a sice v určité dny totiž: na sv. Josefa 19. března, na neděli Velikonoční, neděli Svatodušní, Božské Srdce Ježíš, sv. Ludvíka (25. srpna), 5. ran sv. Františka (17. září), na sv. Alžbětu (19. listopadu), Neposkvrněné Početí P. Marie (8. prosince), na Vánoce (25. prosince). Kromě toho uděluje se generální absoluce na základě fakulty z 5. května 1909, kterou dán třetímu řádu podíl na odpustcích prvního řádu, ještě v jiných 25ti dnech v roce. Nemohou-li terciáři pro nějakou překážku na tyto svátky generální absoluci přijmouti, mohou ji soukromě i veřejně v libovolný den mezi oktávou svátku přijati. (Benedikt XV., 14. dubna 1917.)

289. Čeho dbáti při generální absoluci?

1. Může se udělit veřejně a soukromě. *Veřejně* uděluje se *shromážděným* terciářům, dle potřeby může se opakovat. Uděluje se dle delší formule ve fialové štolě (22. prosince 1905.) a pouze v ustanovený den aneb v libovolný den oktávy. Splnomocnění k udělení jsou představení serafinských řádů, ředitelé řádových obcí a výslovnou plnomocí opatření kněží. Jsou-li terciáři shromážděni k přijetí generální absoluce anebo papežského požehnání, může v nepřítomnosti splnomocněného kněze každý k zpovídání approbovaný kněz ji udělit. — *Soukromě* smí se udělit pouze ve zpovědnici, bezprostředně po rozhře-

šení a sice dle kratší formule. Soukromě ve zpovědnici může se udělit již po celý den před svátkem odpustkovým, nebo v libovolný den oktávy svátku.

2. Pro terciáře jest lhostejným, obdrželi absoluci veřejně od představeného buď serafinského řádu nebo řádové obce. Nemocní a zotavující se terciáři mohou generální absoluci obdržeti v libovolný den mezi oktávou odpustkového svátku. Rovněž terciáři-kněži, udělují-li jako ředitelé obce řádové veřejně generální absoluci, získávají tím tyto odpustky. (14. července 1900.)

3. *Plnomocné odpustky pro shromáždění měsíční.*

290. **Jak mohou terciáři získati tyto odpustky?**

1. Navštíví-li společné shromáždění řádové obce, konané ředitelem řádu za podmínky, že přijmou svátosti, navštíví kostel a vykonají modlitbu odpustkovou.

2. Nemohou-li se terciáři účastniti společného shromáždění a sami mezi sebou bez ředitele řádu, ale s jeho svolením jsou shromáždění a místo konference naslouchají duchovnímu čtení. Ostatní podmínky jako předešle (30. ledna 1896.)

4. *Plnomocné odpustky růžence Františkánského.*

291. **Co jest tak zvaný růženec Františkánský?**

Jest to v serafinském řádu asi po 4 století (1422) obvyklý růženec ke cti 7 radostí P. Marie, jemuž od papežů nejprve prvnímu a druhému řádu a od 7. září 1901 též třetímu řádu byly uděleny plnomocné odpustky toties quoties bez jakékoliv další podmínky.

5. *Odpustky Porciunkulové.*

292. Co jsou odpustky Porciunkulové? Jsou to odpustky zcela mimořádné, jež sám Spasitel udělil sv. Františku a církev potvrdila; věřící mohou doufat, že jimi snadněji a jistěji dosáhnou odpuštění všech trestů za hříchy, navštíví-li svatyni v Porciunkuli aneb nějaký jiný tímto privilegiem nadaný kostel. Původně omezeny pouze na kostelíček *Na ší milé Paní andělů u Assisi*, zvaný Porciunkula, byly brzy rozšířeny na všechny kostely serafínského řádu, a později též na jiné chrámy. Odpustky tyto mají tu zvláštnost, že mohou býti získány *toties quoties*, t. j. kolikrát odpoledne 1. srpna do půlnoci 2. srpna se chrám odpustkový navštíví. K tomu předepsaná zpověď může se již 3 dny předem, tedy 30. července vykonat, sv. přijímání již 1. srpna.

293. Mohou terciáři všude ve svém bydlišti získati odpustky Porciunkulové? Dle dekretu z 31. ledna 1893 mohou terciáři, kdekoli bydlí, tyto odpustky získati. Neboť není-li v jich bydlišti serafínského řádového kostela, aniž chrámu, při němž zřízen třetí řád, získají odpustky ve svém chrámu farním. Pro nemocné postačí přijímání sv. svátostí, místo návštěvy chrámu postačí modlitba 5 Otčenášů a Zdravasů; mohou si též některý den v oktávě slavnosti, jakožto den odpustkový zvoliti. (13. srpna 1901.)

6. *Privileje a indulty.*

294. Jaké výsady jsou třetímu řádu propůjčeny? Jsou to především dvě výsady oltářní ze 30. května 1883:

1. Kněži-terciáři mají pro tři dny každého týdne o-

sobní privilej oltářní, nechť slouží při kterémkoli oltáři, nemají-li již jinak podobného privileje.

2. Všecky mše sv. sloužené za spásu duše zesnulého terciáře od kteréhokoliv kněze jsou privilegované, t. j. spojené s plnomocnými odpustky.

3. Na základě pospolitosti odpustků s prvním řádem z 5. května 1909 získávají kněží-terciáři plnomocné odpustky při své primici a zároveň též všichni věřící jí přítomní, přijmou-li svátosti a vykonají modlitbu odpustkovou.

4. Kněží-terciáři mohou officium i mše sv. sloužiti dle direktáře onoho odvětví prvního řádu, k němuž třetím řádem patří.

Všecky terciářům udělené odpustky mohou býti duším v očistci přivlastněny, vyjma odpustky v hodině smrti (30. května 1883 a 7. září 1901).

